



VLAAMSE RAAD

ZITTING 1992-1993

HANDELINGEN

29-30-31-32-33-34

VERGADERINGENVANFEBRUARI1993

ACTUELE INTERPELLATIES

ACTUELE VRAGEN

BELEIDSNOTA TOERISME IN VLAANDEREN

DE LIJN

DRUGGEBRUIK

ENERGIESECTOR

INTERPELLATIES

LOODSAKKOORD TUSSEN VLAANDEREN EN NEDERLAND VOOR DE WESTERSCHELDE

MILIEUBOX-PROJECT

NMBS

OPENLUCHTRECREATIEVE VERBLIJVEN

OUTPLACEMENT-, WERVINGS- EN SELECTIEBUREAUS

SCHEEPSBOUW

SIGMAPLAN

Inhoud

Nr. 29 **Dinsdag 2 februari 1993**

Berichten van verhindering, blz. 1135

Voorstel van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 1135

Voorstellen van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 1135

Besluiten van de Vlaamse Executieve

Indiening en verwijzing, blz. 1135

Arresten van het Arbitragehof

Indiening, blz. 1135

Kennisgeving van het Arbitragehof

Indiening, blz. 1136

Druggebruik

Debat, blz. 1136

Sprekers : de heren E. Van Rompuy, H. Coveliers, E. De Groot, A. Denys, G. Swennen, J. Geysels, F. De Man, mevrouw V. Dua, de heren A. Arts, F. Dewinter, J. Valkeniers, R. Daems, F. Vermeiren, minister L. Detiège

Interpellaties (Regl. art. 76)

Interpellatie van de heer J. Ansoms tot de heer J. Sauwens, Vlaamse minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staatshervorming, over het loodsakkoord tussen Vlaanderen en Nederland voor de Westerschelde, blz. 1163

Sprekers : de heren J. Ansoms, H. Schiltz, E. Beysen, minister J. Sauwens

Interpellatie van de heer J. De Mol tot de heer J. Sauwens, Vlaamse minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staatshervorming, over de beslissing van de raad van bestuur van De Lijn met betrekking tot het project Punt aan de Lijn, blz. 1169

Sprekers : de heren J. De Mol, H. Van Dienderen, minister J. Sauwens
Motie van aanbeveling, blz. 1173

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1173

Actuele vraag van de heer J. Demeulenaere tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over het paramedisch personeel in het buitengewoon onderwijs, blz. 1176

Actuele vraag van de heer L. Van Nieuwenhuysen tot de heer J. Sauwens, Vlaamse minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staatshervorming, over de Vlaamse Dienst voor de Buitenlandse Handel, blz. 1178

Actuele vraag van mevrouw M. Vogels tot mevrouw W. Demeester-De Meyer, Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin, over de ongerustheid bij de Bijzondere Jeugdzorg en de Gehandicaptenzorg, blz. 1178

Actuele vraag van de heer G. Vermassen tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de plannen van Center Parcs in het Maastrand, blz. 1181

Actuele vraag van mevrouw A. De Maght-Aelbrecht tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over privé-initiatief in het kader van het urgentieprogramma voor de sociale huisvesting, blz. 1181

Actuele vraag van mevrouw M. Aelvoet tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de militaire domeinen op de gewestplannen, blz. 1183

Actuele vraag van de heer H. Suykerbuyk tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de openstelling van de A 12, blz. 1184

Voorstel van resolutie van mevrouw M. Aelvoet en de heer A. De Boeck betreffende de nabestemming van het vliegveld te Grimbergen
- **278** (1992-1993) - Nr. 1
Motie van orde, blz. 1185

Voorstel van resolutie van de heer E. De Groot c.s. betreffende het voeren van een actief drugspreventiebeleid
- **277** (1992-1993) - Nrs. 1 en 2

Voorstel van resolutie van mevrouw V. Dua en de heer J. Geysels betreffende het drugbeleid in Vlaanderen
- **279** (1992-1993) - Nr. 1

Voorstel van resolutie van de heer F. De Man betreffende het te voeren anti-drugsbeleid
- **282** (1992-1993) - Nr. 1

Voorstel van resolutie van de heren E. Van Rompuy, L. Hancké en P. Van Grembergen betreffende het algemeen Vlaams drugbeleid
- **281** (1992-1993) - Nr. 1
Bespreking, blz. 1185

Sprekers : de heren E. De Groot, P. Van Grembergen, J.-P. Van Rossem, mevrouw V. Dua, de heren E. Van Vaerenbergh, F. De Man, H. Coveliers, E. Van Rompuy, A. Denys, J. Valkeniers, L. Hancké

Voorstel van resolutie van de heer E. De Groot c.s. betreffende het voeren van een actief drugspreventiebeleid
- **277** (1992-1993) - Nrs. 1 en 2
Aangehouden stemming, blz. 1189
Hoofdelijke stemming, blz. 1190

Voorstel van resolutie van mevrouw V. Dua en de heer J. Geysels betreffende het drugbeleid in Vlaanderen
- **279** (1992-1993) - Nr. 1
Hoofdelijke stemming, blz. 1191

Voorstel van resolutie van de heren E. Van Rompuy, L. Hancké en P. Van Grembergen betreffende het algemeen Vlaams drugbeleid
- **281** (1992-1993) - Nr. 1
Hoofdelijke stemming, blz. 1192

Voorstel van resolutie van de heer F. De Man betreffende het te voeren anti-drugsbeleid
- **282** (1992-1993) - Nr. 1
Hoofdelijke stemming, blz. 1193

Voorstel van resolutie van mevrouw M. Aelvoet en de heer A. De Boeck betreffende de nabestemming van het vliegveld te Grimbergen
- **278** (1992-1993) - Nr. 1
Voorstel tot spoedbehandeling, blz. 1194

Motie van aanbeveling van de heren E. Van Rompuy, L. Hancké en P. Van Grembergen tot besluit van de op 26 januari 1993 door de heer P. Van Grembergen, de heer L. Dierickx, de heer J. Gabriëls en de heer J. Van Hauthem gehouden interpellaties tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, respectievelijk over de verklaringen van de minister in de pers betreffende de toekomst van Vlaanderen, over een interview van de minister in de pers betreffende de confederale toekomst van België, over het gebrek aan samenhang binnen de Vlaamse regering en over de uitspraken van de minister inzake de verdere federalisering van België
- **268** (1992-1993) - Nr. 1

Motie van aanbeveling van mevrouw M. Aelvoet en de heer J. Geysels tot besluit

Nr. 30 **Woensdag 3 februari 1993**

Berichten van verhindering, blz. 1175

Actuele vragen (Regl. art. 75)

Actuele vraag van de heer J. Tavernier tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de proefprojecten inzake sociale voorzieningen voor HOBUS-studenten, blz. 1175

van de op 26 januari 1993 door de heer P. Van Grembergen, de heer L. Dierickx, de heer J. Gabriëls en de heer J. Van Hauthem gehouden interpellaties tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, respectievelijk over de verklaringen van de minister in de pers betreffende de toekomst van Vlaanderen, over een interview van de minister in de pers betreffende de confederale toekomst van België, over het gebrek aan samenhang binnen de Vlaamse regering en over de uitspraken van de minister inzake de verdere federalisering van België
– 269 (1992-1993) – Nr. 1

Motie van aanbeveling van de heer A. Denys tot besluit van de op 26 januari 1993 door de heer P. Van Grembergen, de heer L. Dierickx, de heer J. Gabriëls en de heer J. Van Hauthem gehouden interpellaties tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, respectievelijk over de verklaringen van de minister in de pers betreffende de toekomst van Vlaanderen, over een interview van de minister in de pers betreffende de confederale toekomst van België, over het gebrek aan samenhang binnen de Vlaamse regering en over de uitspraken van de minister inzake de verdere federalisering van België
– 271 (1992-1993) – Nr. 1

Motie van aanbeveling van de heer J. Van Hauthem tot besluit van de op 26 januari 1993 door de heer J. Van Hauthem gehouden interpellatie tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de uitspraken van de minister inzake de verdere federalisering van België
– 272 (1992-1993) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1195

Sprekers : de heren A. Denys, J. Van Hauthem, mevrouw M. Aelvoet, de heren P. Van Grembergen, F. Vandebroucke, E. Van Rompuy, G. Annemans, minister-president L. Van den Brande

Motie van aanbeveling van de heren D. Van Mechelen, A. Denys en P. Dewael tot besluit van de op 27 januari 1993 door de heer C. Lisabeth gehouden interpellatie tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over het sociaal-economisch beleid bij een dalende conjunctuur
– 274 (1992-1993) – Nr. 1

Motie van aanbeveling van de heren E. Van Rompuy, J. Peeters en P. Van Grem-

bergen tot besluit van de op 27 januari 1993 door de heer C. Lisabeth gehouden interpellatie tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over het sociaal-economisch beleid bij een dalende conjunctuur

– 275 (1992-1993) – Nr. 1

Motie van aanbeveling van de heer J. Geysels tot besluit van de op 27 januari 1993 door de heer C. Lisabeth gehouden interpellatie tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over het sociaal-economisch beleid bij een dalende conjunctuur

– 276 (1992-1993) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1203

Sprekers : de heren D. Van Mechelen, F. Wymeersch

Actuele interpellaties (Regl. art. 77)

Actuele interpellatie van mevrouw M. Aelvoet tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de ondertuning van de SST in Lembeek, blz. 1206

Sprekers : mevrouw M. Aelvoet, de heren J. Valkeniers, E. Van Rompuy, F. Dielens, minister T. Kelchtermans

Actuele interpellatie van de heer E. Beysen tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over het gevolg dat door de Vlaamse Executieve is gegeven aan de door de Vlaamse Raad aangenomen resolutie over het investeringsprogramma en het ondernemingsplan van de NMBS

Actuele interpellatie van de heer L. Van Nieuwenhuysen tot de heer J. Sauwens, Vlaamse minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staatshervorming, over de beslissing van de NMBS van vrijdag 29 januari laatstleden, blz. 1211

Sprekers : de heren E. Beysen, L. Van Nieuwenhuysen, H. Van Dienderen, J. De Mol, H. Candries, minister J. Sauwens, minister-president L. Van den Brande

Actuele interpellatie van de heer Dielens tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de herstructurering van de energiesector, blz. 1219

Sprekers : de heren F. Dielens, J. Geysels, H. Candries, minister-president L. Van den Brande

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1225

Bijlage

Vragen om uitleg, blz. 1227

Nr. 31 **Dinsdag 16 februari 1993**

Berichten van verhindering, blz. 1233

Ontwerp van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 1233

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 1233

Voorstellen van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 1233

Verslagen

Indiening, blz. 1233

Moties

Indiening, blz. 1234

Besluit van de Vlaamse Executieve

Indiening en verwijzing, blz. 1234

Kennisgevingen van de Vlaamse Executieve

Indiening, blz. 1234

Resolutie van het Europees Parlement

Indiening, blz. 1234

Kennisgeving van het Arbitragehof

Indiening, blz. 1234

Schriftelijke vragen (Regl. art. 74)

Indiening, blz. 1234

Ontwerp van decreet houdende het statuut van de terreinen voor openluchtcreatie verblijven

– 156 (BZ 1992) – Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking, blz. 1235

Sprekers : de heren L. Peeters, minister H. Weckx

Artikelsgewijze bespreking, blz. 1237

Ontwerp van decreet houdende regeling tot erkenning van de outplacement-, wervings- en selectiebureaus in het Vlaamse Gewest

– 172 (BZ 1992) – Nrs. 1 tot 5

Algemene bespreking, blz. 1239

Sprekers : de heer E. Schuermans, minister L. Detiège

Artikelsgewijze bespreking, blz. 1240

Sprekers : de heer W. Verreycken, minister L. Detiège

Beleidsnota Toerisme in Vlaanderen, ingediend door de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden

– 168 (BZ 1992) – Nrs. 1 en 2

Bespreking, blz. 1245

Sprekers : de heren F. Cauwenberghs, L. Peeters, mevrouw M. Tyberghien-Vandenbussche, de heren A. Denys, W. Verreycken; J. Van Hauthem; S: De Clerck, F. De Man, D. Ramoudt, H. Van Dienderen, minister H. Weckx

Moties van aanbeveling, blz. 1260

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1260

Nr. 32 **Woensdag 17 februari 1993**
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1261

Interpellaties (Regl. art. 76)

Interpellatie van de heer L. Van Nieuwenhuysen tot de heer J. Sauwens, Vlaamse minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staatshervorming, over de samenwerking tussen de verschillende vroegere entiteiten die deel uitmaken van De Lijn, blz. 1261

Sprekers : de heren L. Van Nieuwenhuysen, F. Van den Eynde, minister J. Sauwens

Interpellatie van de heer J. Peeters tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de impulsprogramma's, blz. 1265

Sprekers : de heren J. Peeters, minister-president L. Van den Brande

Interpellatie van de heer H. Candries tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de rol van de Vlaamse overheid in het Boel- en het scheepsbouwdozier, blz. 1268

Sprekers : de heren H. Candries, J. Lenssens, L. Hancké, F. Wymeersch, A. Denys, S. Platteau, minister-president L. Van den Brande

Interpellatie van de heer F. Dielens tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over het REG-convenant tussen de Vlaamse overheid en de gemengde energiedistributiesector, blz. 1279

Sprekers : de heren F. Dielens, minister-president L. Van den Brande

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1283

Nr. 33 **Woensdag 17 februari 1993**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1285

Interpellaties (Regl. art. 76) (Voortzetting)

Interpellatie van de heer J. Geysels tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de uitvoering van het milieubox-project, blz. 1285

Sprekers : de heren J. Geysels, W. Taelman, H. Olaerts, J. Ansoms, minister N. De Batselier

Interpellatie van de heer J. Ansoms tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de milieuheffing op huishoudelijk afval, blz. 1292

Sprekers : de heren J. Ansoms, minister N. De Batselier

Interpellatie van mevrouw T. Merckx-Van Goey tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over het Vlaamse Sigmaplan, blz. 1294

Sprekers : mevrouw T. Merckx-Van Goey, de heren V. Vautmans, M. Bartholomeeussen, L. Dierickx, L. Van Nieuwenhuysen, H. Candries, minister T. Kelchtermans

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1300

Interpellaties (Regl. art. 76) (Voortzetting)

Interpellatie van de heer F. Dewinter tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over het dragen van hoofddoeken door islamitische meisjes in het onderwijs, blz. 1300

Sprekers : de heren F. Dewinter, L. Dierickx, H. Olaerts, minister L. Van den Bossche

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1303

Nr. 34 **Donderdag 18 februari 1993**

Berichten van verhindering, blz. 1305

Samenstelling van een commissie en een werkgroep

Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden, blz. 1305

Actuele vragen (Regl. art. 75)

Actuele vraag van mevrouw M. Vogels tot de heer J. Sauwens, Vlaamse minister

van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staatshervorming, over de erkenning van Antwerpen en Oostende als internationale luchthavens, blz. 1305

Actuele vraag van de heer R. Van Hoo-land tot de heer J. Sauwens, Vlaamse minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staatshervorming, over een bouwproject in het Leielandschap, blz. 1306

Actuele vraag van de heer P. Tant tot de heer J. Sauwens, Vlaamse minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staatshervorming, over de bescherming van kas-seiwegen in de Vlaamse Ardennen, blz. 1307

Actuele vraag van de heer J. Devolder tot mevrouw W. Demeester-De Meyer, Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin, over de raad van bestuur van Kind en Gezin, blz. 1308

Actuele vraag van de heer F. Wymeersch tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over uitlatingen van nationale ministers ten aanzien van de minister-president, blz. 1309

Actuele vraag van de heer P. Van Grembergen tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de Vlaamse verankeringsstrategie bij de federale privatiseringsronde, blz. 1310

Actuele vraag van de heer A. Denys tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de gevolgen van de Waalse expansiedecreten voor Vlaamse bedrijven, blz. 1312

Actuele vraag van de heer H. Suykerbuyk tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de Vlaamse kandidatenlijst voor het Comité der Regio's, blz. 1313

Actuele vraag van de heer J. Peeters tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over het reddingsplan voor DAF-Westerlo, blz. 1313

Actuele vraag van de heer M. Maertens tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de muskusrattenplaag in de Ijzervallei, blz. 1315

Actuele vraag van de heer J. Caudron tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke

Ordering en Binnenlandse Aangelegenheden, over de achterstand in de bouwvergunningdossiers in Limburg, blz. 1317

Actuele vraag van de heer R. Van Hooiland tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordering en Binnenlandse Aangelegenheden, over een bouwproject in het Leielandschap, blz. 1318

Actuele vraag van de heer J. Van Eetvelt tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordering en Binnenlandse Aangelegenheden, over het herstel van de Scheldebrug in Temse, blz. 1319

Motie van orde

Voorstel tot spoedbehandeling, blz. 1320

Ontwerp van decreet houdende het statuut van de terreinen voor openluchtrecreatieve verblijven

— 156 (BZ 1992) - Nrs. 1 tot 3

Hoofdelijke stemming, blz. 1320

Sprekers : de heren L. Goutry, D. Ramoudt, L. Peeters

Ontwerp van decreet houdende regeling tot erkenning van de outplacement-, wervings- en selectiebureaus in het Vlaamse Gewest

— 172 (BZ 1992) - Nrs. 1 tot 6

Aangehouden stemming, blz. 1322

Sprekers : de heren W. Verreycken, P. Van Grembergen, P. Deprez, E. De Groot, minister L. Detiège

Hoofdelijke stemming, blz. 1324

Sprekers : de heren, J. Laverge, M. Olivier, A. Denys

Motie van orde

Voorstel tot spoedbehandeling, blz. 1327

Voorstel van resolutie van de heren M. Van Peel, E. Beysen en L. Hancké betreffende de invoerbeperving van bananen — 287 (1992-1993) - Nr. 1

Bespreking, blz. 1328

Sprekers : de heren M. Van Peel, J. Van Hauthem, E. Beysen, W. Seeuws

Motie van aanbeveling van de heer H. Van Dienderen tot besluit van de op 2 februari 1993 door de heer J. De Mol gehouden interpellatie tot de heer J. Sauvens, Vlaamse minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staatshervorming, over de beslissing van de raad van bestuur van De Lijn met betrekking tot het project Punt aan de Lijn

— 283 (1992-1993) - Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1329

Sprekers : de heren W. Verreycken, J. De Mol

Actuele interpellaties (Regl. art. 77)

Actuele interpellatie van de heer E. Van Vaerenbergh tot mevrouw L. Detiège, Vlaamse minister van Tewerkstelling en Sociale Aangelegenheden, over de mogelijkheid om Vlaamse CAO'S in Vlaanderen algemeen bindend te verklaren, blz. 1331

Sprekers : de heer E. Van Vaerenbergh, minister L. Detiège

Actuele interpellatie van de heer J. Laverge tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO,

Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de buitenlandse investeringen in Vlaanderen, blz. 1333

Sprekers : de heren J. Laverge, minister-president L. Van den Brande

Actuele interpellatie van de heer H. Van Dienderen tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de verslechtering van de luchtkwaliteit, blz. 1336

Sprekers : de heren H. Van Dienderen, minister N. De Batselier

Interpellatie (Regl. art. 76)

Interpellatie van de heer E. Schuermans tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de BRTN en zijn werknemers naar aanleiding van het vernietigen van een beslissing van de administrateur-generaal, blz. 1339

Sprekers : de heren E. Schuermans, A. Denys, W. Seeuws, M. Bartholomeeussen, W. Verreycken, H. Olaerts, minister H. Weckx

Motie van aanbeveling, blz. 1347

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1347

Bijlage

Vraag om uitleg, blz. 1349

VOORZITTER : de heer L. Vanvelthoven

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*

- *De vergadering wordt geopend om 14.05 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

J. Timmermans : gezondheidsredenen ;

P. Chevalier, F. Ghesquière, F. Sarens : buitenlands ;

P. Berben, L. Hancké, F. Vergote : ambtsverplichtingen.

VOORSTEL VAN DECREET

Indiening en verwijzing

De voorzitter : Het volgende voorstel van decreet werd ingediend :

- Voorstel van decreet van de heren L. Peeters, J. Van Eetvelt, H. Candries en V. Vautmans c.s. houdende oprichting van de naamloze vennootschap Zeekanaal Brussel-Schelde

— 273 (1992-1993) — Nr. 1.
Verwezen naar de commissie voor Openbare Werken en Vervoer.

VOORSTELLEN VAN RESOLUTIE

Indiening en verwijzing

De voorzitter : De volgende voorstellen van resolutie werden ingediend :

- Voorstel van resolutie van de heren H. Van Dienderen, J. De Mol en H. Lauwers betreffende de afschaffing door de NMBS van spoorlijnen, stations en halteplaatsen
— 267 (1992-1993) — Nr. 1.
Verwezen naar de commissie voor Openbare Werken en Vervoer.
- Voorstel van resolutie van de heer E. De Groot c.s. betreffende het voeren van een actief drugspreventiebeleid
— 277 (1992-1993) — Nr. 1
Verwezen naar de commissie voor Welzijn en Gezondheid.

BESLUITEN VAN DE VLAAMSE EXECUTIEVE

Indiening en verwijzing

De voorzitter : De volgende beslui-

ten van de Vlaamse Executieve werden ingediend :

- Besluit van de Vlaamse Executieve van 16 december 1992 houdende herverdeling van het provisioneel krediet ingeschreven onder programma 91 — Provisionele kredieten (01), basisallocatie 00.08.91 van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1992.
Verwezen naar de commissie voor Financiën en Begroting.
- Besluit van de Vlaamse Executieve van 16 december 1992 tot overdracht van de financiële tegemoetkomingen, verschuldigd in toepassing van het decreet van 12 juli 1990 houdende opzetting van een programma ter bevordering van de werkgelegenheid in de niet-commerciële sector in het Vlaams Gewest, van basisallocatie 01.02.69 naar basisallocatie 41.04.54.
Verwezen naar de commissie voor Financiën en Begroting.

ARRESTEN VAN HET ARBITRAGEHOF

Indiening

De voorzitter : De volgende arresten van het Arbitragehof liggen ter inzage bij het secretariaat van de Raad, afdeling openbare vergadering :

Voorzitter

- Arrest nr. 6/93 van 27 januari 1993 (rolnummers 330 en 366);
- Arrest nr. 7/93 van 27 januari 1993 (rolnummer 428);
- Arrest nr. 8/93 van 27 januari 1993 (rolnummer 358).

KENNISGEVING VAN HET ARBITRAGEHOF

Indiening

De voorzitter : De volgende kennisgeving van het Arbitragehof betreffende een beroep tot vernietiging ligt ter inzage bij het secretariaat van de Raad, afdeling openbare vergadering :

- Rolnummer 506.

SCHRIFTELIJKE VRAGEN

(Regl. art. 74)

Indiening

De voorzitter : Schriftelijke vragen werden ingediend door :

- de heren L. Barbé, M. Bourgois, M. Capoen, J. Caubergs, J. De Roo, F. Dewinter, mevrouw V. Dua, de heren J. Eeman, J. Geyssels, M. Maertens, mevrouw L. Nelis-Van Liedekerke, de heren D. Ramoudt, L. Standaert, mevrouw M. Tyberghien-vandebussche, de heren F. Van den Eynde, G. Vanleenhove, J. Van Looy, L. Van Nieuwenhuysen, E. Van Vaerenbergh, F. Vermeiren.

DRUGGEBRUIK

Debat

De voorzitter : Aan de orde is het debat betreffende het druggebruik.

De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer E. Van Rompuy (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, waarde collega's, druggebruik en drugintoxicatie zijn in Vlaanderen geen cultureel randverschijnsel meer. Duizenden gezinnen worden erdoor getroffen. Hoeveel scholen kunnen vandaag de dag nog beweren dat zij geen druggebruikers onder hun leerlingen tellen? Hoeveel bedrijven van enige omvang kunnen ontkennen dat er in hun midden geen druggebruikers zijn.

Een toenemend aantal verkeersongevallen in het weekend en ook meer en meer arbeidsongevallen hebben te maken met druggebruik.

Op het einde van de jaren zestig was het druggebruik in Vlaanderen eerder een cultureel randverschijnsel, maar nu is het een epidemie geworden. Uit statistieken blijkt dat één op tien achttienjarigen uit het Antwerpse ooit met drugs in aanraking kwamen en dagelijks maakt de pers melding van nieuwe alarmerende statistieken.

Tegenover dit probleem kunnen twee houdingen worden aangenomen. Ofwel blijft men het probleem tegen beter weten in ontkennen. Het pleidooi voor de legalisatie van soft drugs is kenmerkend voor deze houding. Wat door de wet is toegelaten, vormt dan zagezegd geen probleem meer. Dit pleidooi steunt op een grondige misvatting over het begrip vrijheid.

Volgens deze strekking heeft iedereen het recht met zijn lichaam en zijn gezondheid te doen wat hem belieft. Dat verslaving niet enkel de persoon van de verslaafde zelf raakt maar ook een directe weerslag heeft op zijn gezin, zijn omgeving en uiteindelijk op heel de samenleving wordt angstvallig verzwegen. Vele maatschappelijke problemen, mislukkingen in het onderwijs, de ontwrichting van honderden gezinnen, fysieke en psychische problemen, criminaliteit en prostitutie, hangen samen met drugs.

De heer H. Coveliers : Mijnheer Van Rompuy, ik hoop dat u in de loop

van uw uiteenzetting zal aantonen dat al de slechte dingen die u daar opnoemt, ook effectief wat met drugs te maken hebben.

De heer E. Van Rompuy : Mijnheer Coveliers, als ik mijn uiteenzetting nog even mag voortzetten, zal u de nuances wellicht beter begrijpen.

Onze fractie gaat uit van een principiële verbod op alle druggebruik. Elk druggebruik is een misbruik. In de lange discussie die daarover in het Europese Parlement werd gevoerd, werd tevens uitgegaan van het principiële verbod, ook al konden niet alle fracties die mening delen.

Druggebruik kan en mag niet worden toegestaan in onze samenleving. Dit is een duidelijk signaal aan alle gezinnen in Vlaanderen die met dit probleem worden geconfronteerd.

De CVP pleit voor een preventieve, medische, curatieve en repressieve aanpak van het drugprobleem. Door deze alzijdige aanpak moet men komen tot een geïntegreerd anti-drugbeleid.

Onze fractie vraagt een actieve informatieverstrekking over de schadelijke en zelfs dodelijke gevolgen van druggebruik aan het brede publiek zowel als aan de jongeren. Alle communicatiekanalen moeten daarvoor worden gebruikt. De boodschap moet de gezinnen bereiken via de scholen, de ondernemingen, via de televisie en de kranten. Onze fractie pleit voor een preventieve strategie gesteund op wetenschappelijk onderzoek.

Er wordt vastgesteld dat jongeren onder de vijftien jaar reeds regelmatig met druggebruik in contact komen op school. Leerkrachten, hulpverleners, sport- en jeugdleiders moeten in staat zijn de eerste signalen waar te nemen en vroegtijdig kunnen ingrijpen met een aangepaste zorg en opvang.

Er is geen enkele reden om te verzwijgen dat druggebruik leidt tot schade aan de hersenen en het zenuwstelsel, tot agressiviteit en onherstelbare verandering in de persoonlijkheid. Het wijzigt de gewaarwording van de werkelijkheid. Een hele

Van Rompuy

reeds medische gevolgen zijn gekend, maar sommigen proberen deze te minimaliseren. Iedereen kent bijvoorbeeld de fysieke gevolgen van het gebruik van ecstasy. Soms krijg ik de indruk dat sommigen tabakpreventie belangrijker vinden dan drugpreventie.

Onze fractie vraagt de hoogste prioriteit voor het drugbeleid in Vlaanderen. In het verleden werd ons land minder met het probleem geconfronteerd dan andere Westeuropese landen; het drugbeleid in Vlaanderen staat dan ook nog in zijn kinderschoenen. Er moet drastisch worden ingegrepen om deze achterstand in te halen.

Iedereen moet goed beseffen dat heroïne- en cocaïneverslaafden hun drugloopbaan haast nooit met deze producten begonnen zijn. Aanvankelijk gebruikten ze andere producten, die door sommigen als minder gevaarlijk worden bestempeld. Druggebruikers weten waaraan ze beginnen, maar nooit waar ze eindigen. De mythe van de gezellige druggebruiker moet de wereld uit.

De opiniemakers uit de film- en muziekwereld die enkele jaren geleden een positief imago van het soft-druggebruik ophingen, dragen mee de verantwoordelijkheid voor de vernieling van vele levens vandaag.

Drugbestrijding heeft zeker te maken met maatschappelijke en individuele waarden en waardenoverdracht. Moet men zijn verantwoordelijkheid opnemen voor zijn eigen problemen of mag men ze ontvluchten? Moet men anderen helpen bij het oplossen van hun problemen? Hoe belangrijk is de lichamelijke en geestelijke integriteit van zichzelf of van anderen? Dat zijn fundamentele vragen.

Het antwoord van de maatschappij op deze vragen is determinerend voor het tegengaan van het drugprobleem. Hoe kunnen we de lokroep van de zelfvernietiging bij jonge mensen vals in de oren doen klinken?

Op vele vlakken, ook op het politie-

ke, zijn we verantwoordelijk voor het wegnemen van de voedingsbodems waarop druggebruik zich ontwikkelt: eenzaamheid, sociale uitsluiting, armoede, werkloosheid, uitzichtloosheid, schoolse mislukkingen.

Hier, mijnheer Coveliers, liggen de grondoorzaken van het probleem. We moeten hoop geven op een betere toekomst, op werk, op veiligheid, op een beter leefmilieu en een opvoeding verzorgen, die het materialisme overstijgt en de klemtoon legt op zelfrespect, op een voluntaristische houding in de aanpak van de dagdagelijkse problemen en op het gezinsleven, dat nog steeds de beste houvast is in deze samenleving.

Het permissieve klimaat van de jaren zestig heeft in de jaren zeventig reeds ware ravages aangericht, maar dringt nu werkelijk heel diep in de samenleving door. Alleen een samenleving die gebaseerd is op eenieders ethische verantwoordelijkheid en respect voor het leven kan een essentiële kentering teweegbrengen. Het probleem moet ruimer worden aangepakt. In de opvoeding moet meer aandacht gaan naar gezonde vrijetijdsbesteding en sportbeoefening. Een bepaalde levensstijl bij de jongeren, het kunstmatige klimaat dat gecreëerd wordt in dancings en het artificieel oppeppen van prestaties kunnen druggebruik in de hand werken. Daarom blijft de CVP ook pleiten voor een sluitingsuur voor dancings.

Druggebruik is ontegensprekelijk verbonden met het aanbod van drugs. Zowel op nationaal als op internationaal vlak moet de drughandel hardnekkig worden bestreden.

We moeten de drughandelaars treffen waar ze het gevoeligst zijn: in hun vrijheid en op het financieel vlak. Dit is alleen mogelijk door zware sancties voor de dealers, zowel de grote als de kleine, en door goed uitgebouwde en goed uitgeruste opsporingsdiensten.

Internationale samenwerking, onder meer in het kader van Interpol en het Schengen-akkoord, is onontbeerlijk.

België moet tijdens het voorzitter-

schap van de EG-Raad aandringen op een betere coördinatie en ijveren voor een totaal drugverbod in alle lidstaten.

Onze noorderburen zouden ons een grote dienst bewijzen indien ze hun lakse houding ten aanzien van soft drugs zouden opgeven. Trouwens, een rapport van de Verenigde Naties bewijst dat het Nederlandse experiment van tolerantie een vergissing is. De strijd wordt er immers bij voorbaat door opgegeven.

Het is verkeerd om druggebruikers alleen repressief aan te pakken. We moeten druggebruikers helpen zich te ontdoen van hun druggebruik, en liefst in een zo vroeg mogelijk stadium, dit wil zeggen, voor ze er lichamelijk en geestelijk volledig van afhankelijk zijn. Voldoende programma's en een uitgebouwde opvang moeten verslaafden helpen en begeleiden bij de ontwenning. We moeten verslaafden helpen door hen te motiveren van druggebruik af te zien, door hen te informeren over de gevolgen van druggebruik en hen opnieuw een drugvrije levensstijl aan te leren. Dit vereist vaak een intensieve, langdurige psyche-sociale begeleiding.

De maatschappij moet daarvoor financiële middelen ter beschikking stellen. Indien door opschorting van de strafuitspraak verslaafden extra gemotiveerd zouden zijn om te ontwennen, moet deze maatregel mogelijk zijn. De sociale mythe over de ernst van de ontwenningverschijnselen moet de kop worden ingedrukt. Dat de ontwenningverschijnselen niet aangenaam zijn, moet niet worden ontkend, maar bij een correcte medische behandeling sterft men nooit van de ontwenningverschijnselen. Men sterft alleen van drugs. Besluiten dat ontwenning uitsluitend mogelijk is door toediening van zogenoemde vervangingsproducten die eveneens — dit moet duidelijk worden onderstreept — drugs zijn, is een grove onwaarheid.

Daarom zal de CVP het voorstel-Lallemant, dat een ongecontroleerd ge-

Van Rompuy

bruik van vervangingsmiddelen mogelijk maakt, verwerpen. In dit voorstel wordt uitgegaan van de vrijheid van het individu en de totale deontologie van de arts. Dit zijn evenwel twee premissen waarvan men in de samenleving niet mag uitgaan. Men mag niet naïef zijn : wanneer dit voorstel werkelijkheid wordt, zullen er waarschijnlijk tal van misbruiken ontstaan.

We moeten ook aandacht schenken aan de gezinnen die met drugverslaving worden geconfronteerd. Het maatschappelijk afwijzen van drugs mag niet leiden tot het culpabiliseren van gezinnen waar zoon of dochter aan drugs zijn verslaafd. Dit is een zeer delicate opdracht voor de hulpverleners.

Het bestrijden van het drugprobleem heeft te maken met een fundamentele opvatting over mens en maatschappij. De permissiviteit dreigt onze samenleving te ontwrichten. Er is opnieuw nood aan meer ethische verantwoordelijkheid en een normen- en waardenbesef. De vrijheid kent haar grenzen. De libertaire maatschappij-opvatting is niet de onze. Vrijheid mag in geen geval vrijheid tot zelfvernietiging betekenen.

De Vlaamse Gemeenschap heeft inspanningen geleverd op het vlak van drugpreventie, maar deze zijn onvoldoende. Het is niet normaal dat de Franse Gemeenschap drie keer zoveel geld uitgeeft voor drugpreventie als de Vlaamse.

Mijn fractie vraagt dat er meer middelen worden uitgetrokken voor drugpreventie, vooral in de scholen. Binnen de Vlaamse gemeenschap moet de coördinatie tussen de verschillende beleidsdomeinen beter worden georganiseerd en dit in samenwerking met de lokale besturen, OCMW's en verenigingen die op het vlak van de drugpreventie reeds actief zijn en zeer verdienstelijk werk leveren. Daardoor kan een gecoördineerd antidrug-beleid op het niveau van de Vlaamse Gemeenschap worden geïntensifieerd.

We wensen ook dat er een antidrug-forum wordt georganiseerd dat uit zo veel mogelijk geledingen wordt samengesteld. Via een Vlaams antidrugcharter moet de maatschappelijke wil worden geformuleerd om op alle maatschappelijke domeinen de strijd tegen drugs te verscherpen.

We wensen ook dat de Vlaamse Raad halfjaarlijks wordt geïnformeerd over de strijd tegen drugs, over het verloop van de initiatieven inzake preventie en de beleidscoördinatie ter zake.

Het druggebruik grijpt diep in de samenleving in en heeft ook te maken met een maatschappij-opvatting. We menen dat er aan de vrijheid van het individu grenzen zijn, dat de zelfvernietiging niet het doel van de vrijheid mag zijn.

Daarom vragen wij dat de Vlaamse Gemeenschap, maar ook de hele Vlaamse samenleving die meer en meer gebukt gaat onder een permissiviteit en een maatschappij-opvatting die op dit ogenblik echte ravages aanricht, werken aan een positief samenlevingsklimaat dat op termijn moet leiden tot het bannen van drugs. **(Applaus)**

De voorzitter : De heer De Groot heeft het woord.

De heer E. De Groot (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, de problematiek rond roesmiddelen is bijna zo oud als de mensheid zelf. Het gebruik van stimulerende of verdovende middelen is vaak tijd- en cultuurgebonden en de houding van de overheden tegenover deze middelen varieert vaak van land tot land en van tijdperk tot tijdperk.

In de eerste helft van de vorige eeuw voerden en wonnen de Engelsen de zogenoemde Opiumoorlog tegen China. Hierdoor werd China gedwongen om de verslavende opium uit plantages in Brits-Indië te importeren. Roesmiddelen hebben ook vaak aanleiding gegeven tot al dan niet literaire of wetenschappelijke beschouwingen. Zo publiceerde de

beroemde Franse schrijver Charles Baudelaire in 1851 een werkje met de titel Over de wijn en de hasjesj, vergeleken als middelen om de individualiteit te vermenigvuldigen.

Verslaafden zijn er trouwens altijd geweest : opiumschuivers, morfomanen, etheromanen, alcoholisten. Het fenomeen verslaving bleef in onze westerse maatschappij meestal beperkt tot kleine groepen. Wel heeft de verpaupering van de arbeiders ten tijde van de Industriële Revolutie tot een ernstig alcoholprobleem geleid en ging de flower-powerbeweging van de jaren zestig gepaard met het propageren van cannabis en LSD als geestesverruimende producten. Ook dit fenomeen deemsterde langzaam weg.

Begin van de jaren zeventig stak in de Verenigde Staten een nieuwe drugcultuur de kop op : heroïne werd het nieuwe middel dat potentiële klanten een zalige roes moest bezorgen en waardoor de dagelijkse zorgen zouden worden vergeten. Deze harddrug kende vooral succes bij de minder-bedeelden van de maatschappij, terwijl de gegoede klassen meer werden aangetrokken door cocaïne.

Ook MDA en later Ecstasy kenden een steeds grotere verspreiding. Deze druggolven bereikte vanuit de nieuwe wereld ook het oude continent. Sinds de jaren tachtig neemt het druggebruik in Europa, en dus ook in België, zienderogen toe, en dit ondanks de repressieve houding van de overheid.

Jongeren, we kunnen zelfs van kinderen spreken, komen steeds vroeger in contact met drugs.

De verslaafde komt vaak na een korte periode van zalig gevoel in de vreselijkste verschrikkingen terecht. De criminaliteit schiet pijlsnel de hoogte in omdat de verslaafden meer en meer geld nodig hebben om aan hun zucht te voldoen. Bovendien moet men de quasi-afwezigheid van elk drugbeleid vaststellen.

Daarom was de VLD vragende partij om dit drugdebat te voeren, en om

De Groot

hieruit concluderend tot een echt drugpreventiebeleid te komen. Men mag evenwel de preventie niet loskoppelen van het probleem in zijn globale context.

Alvorens echter over te gaan tot de bespreking van de elementen waarop onze houding inzake het drugbeleid steunt, wil ik u eerst het standpunt van de VLD-fractie laten kennen. Dit standpunt kwam er slechts na raadpleging van deskundigen en na rijp beraad in de fractie.

De VLD is van oordeel dat er dringend werk moet worden gemaakt van een geïntegreerde drugpreventiecampagne, en aangezien het in de eerste plaats onze jeugd is die wordt bedreigd, dient een massale, realistische voorlichtingscampagne te worden gestart met onze jongeren als eerste doelgroep. Daarom moet voorlichting over drugs een plaats krijgen in het lestijdenpakket, zowel in het basisonderwijs als in het secundair onderwijs, en moeten er drugpreventiecentra en drugpreventieteams worden opgericht.

De VLD-fractie is de mening toegedaan dat ieder drugbeleid kansloos is tenzij men werk maakt van een globale aanpak. Een eensgezinde, efficiënte aanpak kan slechts worden bereikt door een nauwe samenwerking tussen de ministers van Volksgezondheid, Justitie en Binnenlandse Zaken en de bevoegde gemeenschapsministers. De VLD-fractie is gekant tegen de legalisering van softdrugs zoals hasjiesj. Wel schaart de VLD-groep zich eensgezind achter een methadontherapie voor de ontwenning van heroïneverslaafden, op voorwaarde evenwel dat ze gepaard gaat met een medische, psychische en sociale begeleiding.

Uit de voorstellen en verklaringen afkomstig van de CVP of van socialistische zijde blijkt dat er over het toedienen van methadon als vervangingsmiddel aan junkies wel wat tegenstellingen bestaan. Het is immers ook zo dat men de heroïneverslaving

vervangt door een methadonverslaving, die in de meeste gevallen evenwel kan worden afgebouwd zodat uiteindelijk genezing te bereiken is. Om welke redenen kunnen wij ons dan toch achter het methadonprogramma scharen? Wij beseffen immers goed dat methadon geen wondermiddel is, dat het alleen maar effect kan hebben wanneer de verslaafde geen cocktail van drugs neemt en dat succes van de therapie alleen maar kan worden verwacht als er niet alleen in een medische, maar ook in een psychische en sociale begeleiding wordt voorzien. Wanneer wij ons echter in de leefwereld van de junkie willen inleven moeten we beseffen dat hij zich in zijn aftakeling volledig uit het maatschappelijk weefsel heeft teruggetrokken en in een sterke vorm van bewustzijnsvernauwing leeft, met nog slechts een doel voor ogen, namelijk hoe geraak ik aan mijn volgende shot heroïne. Heroïne is de enige rode draad die nog door zijn treurig bestaan loopt. Het is een obsessie die hem van de morgen tot de avond kwelt. Hij is tot alles, dus ook tot moord, in staat om het dagelijkse rantsoen in zijn kapotgespoten aders te kunnen injecteren. Het zal dan ook geen verbazing wekken dat een groot aantal drugverslaafden een sterke stijging van de criminaliteit met zich brengt, wat ook een van de redenen is van het groeiend gevoel van onveiligheid van onze burgers.

Methadontherapie heeft ons echter geleerd dat de heroïneverslaafde die verlost wordt van de voortdurende kwelling steeds versgeld te zoeken om aan zijn zucht te voldoen, opnieuw gaat functioneren in de maatschappij. Hij of zij krijgt opnieuw werkklust, zij kan opnieuw haar huishouden beredderen en hij verdwijnt uit de criminele sfeer.

Als het zo is dat de staat als eerste taak heeft te zorgen voor de interne veiligheid is het dan niet zo dat men alles in het werk moet stellen om aan de golf van crimineel gedrag die uit de heroïneverslaving voortvloeit een halte toe te roepen? Als men de junkie uit zijn sociaal isolement en zijn geestelijke en fysische aftakeling kan

halen en zijn familie onnoemelijk leed kan besparen loont het dan niet de moeite om voor de methadonsubstitutie te pleiten?

De methadontherapie heeft weliswaar alleen maar betrekking op heroïneverslaving en er zijn een aantal verslaafden die er niet in slagen volledig van de methadon te ontwennen. Deze zogenaamde refractaire gevallen zullen een lange periode en misschien wel heel hun leven een bepaalde dosis van het vervangingsmiddel moeten toegediend krijgen. Loont het echter niet de moeite hierdoor het sociaal functioneren te bevorderen en het crimineel gedrag te voorkomen? Het is echter ook mijn overtuiging dat het wetenschappelijk onderzoek moet worden bevorderd ten einde ontwenningmiddelen te vinden, niet alleen voor heroïne, maar ook voor andere drugs zoals coaïne, die een grotere slaagkans kunnen garanderen.

Hoewel er nu stemmen opgaan om te pleiten voor een liberalisering van bepaalde softdrugs zoals marihuana met als argument dat zij zeker niet gevaarlijker zijn dan alcohol, moeten we hier toch ook op onze hoede zijn. Het is immers zo dat Nederland, dat toch jarenlang blij heeft gegeven van permissiviteit, nu stilaan terugkomt van de ondernomen experimenten. Wanneer men softdrugs uit de criminele sfeer haalt, maakt men ze socialer, met als gevolg dat ook het aantal gebruikers zal toenemen. Men moet zich bijgevolg dus ook afvragen of daardoor ook de aantrekkingskracht van harddrugs niet nog meer zal stijgen. Immers, vanaf het ogenblik dat men zich aan roesmiddelen overgeeft, ontstaat voor een aantal mensen toch de drang om met andere middelen nog sterkere effecten te bereiken. Cannabis wordt door de dealers vaak gemengd met andere drugs zodat ongewild nieuwe verslavingen ontstaan. Daarom lijkt ons de legalisering van softdrugs niet aangegeven.

De strijd tegen de drugs moet, zoals reeds was vermeld, blijf geven van een geïntegreerde aanpak. Een stren-

De Groot

ge repressie tegenover dealers is dan ook noodzakelijk. We moeten er ons echter van bewust zijn dat alle opsporingswerk van douane en politiediensten slechts tot inbeslagname van 5 percent van de ingevoerde verslavende middelen leidt. Vermits er aan de aanbodzijde weinig kan worden gedaan, moeten wij dus proberen de vraagzijde te beïnvloeden.

Daarom moet er eerst en vooral ook werk worden gemaakt van een grote voorlichtingscampagne die jongeren, leerkrachten en ouders moet bereiken. Deze laatste moeten er attent worden op gemaakt dat de verveling bij de jongeren vaak aanleiding is tot het nemen van drugs. Zowel scholen als jeugdbewegingen zijn het aangewezen milieu om de jeugd, van jongsaf, de gevaren van het gebruik van verslavende middelen bij te brengen. Zowel drankzucht als het gebruik van soft- en harddrugs moeten het voorwerp van de voorlichting zijn. Hoe jonger het kind is, hoe ontvankelijker het zal zijn om een elementaire kennis op te doen van de gevaren die drugs met zich meebrengen. Adolescenten dienen de aanpak af te stemmen op hun niveau en aan te passen aan hun leeftijd.

Om deze reden moet, zowel in het basisonderwijs als in het secundair onderwijs, een deel van het lestijdenpakket voorbehouden blijven voor drugpreventie. Ik wil nogmaals wijzen op het belang van de houding van de ouders ten opzichte van de kinderen en drugpreventie. Er moet hier werkelijk hand in hand worden gewerkt.

Als men alles aan de goede wil van schooldirecties en leerkrachten overlaat, bestaat het gevaar dat men de drugproblematiek doodswijgt om de goede naam van de school te sparen. Leerkrachten zijn echter niet voldoende opgeleid om de drugproblematiek aan te pakken. Drugpreventiecentra en drugpreventieteams zouden hen hierbij behulpzaam kunnen zijn.

Onze jongeren moeten van in hun

prille jeugd worden voorgelicht over de gevaren van roesmiddelen, gaande van alcohol over softdrugs tot harddrugs. Het succes van de anti-rookcampagne is een sprekender voorbeeld van hoe het kan en hoe het moet.

Drugopvangcentra, zoals De Sleutel te Antwerpen en welzijnswerkers die zich sinds jaren vrijwillig voor de verslaafden inzetten, moeten voldoende middelen krijgen om hun werking niet alleen te kunnen voortzetten maar ze ook uit te breiden.

Met ontzetting stellen wij vast dat nu van CVP-zijde wordt vooropgesteld om drugverslaafden een gedwongen ontwenningsskuur te laten volgen in gesloten inrichtingen die niet voorhanden zijn, daar waar de verslaafde die uit vrije wil aan zijn drug wil ontsnappen vaak eerst na lange tijd kan worden geholpen bij gebrek aan opvangcentra, voldoende personeel en voldoende middelen.

Daarenboven is het zo dat indien de verslaafde niet zelf voor de ontwenning heeft gekozen, de slaagkans van de therapie zeer gering is. Wel kan hij bijvoorbeeld door middel van de praetoriaanse probatie door het parket, of door de rechter voor de keuze gesteld worden, ofwel zich laten behandelen, ofwel vervolgd worden en eventueel straf tegen zich te horen uitspreken. In dat geval blijft het de betrokkene zelf die de keuze maakt.

Mijnheer de voorzitter, het is zeker niet de bedoeling van mijn betoog om alle aspecten van de drugproblematiek te behandelen. Wel heb ik u willen aantonen dat ons land in geen enkel opzicht een drugbeleid kent. Het is dan ook dringend noodzakelijk dat de bakens worden verzet en dat er dringend werk wordt gemaakt van een geïntegreerd drugbeleid.

De Vlaamse Raad en de Vlaamse regering kunnen, voor zover hun bevoegdheden reiken, hierin een belangrijk aandeel hebben. Het is dan ook het moment niet meer parlementaire onderzoekscommissies op te richten en het nemen van afdoende maatregelen op de lange baan te

schuiven. Men kan eigenlijk niet duidelijker en beter op het CVP-voorstel reageren dan met de woorden van André Peeters die we vandaag in De Standaard kunnen lezen. Ik citeer : Als die commissie er ooit komt en haar werk degelijk verricht, zal zij alleen maar tot het inrieste besluit kunnen komen dat er in ons land nog nooit een drugbeleid is geweest. Maar daarvoor is geen commissie nodig. Een beetje studiewerk van een politiek bureau is voldoende. Einde citaat.

Mijnheer de voorzitter, ik ben ervan overtuigd dat er in dit parlement een afgetekende meerderheid bestaat om een drugbeleid te voeren zoals wij dit voorstellen. Het is dan ook betreurenswaardig dat de CVP een beroep doet op een zinnetje uit het regeerakkoord om haar veto te kunnen stellen tegen een moderne, maar efficiënte aanpak van de drugplaag.

De heer A. Denys : Tegen de meerderheid van het parlement in.

De heer E. De Groot : Wij zijn van



Kamerlid F. De Man voerde namens het Vlaams Blok het woord tijdens het debat over druggebruik

De Groot

oordeel dat een dergelijke houding immoreel is, en dat het belang van onze jeugd die onze toekomst is, moet wijken voor het spelen van politieke spelletjes. **(Applaus)**

De **voorzitter** : De heer Swennen heeft het woord.

De heer G. Swennen (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, het is een goede zaak dat er in de Vlaamse Raad een debat wordt georganiseerd over een zo actueel en ernstig probleem als drugs. Het is een zeer gevoelige problematiek omdat de omvang en de aard ervan angst en onzekerheid veroorzaken. Angst en onzekerheid zijn in de politieke geschiedenis veelal de spreekwoordelijke moeder en vader van irrationele en gevaarlijke benaderingen met dito gevolgen.

Iedereen die met de **drugproblematiek** vertrouwd is, weet dat het gaat om een complex van verstrengelde problemen, gekoppeld aan een waaier van mogelijkheden van aanpak.

Iedereen weet ook dat er geen gegarandeerde toverformules bestaan om op korte of middellange termijn met het probleem komaf te maken. Het is een droeve werkelijkheid waarvoor een geheel aan congruente, complementaire maatregelen nodig zijn, en waarover zeer veel uiteenlopende inzichten bestaan, niet alleen binnen de wetenschappelijke wereld, maar ook in de sector van gespecialiseerde preventiewerkers en zorgverstrekkers, en uiteraard dus ook binnen het politieke universum.

Het zou ziekelijk en immoreel zijn op de voedingsbodem van angst en onzekerheid bewust de wortels te planten van een politiek **profielingsopbod**. Het drugprobleem draagt nochtans vette kluiven in de schoot om hongerige profilingsstanden in te zetten.

Er moet onder andere een keuze worden gemaakt tussen legalisering of niet-legalisering van bepaalde

drugs, prohibitief of niet-prohibitief, decriminaliseren of stringent criminaliseren en het al dan niet verstrekken van methadon.

Als de bedenkelijke wil inderdaad aanwezig is, zijn dit stuk voor stuk potentieel geforceerde **zwartwitthema's** waarover ongetwijfeld heerlijk kan worden gepolariseerd en vanwaar het een kleine stap is om te proberen ethisch te polemiseren.

Het is een gruwelijke piste, een onvervalst ethisch debat in een problematiek die niets met ethiek maar alles met de beheersbaarheid van een maatschappelijk zeer complexe realiteit te maken heeft, een realiteit die zal blijven bestaan. De betreurenswaardige piste die het actuele **drugdebat** de laatste maanden en dagen lijkt te hebben gevonden is deze van de pro of contra van eerder minuscule deelfacetten.

Het gevaar is groot dat daardoor de bijzaken de hoofdzaak gaan verdringen. Trouwens, nopens die zogenaamde bijzaken gaat het steeds over twee polen, twee extremen waartussen echter een spectrum aan nuances en dus toepassingsmodellen ligt, en meestal is in dat tussengebied de meest werkbare en produktieve oplossing te vinden.

Het eerste deel van mijn betoog handelt over wat ons inziens de hoofdzaak is.

In het tweede deel zal ik ingaan op twee deelaspecten van de **drugproblematiek**, namelijk de preventieve en de curatieve zorg — omdat dit in essentie de bevoegdheden van de Vlaamse Raad raakt, doch gezien de samenhang zal ik enkele federale excursies zeker niet kunnen vermijden.

Wat is immers de hoofdzaak ? Het is een noodzaak tot een globale aanpak te komen, tot een inclusief beleid tegenover alle psychotrope stoffen : alcohol, medicatie, drugs en tabak. Om binnen het toegemeten tijdsbestek te blijven, beperk ik mij tot de aanpak van de drugproblematiek.

Teveel wordt die aanpak toegespitst

op de hulpverlening en/of repressie, waarvan wordt verwacht dat dit de individuele problemen oplost en de totale problematiek beheersbaar houdt. Zoals alle gedrag is druggebruik ook een aangeleerd gedrag dat echter niet alleen via therapie en straf kan worden afgeleerd. Zoals al zoveel gezegd en geschreven, is de drugproblematiek multicausaal en onder meer geënt op sociale, economische en culturele factoren. Uit alle tot hertoe gedane registratie-onderzoeken blijkt een duidelijk verband met kansarmoede : opleiding, werk en huisvesting. Om de drugproblematiek aan te pakken is er dus nood aan een inclusief beleid. Daarmee wordt bedoeld een beleid waarbij de problematiek in zijn vele uitzichten wordt aangepakt, met betrokkenheid van verschillende maatschappelijke harde en zachte sectoren.

Hierbij wordt in de eerste plaats aan het arbeidsleven gedacht, maar ook aan de onderwijs- en huisvestingssector. Daarbij mogen we de zeer belangrijke factor tijd niet vergeten. Dit betekent echter niet dat we, in afwachting van een inclusief drugbeleid aan de kant moeten gaan staan, en geen zinvolle dynamiek in het drugbeleid kunnen ontwikkelen.

Het is een feit dat het het beleid de jongste tijd alerter optreedt.

De laatste jaren, de laatste maanden zelfs, werden in ons land en in Vlaanderen belangrijke inspanningen geleverd. Op het vlak van het beleid en op het vlak van de brede waaier van het instrumentarium van structuren, diensten en organisaties is er echter beduidend gebrek aan coördinatie. Het feit en de gevolgen van deze mozaïektoestand van de imbroglie zal ik illustreren aan de hand van gegevens inzake preventief en curatief beleid.

Preventieve en curatieve acties en beleid zijn uit de aard der zaken complementair. Binnen de bevoegdheidsverdeling van de Vlaamse regering vormen deze materies een uiteengegane Siamese tweeling. Ik pleit dan ook voor een continu en intens overleg. Maar meer nog in het werkveld

Swennen

is er behoefte aan samenhang van diensten en organisaties en dit op verschillende niveaus over alle sectoren heen. Dit veronderstelt dat men elkaar kent — dat er een gezamenlijk en door alle instanties erkend ontmoetingspunt is — en dat er vanuit eenzelfde globale visie kan worden gewerkt. Een dergelijk ontmoetingspunt moet op een zo laag mogelijk niveau worden georganiseerd, zo nodig op wijkniveau zoals dat bij SODA in Antwerpen gebeurt. Provinciaal of arrondissementeel moet dit verder worden gecoördineerd en gestuurd en ook nationaal worden ondersteund.

Dergelijke structuren zijn momenteel in Vlaanderen nagenoeg afwezig, op enkele uitzonderingen na, maar dit zijn slechts embryo's van wat het zou moeten zijn.

Inzake preventiebeleid is er nood aan een toename van middelen, maar, en dit illustreert wat reeds gezegd werd, aan tastbare coördinatie van het bestaande. Voor wat de noodzakelijke coördinatie betreft, verwijs ik naar de bestaande circuits van preventiewerk :

— de Centra Geestelijke Gezondheidszorg ;

— de VFIK-projecten, met als werkgevers OCMW's, gemeentebesturen of vzw's ;

— de Comités Bijzondere Jeugdzorg ;

— een reeks gespecialiseerde tweedelijnspreventiecentra.

En last but not least verwijs ik naar federaal minister Louis Tobback die binnen de veiligheidscontracten van de drugpreventie een belangrijk en concreet aandachtspunt heeft gemaakt.

Grosso modo zijn er dus vijf preventiepistes. Waarom hier — en dit geldt als algemene bedenking voor het drugbeleid — en de bestaande know-how en de bestaande structuren niet

bundelen in permanente, vaste ontmoetingspunten ? Om dit te realiseren, is er dringend nood aan een interministeriële conferentie voor de bestrijding van drugs- en alcoholverslaving met alle federale ministers en gemeenschapsministers die ter zake bevoegd zijn.

Er is echter inzake preventie niet alleen een nood aan afstemmen van de violen, maar ook aan meer violen.

Inzake preventiebeleid schreeuwt de realiteit der dingen als het ware om een take-off, om een onvervalste actie-boom. In eerste instantie zijn er algemene preventieve acties nodig. Deze dienen alle sectoren te bestrijken : school, arbeid, vrije tijd. Daarbij dient ervan te worden uitgegaan dat druggebruik een maatschappelijk fenomeen is.

Waarbij een duidelijk onderscheid gemaakt wordt tussen gebruik en verslaving. Dit veronderstelt dat wij leren omgaan met druggebruik, dat bijvoorbeeld schooldirecties niet langer druggebruik in hun school negeren. Wat niet betekent dat zij dit aanvaarden. Deze visie en aanpak vereisen een uitgebreid vormingsprogramma gericht naar de sleutelfiguren : leerkrachten, werkgevers, jeugdleiders.

Tegelijkertijd kan er dan aandacht gegeven worden aan het vormen van deze personen in het concreet voeren van preventieacties. Materiaal is daarvoor voldoende aanwezig. De deskundige man/vrouwkracht om dit te bereiken ontbreekt echter.

Een tweede invalshoek inzake preventiebeleid stelt zich op het vlak van de gerichte preventieve acties. Er is grote nood aan gerichte preventieve acties naar concrete risicogroepen.

Dit vereist een specifieke deskundigheid, geëigend preventie-materiaal en een aan de doelgroep aangepaste methodiek. Voor wat dit laatste betreft denken wij onder meer aan het straakhoekwerk, dat voor een stuk ook curatief is.

Deze methodiek van het straakhoekwerk kende via VFIK, DAC-projec-

ten en veiligheidscontracten de laatste jaren uitbreiding, maar de veelheid van werkgevers, de slechte statuten, en een onvoldoende bovenbouw dreigt de kwaliteit te hypothekeren, daar waar ze zou moeten toenemen.

Een ander voorbeeld waar men tot op heden kansen laat liggen bij een specifieke doelgroep, betreft : preventieprogramma's met gedetineerden.

Tot 75 percent van de gedetineerden worden als druggebruikers geregistreerd. Het verblijf in de gevangenis biedt een unieke kans om met deze groep preventief en curatief te werken. Er zijn vragen vanuit het gevangeniswezen, maar wie kan er afdoende degelijk op ingaan ? Er zijn de centra voor justitieel welzijnswerk, er zijn de twee preventiewerkers per provincie, en er zijn proefprojecten. Maar er is een gebrek aan financiële middelen en personeel om van exemplarische naar omvattende programma's over te schakelen.

Kom ik nu aan het aangekondigde curatieve luik. De fundamentele bedenking die zich hier opdringt is dat er onvoldoende samenhang en samspel is tussen de diverse zorglijnen : dit hoofdzakelijk wegens de onevenwichtige sterkte van het ene zorgniveau tegenover het andere. In de eerste plaats dringt zich een versterking van de eerste-lijnszorg op.

Dit veronderstelt deskundigheidsbevordering en consult aan eerste lijnswerkers, OCMW's, huisartsen. Daartoe dienen gemeentelijke overlegplatformen te worden geïnstalleerd.

Deze tweedelijnszorg is in Vlaanderen onderontwikkeld en dit ten gevolge van het ontbreken van een geëigend wettelijk kader. De bestaande centra zijn erkend als Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg. In het koninklijk besluit van 1975 betreffende deze centra werd geselecteerd voor algemene centra, maar het is een feit dat de algemene centra weinig verslaafden bereiken,

Swennen

omdat blijkbaar de reflex naar gespecialiseerde centra sterk is.

De afwezigheid of de zeer beperkte aanwezigheid van een gespecialiseerd hulpaanbod op de tweede lijn heeft ertoe geleid dat er een derdelijns — afdelingen van psychiatrische ziekenhuizen en therapeutische gemeenschappen — gespecialiseerd hulpverleningsaanbod werd uitgebouwd, zelfs in die mate dat er geregeld sprake is van een beddenoverschot. Moet het gezegd dat deze derdelijnszorg veel duurder is dan de tweedelijnszorg.

Nochtans, en dit werd reeds door vele studies bevestigd, is de algemene succesratio daar niet groter dan in de ambulante zorg, tweedelijnszorg.

Dit is geen pleidooi voor een „ontmanteling” van de derde lijn. Zeker niet. De hulpverlening die dit jaar geboden wordt, is belangrijk en voor een aantal personen onvervangbaar, maar ook voor deze personen blijft na ontslag ambulant de nazorg levensnoodzakelijk om verder clean te blijven.

Wij pleiten voor een complementair aanbod, maar om dit uit te bouwen dient op de eerste plaats de ambulante zorg, de zogenaamde tweede lijn, te worden versterkt.

Zeker met het perspectief op nieuwe ambulante programma's, zoals de methadon-verstrekking wordt de verdere uitbouw van ambulante gespecialiseerde hulpverlening een absolute noodzaak.

Het voorstel van wet van de heren Lallemand en Erdman en de voorstellen van minister Onkelinx zijn goede uitgangspunten voor het gebruik van methadon.

Een hocuspocusoplossing bestaat niet. Drugs zijn een maatschappelijke realiteit. Wat de mensen verwachten is tastbare aanpak, de antipode van een surrealistisch politiek gehakketak, of wat daar synoniem voor is : een show- en kunstmatig en dus steriel ethisch debat.

Tastbare beleidsinitiatieven zijn uit de startblokken geschoten. In deze fase is coördinatie en kwaliteitsbewaking prioritair .

Zonder interministeriële samenwerking lijkt dit utopisch. De globale inclusieve aanpak dient het richtsnoer te zijn.

De kleinschalige initiatieven blijven zinvol en moeten worden gestimuleerd met meer middelen, met inhoudelijke bijsturing en met mankracht. Wat het preventieve en het curatieve aspect betreft, is dit één van de hoofdopdrachten van de Vlaamse regering.

Een effectief drugbeleid in onze samenleving is niet mogelijk door een naïef just say no op zijn Amerikaans maar wel door een simpel just say yes aan sereniteit, coördinatie, kwaliteit en middelen.

Dit zijn abstracte vlaggen die heel concrete beleidsladingen dekken.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys : Onze fractie heeft bij wijze van ordemotie een voorstel van resolutie ingediend, dat wij bij hoogdringendheid wensen te behandelen. Wij willen dit debat afsluiten met een stemming, zoals eveneens gebeurde naar aanleiding van het debat over de migrantenproblematiek.

De VLD-fractie vraagt om het verzoek tot hoogdringendheid te aanvaarden. Er werd in het Bureau van de Vlaamse Raad trouwens afgesproken dat wij zouden stemmen en dat iedereen volgens de gangbare procedure zijn standpunt naar voren zou brengen. Het betreft dus een voorstel van resolutie, waarvan de tekst reeds bij de administratie werd ingediend.

Ik vraag nogmaals om deze resolutie bij hoogdringendheid te behandelen en de tekst rond te delen.

De voorzitter : Het voorstel van de heer Denys gehoord, zal het voorstel van resolutie ingediend door de heer De Groot cum suis worden gedrukt en rondgedeeld.

Is iedereen het ermee eens dat wij morgen stemmen over de spoedbehandeling en onmiddellijk stemmen over de resolutie indien de spoedbehandeling wordt aangenomen ?

De heer A. Denys : In het bureau was overeengekomen dat de procedure van het themadebat zou worden besloten met een stemming. Ik meende dat hierover geen discussie meer bestond ?

De voorzitter : Mijnheer Denys, vernits ik geen verder protest hoor, vermoed ik dat er daaromtrent geen enkele betwisting zal zijn. Daarom hoop ik dat mijn voorstel van behandeling zal worden aanvaard en dat we morgen zullen kunnen stemmen over het voorstel van resolutie.

De heer A. Denys : Mijnheer de voorzitter, ik dacht dat er desbetreffend een afspraak bestond. Er is niemand die hier iets tegeninbrengt. Ik meen dat een onderling akkoord moet volstaan.

De voorzitter : Is er eenparigheid aangaande de spoedbehandeling ? **(Instemming)**

De heer E. Van Rompuy : Ik dacht dat er was overeengekomen dat dit actualiteitsdebat zou eindigen met een motie maar dat de fracties tot morgenmiddag tijd hadden om hun moties in te dienen. Zodoende zou men er morgennamiddag over kunnen stemmen.

Waarschijnlijk zal de meerderheid ook moties indienen maar volgens mij moet het einde van het debat worden afgewacht zodat wij de standpunten van de verschillende fracties kennen en het antwoord van de minister hebben gehoord. Pas dan is het zinvol om een motie in te dienen.

Mijnheer Denys, ik zie niet in hoe u een motie kan indienen vooraleer de fracties een standpunt hebben ingenomen en de regering haar houding heeft bepaald. U sprak daarstraks over het politiseren van het debat. Bij de bespreking van dit thema kan men op korte termijn niet aan politiek doen. Men moet een middellange termijnvisie ontwikkelen, de hou-

Van Rompuy

ding van de regering afwachten en dan pas moties indienen. Het feit dat u bij hoogdringendheid een motie indient, verraadt een bepaalde politieke opstelling.

De heer A. Denys : De nerveuze toon van de heer Van Rompuy verbaast mij.

De VLD volgt precies dezelfde procedure als bij het migrantendebat. De meerderheidspartijen hadden toen zelfs een motie opgesteld vooraleer het debat werd geopend. Wij hadden zelfs de kans niet om erover te praten.

Wij hebben dit debat in een eigen werkgroep grondig voorbereid. Onze ideeën en aanbevelingen zijn duidelijk en zijn verwoord in de resolutie.

De heer J. Geysels : Mijnheer de voorzitter, ik steun de vraag van de heer Denys. Het is evident dat deze actualiteitsdebatten afgesloten worden met moties van aanbeveling die binnen de kortst mogelijke termijn worden gestemd.

De heer Denys is het ermee eens dat er tot morgen nog moties worden ingediend. Hij vraagt alleen om de stemming morgen kort na het debat te laten doorgaan.

In dit opzicht bestaat er dus overeenstemming.

De voorzitter : Er bestaat in de Raad unanimité om morgen te stemmen over de voorstellen van resolutie die ondertussen zullen zijn ingediend. Bestaat hierover eenstemmigheid ? **(Instemming)**

De heer De Man heeft het woord.

De heer F. De Man (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, het Vlaams Blok is gelukkig met dit debat en is zeker vragende partij voor een vernieuwing van de aanpak van het drugprobleem, de drugplaag.

Het toenemend gebruik van drugs wordt stilaan een maatschappelijk drama, zeker wanneer men weet dat er in ons land tussen 10.000 en 20.000

— vooral jongere — mensen verslaafd zijn aan hard drugs zoals heroïne of cocaïne. Bovendien vormen de drugs de rechtstreekse aanleiding voor een belangrijk deel van de criminaliteit en veroorzaakt het spuiten honderden AIDS-besmettingen per jaar.

De hoeveelheden in beslag genomen drugs stijgen elk jaar angstwekkend, net zoals het aantal aangehouden personen. In 1991 waren er dat iets meer dan 10.000, vorig jaar waren er dat, zoals we gisteren op de persconferentie van de rijkswacht en de politie vernamen, reeds 17.442.

Jaarlijks vallen er nagenoeg honderd drugdoden. Een ander aspect — dit zal wel weer een uiting zijn van je reinste primair racisme — is dat bijna de helft van de betrokkenen vreemdelingen zijn.

Dit leidt ons naar de internationale aspecten van de drugplaag. Het wegvallen van de Europese binnengrenzen maakt de strijd tegen drugs er zeker niet eenvoudiger op.

Ik citeer Robert Bonner, de directeur-generaal van de Amerikaanse Drug Enforcement Administration, die een toename van meer dan 500 percent in het Europese drugaanbod verwacht omdat de Amerikaanse markt oververzadigd is. Onlangs verklaarde hij, ik citeer : De nationale en regionale regeringen in Europa realiseren zich niet goed wat er op hen afkomt. Wij hebben duidelijke indicaties dat de Colombiaanse en Libanese drugbaronnen Nederland als hoofdkwartier willen uitbouwen voor hun Europese markt. Ook Spanje wordt een veel groter invoerland voor drugs via Noord-Afrika en Duitsland zal veel grotere hoeveelheden drugs zien binnenkomen via de Oostbloklanden. Einde citaat.

Ook bij ons loopt het fout. In politiekriegen spreekt men van een waar paradijs voor drughandelaars. De Antwerpse haven heeft op dit gebied een bedenkelijke reputatie. Het is een soort van vrijhaven, die veel te weinig wordt gecontroleerd.

De parkeerplaatsen bij de Belgisch-

Nederlandse grens staan stilaan bekend als snelwegdrugmarkten. Deze parkings, die vroeger nog sporadisch werden bewaakt, zijn nu in eerste instantie de plaatsen waar drugs worden verhandeld.

Ik wijs in dit verband op de dreiging van de wereldwijd vertakte drugkartels. Het bestrijden van de kartels is niet de opdracht van de regering maar de Vlaamse politici moeten toch weten welke problemen op ons afkomen. Bepaalde regio's in de wereld zijn nu reeds volledig onder controle van legertjes waarin drugkartels, terroristen of al dan niet gepensioneerde guerillastrijders samenwerken.

De heer H. Coveliers : Dat zijn meestal nationalistes.

De heer F. De Man : Dat beweert u. U kan straks uw betoog houden mijnheer Coveliers, dit is een niets ter zake doende opmerking.

Ik heb het over het Midden-Oosten, delen van China, de islamitische republieken in het zuiden van de vroegere Sovjetunie, Afghanistan, Pakistan, Zuid-Amerika, Zuid-oost-Azië.

Deze nieuwe politiek criminele machten bezitten miljarden dollars en investeren in onze economieën, die zij aldus kunnen ontwrichten. Dit is geen overdrijving. De drugkartels uit Zuid-Amerika, Europa — de maffia — en Zuidoost-Azië helpen elkaar en bezorgen elkaar informatie. Zij werken op dezelfde manier als multinationals. De helft van hun inkomsten, die op 8.000 miljard frank mogen worden geschat, worden geïnvesteerd in Europese ondernemingen.

Zij kopen zich in bij banken en andere financiële instellingen, bij transportbedrijven, luchtvaartmaatschappijen en in de immobiliënwereld. Ze hebben voet aan huis bij sommige kranten en televisiestations en geven zelfs geld aan bepaalde politieke partijen.

Aldus bedreigen de drugkartels onze politieke instellingen en ondermijnen ze onze economieën.

Dat valt weliswaar niet meteen onder

De Man

de bevoegdheid van de Vlaamse regering, maar de preventie doet dit wel, en over preventie kan heel wat worden gezegd.

Er zijn heel wat redenen waarom men met druggebruik begint, zowel individuele als maatschappelijke factoren : een gebroken gezin, sensatiezucht, ontgoochelingen of frustraties, werkloosheid, . . .

De heer H. Coveliers: Of als men per vergissing eens voor het Vlaams Blok heeft gestemd . . .

De heer F. De Man : U bent absoluut niet grappig, mijnheer Coveliers.

Deze oorzaken kunnen echter nooit helemaal worden weggewerkt, maar sommige moderne maatschappelijke verschijnselen vergroten de aanleiding tot druggebruik. Bij de hogervermelde oorzaken voegen zich de invloeden van bepaalde media, sommige sub- of nevenculturen en de daarmee verbonden idolen. Het hoeft geen betoog dat jongeren ten kwade worden beïnvloed door bepaalde televisie- en radioprogramma's, zogenaamde alternatieve of progressieve bladen of mensen waar ze naar opkijken en wier gedrag model staat. In de popmuziek bijvoorbeeld wordt druggebruik door een aantal idolen gekoesterd en zelfs gepropageerd, net zoals trouwens in sommige spirituele bewegingen of godsdienstige sekten.

Ook inzake drugs krijgen we meer en meer de rekening gepresenteerd van wat links ons heeft nagelaten. **(Twist-gesprekken tussen verschillende leden)**

Tijdens de zogenaamde progressieve revolutie van de jaren zestig werd onze maatschappij in hoge mate repressief bevonden. Politie en rijkswacht waren niets anders dan de werktuigen van het repressieapparaat. Het strafrecht was te repressief.

Drugs werden verheerlijkt als bewustzijnsverruimende middelen. In kringen van hippies, provo's en andere progressievelingen werd het stickie of het gebruik van LSD aangeprezen.

Onder meer deze linkse aberraties hebben volgens ons geleid tot de huidige dramatische toestand.

Dat er ook vandaag nog geen enkele schroom aan de dag wordt gelegd, blijkt wel uit de steeds weerkerende roep van sommigen om alle drugs te legaliseren of althans om het gebruik van soft drugs vrij te laten. **SP-volksvertegenwoordiger De Mol** verklaarde voor enkele maanden in de Vlaamse Raad dat het debat over soft drugs heropend moest worden. Deze uitspraak betekent dat men het gebruik van deze middelen wil legaliseren.

Ook het socialistisch **Europarlementslid Van Ouirive** pleit voor legalisering van soft drugs. Ook de groenen pleiten hiervoor, want zij mogen uiteraard in progressiviteit niet onderdoen. Groenen, socialisten en communisten hebben vorig jaar in Straatsburg gepleit voor de legalisering van bepaalde drugs. Ik stel vast dat nu ook de VLD besmet is, aangezien er in die partij geen eensgezindheid lijkt te bestaan.

De heer A. Denys : Het innemen van een ander standpunt is in onze partij mogelijk, maar dit is blijkbaar niet mogelijk in uw partij.

De heer F. De Man : Ik stel alleen maar vast dat sommige verkozenen van de VLD bezwaar hebben tegen het volkomen onwettelijk houden van drugs.

De voorstanders van de legalisering die ik heb opgesomd, en anderen, doen het voorkomen alsof het toelaten van de verkoop en het gebruik van drugs het druggebruik, de criminaliteit en zelfs het aantal drugdoden aanzienlijk zou verminderen.

De toestand bij onze Noorderburen bewijst duidelijk het tegendeel. Het legaliseren — het gedogen — van drugs heeft het druggebruik en de criminaliteit niet doen verminderen, integendeel. **(Onderbreking door de heer Coveliers)** Mijnheer Coveliers, als u al blij bent dat deze niet toenemen, bent u wat dat betreft snel tevreden.

De heer H. Coveliers : Waar haalt u uw informatie ?

De heer F. De Man : Uit onder andere Nederlandse kranten waarin blijkt dat het wanebeleid ook in Nederland meer en meer wordt bekritiseerd. Het wordt dus niet alleen bekritiseerd in het buitenland of door minister Tobback.

De heer H. Coveliers : Mag ik u even onderbreken, mijnheer De Man ? Nog niet zo heel lang geleden is er een themanummer verschenen van het Tijdschrift voor Criminologie in verband met het gedoogbeleid in Nederland, met onder meer kritiek van Europese criminologen en commentaar van leden van de DEA. Zij zijn voorstander van een laboratorium volgens Nederlands model.

De heer F. De Man : Dat laboratorium staat op ontploffen. Er zijn 1.500 coffeeshops. Wilt u in Vlaanderen ook 1.500 coffeeshops ?

De voorzitter : Mijne heren, het heeft uiteraard geen zin elkaar steeds te onderbreken.

De heer Coveliers heeft het woord voor zijn interruptie.

De heer H. Coveliers : Ten eerste, het aantal druggebruikers van soft en van hard drugs neemt in Nederland niet toe. Ten tweede, men heeft er het grote voordeel dat men de populatie ongeveer kent. Ten derde, hieruit blijkt nog maar eens dat de afgeleide criminaliteit bij druggebruik — ik heb het niet over drughandelaars, want dat is iets anders — beperkt wordt als het gebruik van drugs wordt gecontroleerd.

Mijnheer De Man, u beweert dat dit niet juist is en dat alles ontploft. U bent uiteraard veel wijzer in uw rechtse aberraties dan al die heel linkse criminologen.

De voorzitter : De heer De Man heeft het woord.

De heer F. De Man : Mijnheer Coveliers, er zijn inderdaad twee strekkingen : wij verdedigen de visie van de ene strekking en u verdedigt in al uw progressiviteit de visie van de andere strekking, wat trouwens uw goed recht is.

Ik wil u echter wijzen op wat er in

De Man

Nederland gebeurt. Alleen al in Amsterdam zijn er 650 Turkse, Marokkaanse, Surinaamse en — jawel — ook Nederlandse coffeeshops. In totaal zijn er in Nederland meer dan 1.500 dergelijke drugwinkels waar men normaal — in zover men dit woord in dit verband kan gebruiken — alleen soft drugs kan kopen. U weet even goed als ik dat er in veel van die coffeeshops ook hard drugs worden verhandeld. Het zijn haarden van criminaliteit. Bij invallen ontdekt men wapens, zwart geld enzovoort. **(Onderbreking door de heer Coveliers)** Lees er zelfs de Nederlandse kranten maar eens op na.

Doctor **Walburg**, directeur van een Amsterdamse ontwenningsskliniek, verklaarde dat via deze coffeeshops duizenden Nederlandse jongeren in contact zijn gekomen met hard drugs.

Wij zijn dus tegen drugwinkels ; wij zijn tegen het legaliseren van soft drugs. Als ik naar socialisten en groenen luister, heb ik de indruk dat zij in feite abdiceren voor de drugbaronnen en de drugkartels.

Het is volgens ons ook fout om gratis injectiespuiten rond te delen of om heroïne goedkoop of gratis te verstrekken, zoals dit gebeurt in Nederland, Zwitserland of Noorwegen.

Dit is geen goede oplossing om de volgende redenen. Ten eerste, het is onverdedigbaar dat de overheid meehelpt aan een onwettelijke praktijk. Ten tweede, men laat door gratis verstrekking van heroïne of injectienaalden als het ware blijken dat spuiten maatschappelijk aanvaard is. Ten slotte helpt men op die manier de drugplaag in stand te houden.

Het spreekt dus vanzelf dat het Vlaams Blok zich radicaal kant tegen elke vorm van legalisering van hard en van soft drugs. Ten eerste, er is de overweging dat de legalisering van verslavende middelen het normbesef op heel ernstige wijze aantast. Ten tweede, het is een essentiële taak van de overheid om de geestelijke en fysieke gezondheid van de burgers te vrijwaren.

Legalisering gaat hiertegen volkomen in. Als men openlijk in winkels of drugcentra verslavende middelen aanbiedt, dan zal het verslavingsprobleem blijven bestaan en zullen nog meer jongeren de neiging hebben om het ook eens te proberen.

In dit verband volgen we de redenering van het drugteam van de Antwerpse politie : van de tien tot vijftien percent van de jongeren die ooit met drugs experimenteren, gebruikt vijf tot twintig percent na een tijd hard drugs. Wanneer men soft drugs legaliseert, wordt de basis veel groter van waaruit de dealers hun klanten kunnen recruterend. Kan men zich dan een samenleving voorstellen waar dagelijks duizenden, of zelfs enkele tienduizenden moeten worden volgespoten met een of ander vervangmiddel ? Wij hebben daar in ieder geval onze bedenkingen bij.

Ook het onderscheid dat men aan progressieve zijde zo graag maakt tussen soft en hard drugs is misleidend. Soft drugs zouden weinig of geen kwaad veroorzaken. Het onderscheid bestaat wel degelijk. Soft drugs veroorzaken minder lichamelijke of geestelijke afhankelijkheid en berokkenen minder fysieke schade, maar, dit verschil is hoegenaamd geen reden om soft drugs vrij te geven. Het gebruik ervan blijft hoe dan ook schadelijk voor lichaam en geest.

Mevrouw V. Dua : Dan moet je ook alcohol verbieden

De heer F. De Man : Dat is iets voor een alcoholdebat. Men schakelt in veel gevallen ook over van soft naar hard drugs omdat men op zoek is naar een steeds sterkere kick of roes. Zodoende zijn soft drugs de ideale springplank naar de zwaardere middelen. Iemand die aan heroïne sterft, is meestal enkele jaren eerder begonnen met het roken van een zogenaamd onschuldig stickie.

We hebben een aantal voorstellen waar de hele fractie achter staat en niet slechts enkele leden, zoals bij de VLD.

De heer H. Coveliers : Dat moet. Ordnung muss sein !

De heer F. De Man : Wie als drughandelaar andere mensen de dood injaagt, verdient de zwaarste straf. Wij stellen het verkopen van een dodelijke dosis drugs gelijk met doodslag met voorbedachte rade.

Bij de opsporing van drughandelaars moet de politie de toestemming van de procureur kunnen krijgen om een grote drugverkoop uit te lokken. Bij zo'n opsporing moeten de speurders telefoongesprekken van personen die van drughandel worden verdacht, kunnen afluisteren, opnieuw onder controle van de procureur.

Het aanwenden van een groter aantal gespecialiseerde manschappen is noodzakelijk. Zij moeten beter worden uitgerust, niet zozeer met wapen maar wel met informatica. Er moeten in ieder geval meer controles worden uitgevoerd. Vreemdelingen die bij de drughandel betrokken zijn, moeten na het uitzitten van hun straf, voor altijd de toegang tot het land worden ontzegd.

Drugverslaafden zijn zieken die niet in de gevangenis thuishoren, maar integendeel recht hebben op psychomedische begeleiding. In het kader van de wet op de voorlopige hechtenis en de wet betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie kan dit perfect worden geregeld.

Drugverslaafden moeten dus worden opgespoord en verplicht afkicken in gesloten instellingen. Wij betreuren met de CVP dat er zo weinig instellingen zijn, maar in tegenstelling met deze partij, die al vele jaren aan de macht deelneemt, hebben wij in deze materie geen enkele verantwoordelijkheid. Na de ontwenning moeten de patiënten kunnen rekenen op sociaal-economische begeleiding om opnieuw hun plaats in de maatschappij te kunnen innemen. Het heeft geen zin iemand na een ontwenningkuur aan zijn lot over te laten. Men moet trachten de persoon opnieuw in de maatschappij te integreren.

Methodon kunnen wij aanvaarden onder zeer beperkte voorwaarden. Misschien kan iemand tijdelijk worden geholpen door de toediening van methadon. Dat moet dan wel onder zeer strikte voorwaarden gebeuren.

De Man

Voor de preventie is de regering volledig bevoegd. Het gevecht tegen de drughandelaren moet ook aan de zijde van de verbruikers worden gevoerd. Een drastische uitbreiding van preventieve maatregelen is dus geboden. Jammer genoeg moeten we, net zoals in het AIDS-dossier, vaststellen dat de Vlaamse overheid terzake zwaar in gebreke blijft. Van informatie over drugs en druggebruik is er in ons onderwijs nauwelijks sprake. Directie, leraars en ouders weten in vele gevallen niet eens hoe de verschillende drugs eruit zien. Zij weten niet hoe een drugverslaafde zich gedraagt, welke signalen op druggebruik wijzen of hoe zij hierop moeten reageren. Dat is een zeer grote lacune die hopelijk door de regering wordt opgevuld.

Wij pleiten dus ook hier voor een speciale lessenreeks in de zes leerjaren van het middelbaar onderwijs, zoals wij al bepleit hebben inzake AIDS. Kan men trouwens niet meteen een vak inrichten waarin alle hedendaagse gevaren voor de jeugd aan bod komen? Ik denk hierbij niet alleen aan AIDS of drugs, maar ook aan tabak, alcohol, **weekendongevallen** enzovoort.

Verder pleiten wij ook voor het invoeren van een verplichte melding van druggebruik en -handel in de scholen bij de onderwijsinspectie. Via kwartaalverslagen kan de evolutie van het drugprobleem in elke school worden gevolgd en heeft men tevens een overzicht van de omvang van het drugprobleem in ons onderwijs.

Wij pleiten hier heel concreet voor de oprichting van een **drugcel** binnen de onderwijsinspectie, een cel die zal instaan voor het verstrekken van informatie over druggebruik aan leraars en ouders, en tevens zal instaan voor de concrete begeleiding en opvang wanneer zich in een school een geval van druggebruik voordoet.

Ook moeten de druginfoteams van politie en rijkswacht worden heropgericht. Onlangs werd in opdracht van de nationale minister van Binnenlandse Zaken Tobback het drug-

infoteam van de Antwerpse rijkswacht ontbonden, hoewel dit team uitstekend informatief werk had geleverd.

Er moet ook dringend werk worden gemaakt van een drugpreventiecampagne voor het brede publiek. Nu zien we in de Post wel politieke propaganda voor de multikul van Paula D'Hondt en worden de leerlingen in de Vlaamse scholen werkelijk geïndoctrineerd om toch maar de melting pot te aanvaarden, maar voor informatie over drugs of AIDS heeft men weinig of geen geld.

Mijnheer Van Rompuy, dat is een veel belangrijker probleem dan dat wat u probeert te verkopen aan de jeugd. Het is een echte schande dat er daarvoor in het onderwijsbudget geen middelen zijn ingeschreven. Wij beschouwen dit als een belangrijk probleem.

De overheid moet meer financiële middelen ter beschikking stellen van de hulpverleningsorganisaties die zich met preventie en begeleiding bezighouden. Wij pleiten daarom voor een druginfofoon, naar het voorbeeld van Mechelen. Jongeren maar ook ouders moeten daar terecht kunnen voor advies, net zoals dit nu al gebeurt voor AIDS.

Tot besluit, mevrouw de minister, geachte collega's, zal ik een citaat aanhalen uit een document van de Verenigde Naties van 12 maart 1990, ik citeer: Drugs vormen momenteel een ernstige en voortdurende bedreiging voor de gezondheid en het welzijn van de mensheid, voor de stabiliteit van de naties, voor de politieke, economische, sociale en culturele structuren van alle samenlevingen en voor het leven en de waardigheid van miljoenen mensen, inzonderheid de jongeren. Einde citaat. Hopelijk neemt u deze boodschap ter harte. **(Applaus bij het VB)**

De voorzitter: De heer Coveliers heeft het woord.

De heer H. Coveliers (op de tribune): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's. Na de uiteenzetting van de vorige

spreker kunnen wij ons de vraag stellen waarover wij het eigenlijk hebben en waarvoor wij bevoegd zijn.

In hoeverre de drugtrafiek al dan niet een inherent deel is van de georganiseerde misdaad komt hier niet aan bod. Dat probleem dient ergens anders te worden behandeld.

Ik wil even terugkomen op het begrip dat hier steeds met het woord drugs wordt omschreven. In het Engels verwijst drugs naar iedere pil, en heeft zodoende niets te maken met narcotics, de eigenlijke verdovende middelen.

Wat verstaan wij nu eigenlijk onder dit begrip? Ik citeer uit het verslag van Stuart Clarck in het Europees parlement dat daarnet totaal uit zijn verband werd aangehaald, waarin drugs worden omschreven als alle stoffen van chemische of plantaardige oorsprong die een fysieke, mentale of emotionele verandering opwekken bij de gebruiker. Men kan ook zeggen dat drugs stoffen zijn die een merkbare invloed hebben op het menselijk bewustzijn en die om die redenen worden gebruikt.

Van de Vlaamse Gemeenschap is reeds in 1987 een richtnota verschenen over drugpreventie en hulpverlening. Daarin wordt gezegd dat drugs middelen zijn die de gebruikers ervan in die mate beïnvloeden dat zij zichzelf en hun omgeving op een andere wijze beleven. Uit die verschillende definities kunnen wij besluiten dat er een heleboel dingen onder de noemer drugs vallen. Er zijn zelfs personen die als drugs kunnen worden beschouwd. De cannabis-producten, de kunstmatige chemische stoffen, de barbituraten maar ook diverse andere geneesmiddelen, vluchtige snuifmiddelen, koffie, thee, cocaïne, alcohol en tot mijn grote spijt: ook tabak kunnen drugs zijn, want het gebruik van al deze middelen kan leiden tot een gewoontevorming die zo hardnekkig wordt dat zij een heel leven gaat beïnvloeden en kan leiden tot verslaving wanneer men niet meer vrij is de gewoonte al of niet op te geven.

Mijnheer De Roo, wij lijden allemaal

Coveliers

wel aan een verslaving. Dat zou ons moeten aanzetten tot minder repressief optreden, tot minder zwart-wit denken, tot het stellen van de vraag wat de dooddoeners zijn en hoe wij er kunnen aan verhelpen.

Er is ook de geestelijke afhankelijkheid die als drug wordt aanzien. Die kan ook bestaan zonder het gebruik van drugs. Ik denk bijvoorbeeld aan gokverslaving. Die houdt weliswaar geen lichamelijk aspect in maar kan wel duidelijk het leven beïnvloeden.

Een belangrijk element in verband met het drugverbruik is de tolerantie of de gewenning waarvan men spreekt wanneer het effect van een drug bij herhaald gebruik afneemt en men steeds grotere dosissen gaat nemen. In de literatuur wordt nogal vaak verwezen naar het al dan niet maatschappelijk aanvaard zijn van bepaalde drugs. Een drug die in onze westerse samenleving als de meest aanvaarde kan worden beschouwd, al zijn er tekenen dat de klepel in de andere richting gaat, is alcohol. Er bestaat in bepaalde politieke kringen tijdens bepaalde zangavonden een grote permissiviteit in verband met het gebruik van alcohol. Men vindt het prettig dat iemand veel alcohol heeft gedronken. Men vindt het niet erg dat hij in een andere taal liederen begint te zingen. Het is allemaal prettig tot hij door een ruit valt of betrokken geraakt bij een verkeersongeval. Eenzelfde mate van verslaving aan soft drugs betekent bijna de gevangenis.

Men spreekt hier over de honderden kilo's hasj die in beslag worden genomen. Inderdaad, er wordt ongeveer 8 percent in beslag genomen. Wie het werk van kolonel Bruggeman van de Rijkswacht heeft gelezen, weet echter hoe voorzichtig men moet zijn met politiestatistieken. In 1977 werden er 24.476.100 verpakkingen pijnstillende middelen verkocht, werden er 15.740.900 kalmeer- en slaapmiddelen verkocht, werden er op een medisch legale manier 3.107.500 opwekkende middelen verkocht in de apotheken. Dit bewijst dat wij niet alleen moeten spreken van soft drugs

of hard drugs zoals cannabis, hasj en andere maar dat er ook legaal getoleerde drugmiddelen zijn. Er bestaat hier een dubbele moraal.

Want het is precies het al dan niet aanvaard zijn van een drug dat het overheidsoptreden gaat bepalen.

Men zegt hier dat men zwaar moet optreden tegen druggebruikers omdat druggebruik aanleiding geeft tot criminaliteit. Iemand die valium of seresta gebruikt, kan echter ook criminele daden stellen.

Men gaat dus een dubbele moraal toepassen, men gaat ten strijde trekken tegen illegale drugs, men houdt razzia's op bepaalde plaatsen, maar tegelijkertijd doet men eigenlijk zeer weinig of niets tegen een aantal legale drugs die ook zware sociale en familiale problemen voortbrengen.

Men probeert het voor te stellen alsof er vaste bewijzen zijn dat het druggebruik vooral bij jongeren is toegenomen.

Ik vraag tevergeefs aan de collega's die dit standpunt verkondigen uit wetenschappelijke nieuwsgierigheid naar de bron.

Ik beschik uiteraard maar over beperkte middelen, maar uit de cijfers van Junger-tag van 1970, van Vermeirsch van 1972, van Casselman van 1978 en van Brice De Ruyver van 1991 blijkt geen toename van het druggebruik.

Mijnheer Arts, ik weet dat u het daar niet mee eens bent. U noemt het niet ernstig, maar ik vergelijk alleen deze vier wetenschappelijke studies, als u er andere hebt, dan ben ik graag bereid ze door te nemen.

De heer A. Arts : U kiest de studies in functie van hetgeen u moet bewijzen.

De heer H. Coveliers : Dat is niet waar. Geeft u mij andere studies.

De heer F. Dewinter : De studie van Interpol.

De heer H. Coveliers : U bedoelt het rapport dat hier is opgesteld en naar Interpol is doorgestuurd. Ik neem

aan dat u toch de werking van Interpol kent, mijnheer Dewinter.

De voorzitter : De heer Arts heeft het woord.

De heer A. Arts : Uit de meest recente statistieken blijkt dat er een toename is van de drugcriminaliteit.

De voorzitter : De heer Coveliers heeft het woord.

De heer H. Coveliers : Men moet de statistieken juist interpreteren. Er is inderdaad bewezen dat er meer kilogram cocaïne in beslag werd genomen, maar dat bewijst niet dat de handel zou vergroot zijn. Dat bewijst alleen dat men daar meer aandacht heeft aan besteed. Uit de diepte onderzoeken die men heeft gedaan, niet in functie van een justitiële repressie, blijkt dat dus niet.

Samen met de onderzoekers stel ik wel vast dat de leeftijd van de potentiële druggebruiker lager wordt en dit is zeer verontrustend.

De heer F. De Man : Wij hebben het inderdaad niet over hoeveelheden. Men kan stellen dat de politie meer naar drugs zoekt en er ook meer vindt.

Maar drie jaar geleden werden ongeveer 7.000 personen ondervraagd inzake druggebruik, vorig jaar meer dan 10.000 en volgens de jongste cijfers meer dan 17.000. Dat wijst toch op een spectaculaire stijging van het aantal personen dat met drugs heeft te maken.

De heer H. Coveliers : U maakt hier het amalgaam van de drughandel en de druggebruiker. Ik heb het hier over druggebruiker. De Vlaamse Raad is niet bevoegd voor de drughandel, daarover wil ik graag met u discussiëren in de Kamer.

De heer A. Arts : Ik heb het niet over de in beslag genomen goederen, wel over de justitiële gevolgen.

De heer H. Coveliers : Dat is één van de gevolgen van de CVP-staat, dat is duidelijk.

De heer E. Van Rompuy : Is dat het standpunt van de Volksunie ? U zegt

Van Rompuy

dat het begrip drugs zo vaag is en zo veel omvat dat het eigenlijk niet definiëerbaar is. In het tweede deel van uw uiteenzetting zegt u dat het druggebruik eigenlijk niet toeneemt.

De heer H. Coveliers : Mijnheer Van Rompuy, het standpunt van de Volksunie en ook mijn standpunt is dat men deze materie niet via een repressieve manier dient op te lossen. Dat is verschil tussen enerzijds het Vlaams Blok en de CVP die daarop willen reageren op een repressieve manier en anderzijds de andere partijen die op een preventieve manier willen reageren.

De heer E. Van Rompuy : Wij hebben ook over preventie gesproken.

De heer H. Coveliers : Natuurlijk hebt u over preventie gesproken, maar het komt erop aan met welke visie u over preventie spreekt. Er is altijd een samengaan tussen preventie en repressie, het ene is zinloos zonder het andere. Men moet dus repressie hebben wanneer men aan preventie doet. Dat wil zeggen dat er een norm moet zijn en dat men wil voorkomen dat die norm wordt overtreden.

Mijnheer Arts, druggebruik is illegaal, dus op het ogenblik is er een norm. Men kan proberen om die norm te veranderen. Men kan via preventie, begeleiding en voorkomen, trachten te bekomen dat die norm niet wordt overtreden. De vraag is hoever die preventie precies gaat, want volgens mij is het de preventie die gaat bepalen wanneer de repressie begint. U kan het ook omgekeerd zien, u kan er ook van uit gaan dat de repressie bepaalt waar de preventie begint. Dat is trouwens het academisch debat over de vraag : is preventie een politietak of niet ? Deze vraag is op het ogenblik niet beantwoord.

Ik wens veel meer de nadruk te leggen op de preventie. Laat ons vooral wat de softdrugs betreft de preventie zo ver mogelijk drijven met nagenoeg afwezigheid van repressie.

De heer F. De Man : Dat betekent legalisering.

De heer H. Coveliers : Dat betekent geen legalisering, want indien het legalisering zou zijn, dan was de preventie niet meer nodig. Wanneer drugs worden gelegaliseerd, heeft iedereen het recht ze te gebruiken. U zegt dat u de preventie niet kan motiveren als er geen repressie is, volgens mij is dit onjuist.

Men kan de preventie wel degelijk motiveren zonder steeds te dreigen met repressie.

De voorzitter : Ik wil er wel op wijzen dat door te veel onderbrekingen de spreker de kans niet krijgt om zijn pleidooi af te ronden.

De heer Arts heeft het woord.

De heer A. Arts : Mijnheer de voorzitter, ik denk dat de heer Coveliers en ik zelf elkaar stilaan beginnen te begrijpen. Wij moeten elkaar niet in het verdomhoekje dringen, wij zijn allebei tegen het druggebruik.

Alle drughulpverleners smeken om een stok achter de deur. Zij wensen niet de gevangnissen of de vrijheid van nu om via substitutiemiddelen de zaak op een andere manier op te lossen.

Zij vragen naar een geordende samenleving, ook in de drughulpverlening en zij vragen een juiste medicatie, geen substitutie.

De voorzitter : De heer De Man heeft het woord.

De heer F. De Man : Mijnheer Coveliers, u insinueert hier dat de CVP en het Vlaams Blok alleen de repressieve toer willen opgaan. Beide partijen hebben echter verwoord dat er nog heel wat moet gebeuren inzake preventie.

Ik stel wel vast dat er een scheidingslijn bestaat tussen CVP en Vlaams Blok aan de ene kant en de andere partijen aan de andere kant. De socialisten en de groenen waren bijvoorbeeld tijdens het abortusdebat pro legalisering van abortus. U hebt gehoord dat zowel het Vlaams Blok als de CVP volkomen gekant zijn tegen legalisering van drugs. Ik vraag een duidelijk standpunt van de

Volksunie. Ik heb gehoord dat de VLD een verdeeld standpunt heeft.

De heer A. Denys : Mijnheer Van Rompuy, één scheidingslijn die uit het debat blijkt, is dat jullie pleiten voor een gedwongen opname voor verslaafden. Op welke wijze moet dit gebeuren, zonder een aantasting van de privacy ?

De voorzitter : De heer Coveliers heeft het woord.

De heer H. Coveliers : Samenvattend meen ik te mogen stellen dat de laatste opmerkingen van de heer Denys de tegenstellingen duidelijk aantonen. Het betreft voornamelijk de vraag of men preventief en zonder dwang dient op te treden, terwijl ook op een andere manier kan worden opgetreden. Wij zien meer mogelijkheden in die visie temeer omdat deze meer rekening houdt met de menselijke waardigheid en een zo groot mogelijke vrijheid, die wij het individu moeten geven.

Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik wil toch nog even wijzen op een stelling, die hier werd naar voren gebracht, met name het oorzakelijk verband tussen druggebruik en criminaliteit. Indien dat verband zou bestaan — wat nog niet is bewezen — moet men zich de vraag stellen in welke richting er een verband bestaat. Leidt druggebruik tot criminaliteit ? Ik denk daarbij niet aan de drughandelaars, aangezien zij geen drugs gebruiken, maar ik vraag enkel of druggebruik tot criminaliteit leidt of omgekeerd of criminaliteit druggebruik in de hand werkt. Buiten politieke lectuur beschikken wij ter zake over weinig wetenschappelijke gegevens, omdat de drugsceñe zich uiteraard op een bijzonder duistere en moeilijk situeerbare plaats afspeelt. De officiële registratie is immers beperkt. Van het totaal aangegeven misdrijven werd de dader slechts in 16 gevallen gevonden. Bovendien zal men alle drugcriminaliteit moeten situeren in de zogenaamde consensual crimes, zonder slachtoffers en bijgevolg zal het slachtofferonderzoek tot geen enkel resultaat leiden.

De stijging van de in beslag genomen

Coveliers

hoeveelheid drugs wordt thans ook door de politiediensten niet meer als een belangrijke waardemeter beschouwd om druggebruik naar voren te brengen.

Een Franse magistraat, de heer Georges Apap, stelde in 1988 dat drugs niet verboden zijn omdat zij gevaarlijk zijn, maar ze zijn gevaarlijk omdat ze verboden zijn. Hierin wordt duidelijk gewezen op de problematiek van legale versus illegale drugs, zowel wat de produktie als wat de handel betreft. Waarschijnlijk is deze tweeslachtige houding en dubbele moraal er de oorzaak van dat wij in feite geen degelijk drugbeleid voeren en wij er niet in slagen repressie en preventie samen te brengen.

Door onze constitutionele hervormingen rijst ter zake een bijkomend probleem, terwijl in talrijke federale landen in de wereld deze problemen worden opgelost. In ieder geval dienen wij ter zake tot samenwerking te komen. Om die reden feliciteer ik de regering met het samenwerkingsakkoord afgesloten tussen de gemeenschappen. Dat akkoord is zeer degelijk en zou tot de federale overheid moeten worden uitgebreid, ten einde de repressie op de preventie te laten inspelen. Het initiatief van minister Tobback is uiteraard zeer lovenswaardig, maar de kans bestaat dat het wegwaait bij gebrek aan andere preventieve projecten.

Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, in 1991 werd aan de VUB een bijzonder interessant symposium georganiseerd over drugbeleid en drugpreventie. Professor Schoutens zei tijdens dat symposium dat ook in deze moderne tijden een klein deel van de bevolking altijd naar drugs zal blijven grijpen. Ik citeer : Ondanks een groot aantal wetenschappelijke en statistische onderzoeken is er nog altijd geen robotfoto getekend van de gedoodverfde drugverslaafde. Het is voorlopig volledig onvoorspelbaar welke jongeren het risico lopen om aan de drugs te gaan. Einde citaat. Dat is precies de motivering van de noodzaak tot preventie. Immers, wij

kunnen niet voorspellen wie er aan de drugs zal gaan of de globale algemene oorzaken opsporen aan de hand van empirische of emotioneel aangevoelde oorzaken, ook niet wanneer men beweert dat echtscheidingen zouden leiden tot druggebruik. Dat is absoluut niet bewezen en valt alleen onder de verantwoordelijkheid van hen die zoiets zeggen.

De Vlaamse Gemeenschap dient er dus rekening mee te houden dat het voor iedereen mogelijk is met drugs in contact te komen. Zij zal haar preventiebeleid in functie daarvan moeten uitbouwen. Zij dient ernaar te streven het preventie- en repressiebeleid te verzoenen ervoor zorgend dat de scheidingslijn niet te veel aan de kant van de preventie ligt, waardoor deze zeer klein wordt en de repressie veel te groot.

Geachte collega's, of men het graag hoort of niet, uiteindelijk zullen wij toch moeten komen tot een herdefiniëring van de legale en de illegale drugs, waarbij wij dienen rekening te houden met het aantal zelfmoorden, dat in Vlaanderen, na de verkeersongevallen, de tweede grootste traumatische doodsoorzaak is. Wij zouden ook daar moeten nagaan welke geneesmiddelen zonder preventie worden gebruikt.

Ten slotte, dienen wij — wat voor mij het belangrijkste element is — niet enkel het recht op gezondheid, maar ook het recht op zelfbeschikking van het individu te vrijwaren, waarvoor men moeilijk een scheidingslijn zal kunnen bepalen.

Wat de voorstellen betreft wijs ik erop dat ook de heer De Man ter zake enkele goede voorstellen heeft geformuleerd. Zoals iedereen, mijnheer De Man, kan ook u zwakke momenten hebben.

De heer F. Dewinter : Wanneer wij weten dat een heroïneverslaafde 150.000 frank per maand nodig heeft enkel om in zijn drugs, dus niet in zijn andere levensbehoeften, te kunnen voorzien, zal u toch niet beweren — aangezien een dergelijke persoon ingevolge zijn verslaving niet meer in staat is om te werken — dat er geen

enkel oorzakelijk verband bestaat tussen drugs en criminaliteit. Immers, een dergelijke persoon gaat stelen, berooft mensen en belandt in de criminaliteit om in zijn financiële middelen te voorzien om drugs te kopen.

De heer H. Coveliers : Mijnheer Dewinter, hoewel ik weet dat het een utopie is, zal ik het toch trachten uit te leggen. Indien een dergelijke persoon afgeleide criminaliteit zou gaan plegen om zijn shot te kunnen kopen en om 4.000 frank voor een spuit te betalen, betekent dat nog niet dat er een oorzakelijk verband is tussen druggebruik als dusdanig en criminaliteit. Indien u dat louter op die wijze zou zien, wijs ik erop dat de drugs duurder zullen worden door ze illegaal te maken, terwijl ze precies goedkoper moeten worden. Dit houdt geen enkel oorzakelijk verband in. Het betekent ook niet dat een druggebruiker per definitie moet gaan stelen, maar wel dat een aantal druggebruikers zullen stelen, zoals er trouwens bepaalde politici zijn die normen overtreden, door te snel te rijden of iemand in het gelaat slaan. Volgens mij is er evenwel geen enkel oorzakelijk verband tussen het druggebruik als dusdanig en het stelen.

De heer F. Dewinter : Mijnheer Coveliers, indien u van deze norm uitgaat, is er volgens mij wel een oorzakelijk verband. Maar dat verband is er niet meer wanneer u zegt dat het de norm niet is. Volgens uw theorie moeten drugs kunnen worden gebruikt en zal de prijs via legalisering ervan dalen.

De heer H. Coveliers : U past een appreciatie van de normen toe. Wanneer men ervan uitgaat dat de gemeenschap normen oplegt en verantwoordelijkheid draagt voor alle normen gaat uw redenering niet op. Uw redenering zou wel correct zijn wanneer u stelt dat de ene norm hoger ligt dan de andere. Als democraat ben ik het daarmee niet eens, maar neem ik aan dat de normen op hetzelfde peil staan.

Mevrouw de minister, in ieder geval moet voor een duidelijk beleid worden geopteerd. Ik beweer niet dat ter

Coveliers

zake geen beleid wordt gevoerd, dat zou onjuist zijn. Eerlijkheidshalve dienen wij te erkennen dat uw voorganger, minister Weckx, met de beschikbare beperkte financiële middelen heeft getracht een preventief beleid te voeren. Ere wie ere toekomt, hij heeft ter zake zeer lovenswaardige pogingen gedaan.

Ik neem aan dat er te weinig middelen zijn. Nochtans meen ik dat wij een optie moeten nemen. Ofwel onderkent u het probleem en wil u op het vlak van de preventie iets doen, maar in dat geval dient u dat **prioritair** te stellen en er ook geld voor vrij maken.

Ten slotte dring ik erop aan dat men vooral zou zorgen voor coördinatie in de Vlaamse Gemeenschap, evenals samenwerking met de andere gemeenschappen en de federale overheid en indien mogelijk ook op Europees niveau.

Bovendien dient er een zeer open beleid te worden gevoerd met duidelijke informatie. Zonder te stellen dat drugs alleen maar slecht zijn, moet er ook worden aan toegevoegd dat het inderdaad een genotsmiddel is, evenwel met bepaalde gevolgen. Vooral tegenover jongeren stellen dat drugs slecht zijn, komt neer op wat destijds in vele colleges werd gezegd over bepaalde handelingen, die ik hier niet kan noemen. Immers, er is een bepaald genotsgevoel en dat moeten wij dus ook erkennen, maar wij moeten ter zake ook wijzen op de gevolgen ervan.

In de informatie aan de media dient duidelijk te worden gepreciseerd wat er gebeurt. In dit verband dient ook de nadruk te worden gelegd op waandenkbeelden, die niet op degelijk onderzoek of empirische vastellingen zijn gebaseerd.

Het is altijd gemakkelijk te stellen dat wij de drugverslaafden moeten helpen — dat spreekt vanzelf — maar er zijn veel te weinig mogelijkheden. Zowel de dagcentra als de centra voor langer verblijf kunnen slechts efficiënt zijn indien ze door professionelen worden bemand. Ik geloof dus

niet in het goed bedoelde vrijwilligerswerk in deze sector. Er moet dus een professionele multidisciplinaire begeleidingsdienst worden uitgebouwd, waar drugverslaafden spontaan terecht kunnen en waar zelfs iemand, die aan een andere dan een illegale drug is verslaafd, kan naartoe gaan om af te kicken, waar zij in alle vrijheid kunnen worden behandeld. Immers, een gedwongen afkick acht ik niet zo direct mogelijk, aangezien de beste voorwaarde precies is dat men er vrijwillig aan deelneemt en de norm van de gemeenschap aanvaardt, waarin wordt bepaald welke drug niet goed is.

Ik zal dus deze norm aanvaarden en ik zal vrijwillig afkicken.

Mijnheer De Man, als men een norm niet aanvaardt, kan men verschillende zaken doen. Er zijn tal van normen die ik niet aanvaard, maar door mijn sociale controle en door de verinnerlijking van de normen, doe ik daar niets tegen. Ik aanvaard ze niet, maar wens er toch niet tegen te reageren.

U kunt ook een norm overtreden. Zo overtrad de heer **Grammens** de norm dat men niet mocht aanplakken of schilderen op de openbare weg om aan te tonen dat een andere norm onrechtvaardig was. Dat is dus een tweede mogelijkheid om tegen normen te reageren.

Het aanvaarden van de normen is een van de eerste voorwaarden van een democratische gemeenschap. Vandaar dat men ervoor moet zorgen om, in de normen, de mensen zo weinig mogelijk verplichtingen op te leggen die ze niet aanvaarden. Ik beklemtoon de woorden zo weinig mogelijk. U moet die mensen begeleiden en proberen te overtuigen om een afkickprogramma te volgen. Dit belet niet dat u sommigen toch nog zult moeten dwingen om dit te doen. Dat is iets anders. Ik sluit dat niet uit. U moet echter eerst proberen te overtuigen en pas daarna, wanneer alles heeft gefaald, kunt u, ter bescherming van de maatschappij, de verplichting opleggen.

Ik denk dat er schitterend werk werd

geleverd. Ik neem aan dat u, zoals ik, de verslagen van De Sleutel ontvangt. Ik weet dat ADIC in Antwerpen uitstekend werk levert. Ook op individueel vlak gebeuren er nog een aantal dingen.

Mevrouw de minister, dit zou moeten worden gecoördineerd en niet alleen van de ziekenfondsen mogen afhangen. Ik denk dat dit veel beter zou zijn en het zou ook minder verzuild overkomen. Men zou toch kunnen zeggen dat, via de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg, de problematiek van het druggebruik preventief, op een professionele wijze en met de inzet van de nodige mensen en middelen zal worden aangepakt. Dat is natuurlijk een politieke optie die moet worden genomen.

Ik meen dat dit trouwens zeer goed is verwoord in het voorstel van resolutie dat door collega De Groot werd ingediend. Ik zie eigenlijk geen enkele reden om een andere resolutie in te dienen. Ik denk dat wat daarin staat correct is.

Wat de problematiek van het methadon-gebruik betreft, wens ik te zeggen dat wij daarmee akkoord gaan. Collega Valkeniers die daarvan, vanuit zijn professionele ervaring, veel meer afweet en daarmee heel veel wordt geconfronteerd, zal daarover nog enkele woorden zeggen. (**Applaus bij de VU**)

De voorzitter : Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw V. Dua (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de Minister, geachte collega's, Wij vinden het uiteraard een goede zaak dat er eindelijk een parlementair debat over de drugproblematiek wordt gevoerd. Het is een onderwerp dat de bevolking sterk bekommert en de politieke agenda wordt verondersteld een weerspiegeling te zijn van wat bij de mensen leeft. Dat is dus een goede zaak.

De manier echter waarop het debat via de media werd gelanceerd, roept toch een aantal vragen op. Eerst en vooral rijst de vraag waar de beste plaats is om een grondig debat te voeren. Is dat het nationale parlement

Dua

of is het deze Vlaamse Raad ? Het drugbeleid behoort immers tot de bevoegdheid van diverse ministers en diverse beleidsniveaus en er zijn minstens tien ministers bij betrokken. Op zich hoeft deze bevoegdheidsverdeling niet noodzakelijk een probleem te vormen op voorwaarde dat er een duidelijke afbakening van bevoegdheden is en dat de diverse ministers dezelfde beleidsvisie delen of toch minstens in dezelfde richting denken. Dit is momenteel allerminst het geval.

Zelfs tussen ministers van dezelfde partijen zijn er opvallende accentverschillen. Wanneer minister Tobback zegt dat drugs in de misdaadsfeer moeten worden gehouden en minister Detiège enkele dagen later zegt dat het drugprobleem uit de criminale sfeer moet worden gehaald, dan kan op zijn minst worden gezegd dat de boodschap van de beleidsmensen aan de bevolking zeer verwarrend overkomt.

Daaruit blijkt in ieder geval dat er geen globale visie is, dat het drugprobleem op het beleidsniveau nog steeds in de taboesfeer zit. Dat de problematiek nu ineens zo sterk in de actualiteit is gekomen, heeft in de eerste plaats te maken met recente initiatieven vanuit socialistische hoek, met name de voorstellen tot legalisering van vervangingsmiddelen voor hard-drugs.

Daarop kwam vanuit CVP-hoek een felle reactie en wordt een ongenueanceerd pleidooi gehouden voor een meer repressieve aanpak — dat werd trouwens door de fractieleider daarnet nog bevestigd — door onder meer verslaafden te dwingen een ontwenningsskuur in gesloten instellingen te volgen.

De toon van het debat is dus reeds gezet, nog voor het echte debat is begonnen. Dat betreur ik ten zeerste. Het spijtige is dat daardoor de hele drugproblematiek, vanuit deze fragmentarische benadering wordt beoordeeld, de methadonkwesatie, waarbij men dan vlug vervalt in veralgemeningen en slogantaal. Daar-

door dreigt dit debat tot een middel tot partijprofilering te worden gedegeerdeerd. Dit is ook zeer spijtig.

De drugproblematiek is te complex, de heer Coveliërs heeft dat daarnet ook beklemtoond, om dit zo maar met enkele ongenueanceerde slogans af te handelen. Een diepgaand overleg met de mensen die daaraan al jaren werken en in de politieke wereld nog geen gehoor hebben gevonden, is essentieel. Het is belangrijk dat vooraf goed wordt nagegaan waarom naar bepaalde middelen wordt gegrepen. Wat zijn de maatschappelijke achtergronden ? Zo is de huidige Ecstasy-rage een zeer apart verschijnsel, gekoppeld aan de opgepepte yuppie-cultuur die momenteel in bepaalde milieus opgang maakt. Het is een middel waarnaar wordt gegrepen om te voldoen aan de prestatiesfeer die wij allen toch zo nastreven. Alles moet kunnen, grenzen moeten worden verlegd en dit middel beantwoordt inderdaad aan dit gevoel.

Afgezien van het risico op verslaving is aan Ecstasy-gebruik ook een maatschappelijk gevaar verbonden. Vermits het gebruik hoofdzakelijk is verbonden aan een aantal megadancings, betekent dit een sterk verhoogd risico op auto-ongevallen veroorzaakt door personen die onder invloed rijden.

Verslaving aan hard-drugs geeft dan weer een totaal ander beeld. Het is de vlucht uit de realiteit, dit is het belangrijkste motief, en het is niet toevallig dat het aantal probleemgevallen nu sterk is toegenomen. De slechte economische situatie, het uitzichtloze toekomstbeeld, verveling, schoolmoeheid, soms ook de eenzaamheid waarin sommige jongeren terechtkomen, zijn drijfveren tot het experimenteren met dergelijke middelen. De gevolgen zijn nefast en zijn voldoende gekend. De aftakeling, zowel lichamelijk als psychisch, de familiale drama's die daardoor ontstaan, het isolement waarin de verslaafde terecht komt, het hoog sterfterisico, maken in ieder geval een aparte benadering noodzakelijk en verantwoorden ook een grote maat-

schappelijke investering, wat nu niet het geval is.

Er is inderdaad een link met criminaliteit dat een gevolg van een dergelijke verslaving kan zijn. Het gaat niet om echte criminelen, maar om mensen die onvermijdelijk in de criminaliteit terechtkomen omdat zij veel geld nodig hebben om hun gerief te kopen.

Ook omwille van dit aspect is het dringend nodig dat een evaluatie van het gevoerde beleid wordt gemaakt, beleid dat ook op dit terrein ernstig blijkt te falen.

Daarnaast is er nog de categorie van de soft-druggebruiker, vooral dan van cannabisproducten die bij de jongeren vrij goed in de markt blijken te liggen. Vooral nieuwsgierigheid is blijkbaar de aanleiding tot experimenteren en in de meeste gevallen blijft het gebruik eerder occasioneel.

Het gebruik van cannabisproducten verschilt dan ook grondig van het gebruik van andere drugs. Er zijn niet direct maatschappelijke of fysieke gevaren aan verbonden, er treden ook geen verslavingsverschijnselen op en voor vele jongeren gaat het om tijdelijk en vrij onschuldig experimenteren. Ik voeg daar onmiddellijk aan toe dat voor soft-drugs dezelfde stelregel geldt als voor alcohol. Het te frequent gebruik kan isolerend werken en het normaal functioneren in de samenleving verstoren. Dat is evident.

Ik heb deze enkele voorbeelden gegeven om aan te tonen dat deze problematiek inderdaad zeer complex is. De ene drug is de andere niet. Wij pleiten dan ook voor een gedifferentieerde aanpak met als basisprincipes de preventie en de behandeling.

Op het vlak van de preventie loopt Vlaanderen hopeloos achterop. De middelen zijn uitermate beperkt en dat blijkt reeds uit het feit dat in Wallonië drie keer zoveel geld voor de drugpreventie wordt uitgegeven als bij ons.

Nochtans is een duidelijke en eerlijke voorlichting over de gevolgen van het

Dua

gebruik van drugs aan een **zo** breed mogelijk publiek essentieel

Ik denk dat hier een belangrijke taak voor het onderwijs is weggelegd. Nog al te dikwijls wordt door de scholen ten opzichte van deze problematiek zeer afwijzend en ondoordacht gereageerd. De drugs worden soms wel eens zijdelings ter sprake gebracht, maar wanneer er problemen in de school rijzen, dan sluit men meestal de ogen omdat men gewoonweg niet weet hoe daarop moet worden gereageerd. Als er dan toch iemand op druggebruik wordt betrapt, ontstaat er paniek. Het imago van de school staat op het spel, men vreest voor het etiket drugschool. De politie wordt erbij gehaald en het resultaat is dat de leerling uit de school wordt verwijderd, nog verder wordt gemarginaliseerd en in een negatieve spiraal terecht komt. Dat zijn feiten die nu nog geregeld gebeuren. Het is duidelijk dat directies, leerkrachten en PMS-centra beter moeten worden voorbereid en dit niet alleen op de voorlichtingstaak maar ook op het omgaan met leerlingen die drugs gebruiken en op de informatie aan en de begeleiding van de ouders. Er moet dus niet onmiddellijk aan repressieve oplossingen worden gedacht.

Tot slot wens ik te verwijzen naar de studie van professor De Ruyver waaruit inderdaad blijkt dat andere genotsmiddelen veruit veel belangrijker zijn. Zo is het alcohol- en het medicatiegebruik bij de schoolgaande jeugd verhoogd. Dit probleem wordt blijkbaar in sterke mate onderschat omdat het maatschappelijk aanvaarde genotsmiddelen zijn.

Ik wil u toch even de cijfers geven. 74 percent van de schoolgaande jeugd gebruikt alcohol, 22 percent psychopharmaca en 2,8 percent illegale drugs die vooral uit pepmiddelen en cannabis bestaan. Als ik dat zie, dan vraag ik mij toch af waarover we hier bezig zijn.

De drugpreventie situeert zich natuurlijk ook op een veel ruimer vlak, zeker wat het gebruik van hard-drugs betreft. De stijgende werkloosheid,

vooral bij jongeren, de toename van de armoede en de egoïstische sfeer van onze samenleving zijn minstens evenveel verantwoordelijk voor de ellende en de onzekerheid waarin jongeren terechtkomen.

De heer E. Van Rompuy : U bedoelt de permissieve sfeer waarin ze terechtkomen ?

Mevrouw V. Dua : Ik denk dat u de permissieve sfeer verwart met logica.

De heer E. Van Rompuy : Ik vind dat u een zeer libertaire houding aanneemt wanneer u alcohol vergelijkt met drugs.

Mevrouw V. Dua : Dat is uw evaluatie.

Een antwoord daarop bieden, bestrijkt uiteraard een zeer breed terrein van het beleid. Ik denk dat de politieke wereld de ogen voor deze realiteit niet mag sluiten. Zolang wij er niet in slagen aan alle jongeren een hoopvol toekomstperspectief te bieden, zal er een drugprobleem blijven bestaan.

Wat het beleid ten aanzien van de druggebruikers zelf betreft, dit moet volgens ons uitgaan van het standpunt van volksgezondheid en algemeen welzijn. Voor de hard-drugs moet het accent in de eerste plaats op de hulpverlening, en niet op vervolging zoals nu vaak het geval is, worden gelegd. Het gaat hier om verslaafden. Dat zijn mensen in nood die moeten worden geholpen. Dit betekent dat naar systemen moet worden gezocht die aan verslaafden de kans geven uit hun uitzichtloze situatie te geraken, hoe moeilijk deze opgave ook is. In de praktijk blijkt dat een louter repressief optreden geen enkele oplossing biedt. De ervaringen in de Verenigde Staten en Frankrijk tonen duidelijk aan dat dit eerder het omgekeerde effect heeft. Het marginaliseert de gebruikers en drijft hen nog verder in de criminele sfeer. Drugverslaafden die omwille van hun gebruik of omwille van criminele feiten in de gevangenis terechtkomen, grijpen nagenoeg allemaal terug naar de drugs eenmaal zij opnieuw vrijkomen. Het gevangensmilieu blij kt

zelfs in vele gevallen de criminaliteitsneiging alleen maar te versterken omdat men daar met allerlei soorten criminelen in contact komt. Het opleggen van een gedwongen drugtherapie in gesloten instellingen, zoals door de CVP wordt voorgesteld, ligt in dezelfde lijn en is niet alleen moreel onverantwoord maar ook volledig zinloos. Dit wordt niet alleen door buitenlandse ervaringen maar ook door de mensen uit de praktijk bevestigd. Ik heb veel contacten met personen die op het terrein werkzaam zijn en zij zeggen dat, wanneer de wil om af te kicken er niet is, er ook geen kans op slagen is wanneer dit onder dwang moet gebeuren. Men moet zich daarover geen illusies maken.

De heer E. Van Rompuy : Hebt u het voorstel-Arts goed gelezen ?

De heer A. Arts : Ik heb onder meer geschreven dat het geen zin heeft iemand tegen zijn eigen overtuiging te ontwennen. De ontwenning kan slechts slagen met medewerking van de betrokkene. Wel pleit ik voor een verplichte opname.

Mevrouw V. Dua : Ik heb uw voorstel gelezen. Ik wens daar trouwens nog iets aan toe te voegen. Het is vrij gemakkelijk om de stelling van de gedwongen therapie naar voren te brengen. De vraag is echter waar deze gedwongen therapie zal moeten plaatsvinden. Het gebeurt geregeld dat druggebruikers die door de politie worden opgepikt, na 24 uren opnieuw op straat worden gezet ofwel in de gevangenis worden gestopt bij gebrek aan opvangmogelijkheden, zelfs als de gebruiker bereid is een therapie te volgen. Wij verwerpen hoe dan ook een dwangbeleid, maar wij opteren voor het zogenaamde drangbeleid. Dit betekent dat de verslaafde met alle mogelijke middelen moet worden overtuigd en gemotiveerd om een ontwenningsskuur te volgen.

De heer J. Valkeniers : Zwaar verslaafden zijn dikwijls niet te overtuigen zonder dwang.

Mevrouw V. Dua : Dat is niet waar, mijnheer Valkeniers. De Nederland-

Dua

se studies zijn daarover zeer duidelijk. Men moet inderdaad proberen de mensen te motiveren en het is niet gemakkelijk, maar men slaagt toch voor een groot aantal.

De keuze moet in elk geval bij de verslaafde zelf liggen. Hij mag zeker niet tot een opname in een gesloten instelling worden gedwongen.

De heer E. Van Rompuy : Inzake het drugbeleid pleit u voor een zeer verregaande vrijheid en zelfbeschikking voor mensen die, zoals de heer Valkeniers zegt, hun eigen vrijheid niet meer beheersen. Dit is een betekenisvolle houding van Agalev.

De heer J. Valkeniers : Ik zit midden in deze problematiek. Ik heb meer dan eens mensen tegen hun wil laten opsluiten die mij nadien, wanneer ze waren afgekickt, hebben bedankt.

Mevrouw V. Dua : Mijnheer Valkeniers, u kunt toch niet naast de cijfers kijken. *(Onderlinge gesprekken tussen de verschillende leden)*

De voorzitter : Collega's, ik wil de vergadering wel 5 minuten schorsen om u de kans te geven met elkaar te praten.

De heer Coveliers vraagt het woord voor een interruptie.

De heer H. Coveliers : Mijnheer de voorzitter, zou u de vergadering geen vijf minuten kunnen schorsen om aan onze verslaving te voldoen ?

De voorzitter : Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw V. Dua : Wat de bestaande opvangmogelijkheden betreft, is het duidelijk dat er een groot tekort bestaat. De bestaande centra verrichten zeer goed werk, maar het aanbod en de omkadering zijn onvoldoende. Volgens recente berekeningen afkomstig uit deze sector, is een bijkomende jaarlijkse investering van 250 miljoen frank nodig om in Vlaanderen aan de strikt minimale behoeften aan opvangcentra voor drugverslaafden te voldoen. Er moet dus dringend iets gebeuren. Voor mij is het

nog altijd niet duidelijk wie hiertoe een initiatief moet en kan nemen, de federale overheid of de gemeenschappen, of beide.

Wat de legalisering van het metadon-gebruik betreft, meent onze fractie dat metadon een positieve bijdrage kan leveren bij de opvang van harddrugverslaafden. Dit wordt trouwens ook bevestigd in de uitstekende studie uitgevoerd in opdracht van de Koning Boudewijnstichting.

Via een dergelijke behandeling kunnen heroïneverslaafden op medisch, psychologisch en sociaal vlak worden voorbereid op een ontwenningperiode en op hun reïntegratie in de samenleving. De resultaten, zowel hier als in het buitenland, zijn vrij behoorlijk. Dit veronderstelt echter wel een zeer intensieve begeleiding en controle bij gebruik, wat betekent dat zulks moet worden georganiseerd via goed uitgebouwde opvangcentra met gespecialiseerd personeel, zoniert wordt net het omgekeerde effect bereikt.

Dit veronderstelt ook dat de samenleving bereid moet zijn de financiële consequenties te dragen. Inderdaad, dergelijke begeleidingsprogramma's zijn zeer duur. Deze discussie zal allicht ook nog uitgebreid aan bod komen in het nationale parlement. Ik kan wel vaststellen dat in de Vlaamse Raad een grote meerderheid voor het principe is gewonnen. Ik hoop dan ook dat dit voorstel op nationaal vlak vlug kan worden afgehandeld.

De voorzitter : De heer Arts heeft het woord.

De heer A. Arts : Mevrouw Dua, heb ik u goed begrepen wanneer u zegt voorstander te zijn van legalisering van methadon ?

Mevrouw V. Dua : Wij zijn voorstander van een regeling van het gebruik van methadon !

De heer A. Arts : U kent het voorstel van collega's Lallemand en Erdman ingediend in de Senaat, die beiden voorstander zijn van absolute legalisering.

Mevrouw V. Dua : Wij zijn zinnens

dit voorstel te amenderen, in die zin dat omkadering noodzakelijk blijft. Het heeft weinig zin elke arts de mogelijkheid te geven zomaar methadon voor te schrijven. Op die manier zou dan een kleine handel in methadon ontstaan.

De heer A. Arts : U gaat dus niet akkoord met het voorstel zoals het nu voorligt in de Senaat ?

Mevrouw V. Dua : Ik ben wel akkoord met de denkpiste van mevrouw Onkelinx.

De heer A. Arts : Zij heeft nog altijd geen ontwerp ingediend !

Mevrouw V. Dua : Ik denk dat er wel eensgezindheid bestaat rond het feit dat omkadering noodzakelijk is. Ook de VLD is die mening toegegaan. Tenslotte wens ik nog even in te gaan op het beleid ten aanzien van het gebruik van soft-drugs.

Wat de soft-drugs betreft, pleiten wij in ieder geval voor de decriminalisatie en het dedramatiseren, vermits daaromtrent zeer veel misverstanden bestaan. Producten op basis van cannabis veroorzaken geen verslaving en zijn zeker niet schadelijker dan alcohol, integendeel. *(Onderbreking door de heer Van Rompuy)*

Mijnheer Van Rompuy, ik vraag u even te willen luisteren naar onze visie omtrent het te voeren beleid.

Het is absurd en zelfs gevaarlijk geen onderscheid te maken tussen soft en hard-drugs. Wie in dit debat het onderscheid niet maakt, staat buiten de realiteit en dreigt het probleem alleen maar erger te maken. Als in het beleid geen verschil wordt gemaakt, bestaat het gevaar dat ook jongeren het verschil niet zullen zien en gaan experimenteren met om het even welk produkt.

Het zogenaamde gedoogbeleid, zoals het in Nederland wordt toegepast, heeft in ieder geval het voordeel dat soft-druggebruikers niet meer in contact komen met het criminele milieu en daardoor ook weggehouden worden van het hard-drugaanbod. Trouwens, ook in andere landen, waaronder Duitsland, en zelfs op Europees

Dua

niveau, bestaat een tendens om het Nederlandse voorbeeld te volgen, juist omwille van de gunstige resultaten.

Mijnheer de voorzitter, collega's, drugbeleid omvat uiteraard meer dan de enkele facetten die ik hier heb aangehaald.

Ik ben niet ingegaan op het beleid ten aanzien van de aanbodzijde, de drugtrafikanten, de georganiseerde misdaad, waarbij grof geld wordt verdiend met de verkoop van drugs.

Ik ben ook niet ingegaan op de koppeling van het drugprobleem aan de onderontwikkeling in de Derde Wereld.

Het is in ieder geval een feit dat, zolang de georganiseerde misdaad en de drughandel blijft bestaan, ook een drugprobleem zal bestaan. Zolang de arme coca-boeren in Columbia en Bolivia en de papaver-kwekers in Zuidoost-Azië een hoger inkomen kunnen verwerven uit druggrondstof-

fen dan uit andere landbouwproducten, zal het aanbod steeds verzekerd blijven.

De aanpak van de drugtrafiek en de ontwikkelingsproblematiek behoren uiteraard niet tot de bevoegdheden van de Vlaamse Raad; zij situeren zich op nationaal vlak, en best nog op internationaal niveau. Toch wil ik beklemtonen dat daar de kern van het probleem ligt.

Het is in elk geval dringend nodig dat duidelijke opties inzake drugbeleid worden vastgelegd. Dit moet evenwel gebeuren op een serene manier en in gezamenlijk overleg met alle betrokken ministers, zowel nationale als Vlaamse ministers.

Wij opteren in ieder geval voor een tweesporenbeleid: enerzijds een harde aanpak van de illegale handel in hard-drugs. Hieraan moet op politieel vlak maximale energie worden besteed. Anderzijds moet vanuit het aspect volksgezondheid intensieve voorlichting worden georganiseerd en voldoende middelen ter beschikking gesteld om de opvangmogelijk-

heden op een substantiële wijze uit te breiden.

Ten slotte wil ik nogmaals beklemtonen dat de hele drugproblematiek niet zomaar kan worden afgedaan als een geïsoleerd fenomeen in onze maatschappij.

Dat jongeren hun toevlucht zoeken tot drugs heeft ook en vooral te maken met het soort van samenleving waarin wij leven. Problemen zoals schoolmoeheid, hoge jeugdwerkloosheid, gebrek aan sociale vangnetten, de alles overheersende prestatiedrang, de kille sfeer in onze steden die jongeren in de eenzaamheid drijven, moeten allereerst worden aangepakt.

Zolang wij niet aan alle jongeren een hoopvol toekomstperspectief kunnen bieden, zullen wij daarvoor een prijs moeten betalen. Drugverslaving is daarvan allicht het meest schrijnende voorbeeld. Ik hoop dan ook dat ook op deze terreinen door de politieke wereld een antwoord zal worden gegeven. **(Applaus)**

De voorzitter: 'Minister Detiège heeft het woord.'

Minister L. Detiège (op de tribune): Mijnheer de voorzitter, collega's, het verheugt mij dat het debat inzake druggebruik in de Vlaamse Raad kan worden gevoerd. Het geeft ons inderdaad de kans van gedachten te wisselen over een aangelegenheid die al te dikwijls alleen emotioneel wordt benaderd.

Eerder al hadden wij de gelegenheid te wijzen op de zwakke punten van het preventief gezondheidsbeleid in Vlaanderen en in België. De coördinatie op dit vlak laat duidelijk te wensen over. Wetenschappelijke gegevens omtrent het te voeren beleid ontbreken volkomen. Het overleg met andere beleidsniveaus staat nog in zijn kinderschoenen.

Bij de bespreking van de begroting 1993 werd onder meer gewezen op het probleem van alcohol- en drugpreventie. Via subsidiëring van projecten en de erkenning van VAD als B-voorziening binnen het VIG, werden in 1992 een aantal projecten



CVP-fractievoorzitter E. Van Rompuy beet de spits af tijdens het debat over druggebruik

Detiège

voortgezet, onder meer de coördinatie van de preventiewerkers verbonden aan de centra voor geestelijke gezondheidszorg, de sensibilisering van de gemeentebesturen, acties als drink wijs en andere acties rond drugs en AIDS.

In 1992 was de Vlaamse regering voorzitter van de **intercommunautaire** coördinatiecommissie voor alcohol- en andere drugpreventie. Op **intercommunautair** vlak bestaat er een vorm van coördinatie. In het zuiden van het land worden evenwel meer middelen ter beschikking gesteld.

Er bestaat ook een interministeriële conferentie voor volksgezondheid, waar alleen aspecten van de volksgezondheid worden besproken. Een overleg tussen federaal en regionaal niveau bestaat echter niet. Ik ben echter vragende partij om tot een dergelijk overleg te komen.

De intercommunautaire **coördinatie**-commissie voor alcohol- en andere drugpreventie (ICC) bestaat sinds 1989. In deze commissie werden een aantal elementen vooropgesteld, die ook tijdens de bespreking van de begroting 1993 werd besproken. In het kader van het Europees jaar tegen drugs werd onlangs nog een speciale week georganiseerd. Belangrijke zaken werden besproken, zoals drugs en media, ronde-tafelgesprekken met betrekking tot het ontwikkelen van een beleidsplan inzake drugs in het onderwijs, enzovoort.

Het onderwijs vormt een prioritaire doelgroep. Ik wens hierbij even te blijven stilstaan vermits het onderwijs een grote rol moet spelen. De heer De Groot meent dat drugs als thema in het lessenpakket moeten worden geïntegreerd. In onderwijskringen is men evenwel de mening toegedaan dat het onderwijs niet mag opdraaien voor alle maatschappelijke problemen.

In de basisvorming, in de eerste graad van het lager onderwijs, werd door de Dienst voor **Onderwijsontwikkeling (DOO)** een project ontwikkeld waarvan de eindtermen bepalend zullen zijn voor de toekomstige

ge duiding van het onderwijs. Dit project werd voorgelegd aan de Vlaamse Onderwijsraad. De **eindtermen** zullen ter bespreking en goedkeuring aan de Vlaamse Raad worden voorgelegd, met als timing ongeveer het begin van het schooljaar 1993-1994.

Binnen die eindtermen zal een aanzet worden gegeven tot training van sociale vaardigheden en in het kader van bepaalde vakken, informatie rond drugs. Hiervoor bestaat het nodige materiaal, lespakketten en ook nascholing van leerkrachten, PMS-medewerkers en directeurs, uitgewerkt door **Proges** en **VAD**. Ook zij hebben studies ter beschikking gesteld van het onderwijs, zoals **Drugbeleid** op school en **Drugbeleid**, een uitdaging, uitgegeven ter gelegenheid van de Europese drugweek.

Er bestaat dus wel degelijk informatie, die misschien buiten de commissie voor Welzijn en Gezondheid nog te weinig is bekend, informatie die ook naar buitenuit moet worden verstrekt.

Drugbeleid vergt een veelzijdige aanpak. Willen wij op een zinvolle manier aan drugpreventie doen, dan is een zeer brede aanpak een eerste voorwaarde. Al te dikwijls richten preventieprogramma's zich uitsluitend tot de scholen.

Het onderwijs speelt een belangrijke rol, maar niet alleen het onderwijs. Ook de situatie thuis, op het werk en de vrijetijdsbesteding moeten in aanmerking worden genomen.

Dat betekent dat wij moeten vertrekken vanuit een globaal gezondheidsconcept waarbij de jongeren om voor de hand liggende redenen een prioritaire doelgroep vormen. Dit betekent ook dat onze inspanningen moeten kaderen in een lange-termijnstrategie. U zal het met mij eens zijn dat zelfs het meest doeltreffende beleid het drugprobleem niet zomaar uit de wereld kan helpen.

De heer Coveliers heeft gewezen op een aantal problemen in verband met vermijdbare sterfte, waarbij de doodsoorzaken per leeftijdsgroep belangrijk zijn. Volgens de gegevens

waarover wij beschikken, zijn twaalf percent van de dodelijke slachtoffers tussen 0 en 64 jaar te vermijden. Voor de mannen gaat het over verkeersongevallen, kanker, zelfmoord, hart- en vaataandoeningen en voor de vrouwen, weliswaar in een andere volgorde, om dezelfde problemen.

Bijna systematisch wordt het debat tot de verboden middelen beperkt. Nochtans zijn ook de gevolgen van het gebruik van wettelijk toegelaten middelen en maatschappelijk getolereerde middelen, zoals alcohol, tabak en geneesmiddelen, niet te onderschatten.

Mijnheer Van Rompuy, dit is één van de punten waarover misschien ook in een andere context moet worden gesproken. (**Onderbreking door de heer Van Rompuy**)

Dergelijke elementen worden eveneens in aanmerking genomen voor het benaderen van de schoolgaande jeugd waarvoor verschillende pakketten bestaan zoals tabak, alcoholpreventie, en waarbij alles een geheel vormt. Denk maar aan het feit dat 20.000 doden per jaar in ons land worden vastgesteld ten gevolge van roken.

Een van de punten waarop ik eveneens de aandacht wil vestigen, is het probleem van kinderen die het slachtoffer worden van chauffeurs onder invloed. Ook over dit probleem moet in de Vlaamse Raad een discussie worden gevoerd, ondersteund door wetenschappelijke studies.

Tijdens de bespreking van de begroting voor 1993 hebben wij terzake gezegd dat het dedramatiseren een mogelijkheid moet zijn. Daarom hebben wij die terminologie gebruikt.

Wij vrezen dat de discussie wordt gevoerd onder het motto war on drugs. Naar onze mening is dit niet nodig. De grote drooglegging in Amerika kan voor ons geen goed voorbeeld vormen. Wij dringen aan op een maatschappelijk debat over de vraag wat als problematisch druggebruik moet worden beschouwd en wat niet. Hierbij moet rekening worden ge-

Detiège

houden met alle elementen, alle argumenten en alle aspecten. Wat de drug taking society betreft, zijn wetenschappers het er over eens dat psychotrope stoffen niet weg zijn te denken uit de geschiedenis van onze samenleving. Het gebruik van deze stoffen is van alle tijden en alle culturen. Of we het nu prettig vinden of niet, we leven in een maatschappij waar elke poging om die middelen volledig uit te bannen, tot mislukken is gedoemd. Ik denk hierbij ook aan het misbruiken van bepaalde geneesmiddelen. Ook in scholen vormt dit een van de problemen. Deze middelen worden bij examens tamelijk gemakkelijk voorgeschreven door geneesheren. Een preventief beleid moet er vooral op gericht zijn de jongeren neen te leren zeggen tegen alles wat de gezondheid bedreigt. Het uitschakelen van druggebruik is een utopie. Dit mag ons echter niet beletten te streven naar het beperken van de risico's die eraan verbonden zijn. Mijnheer De Groot, de ervaring en wetenschappelijk onderzoek tonen aan dat informatieve campagnes die aantonen dat bepaalde produkten gevaarlijk zijn, weinig of geen effect hebben. Ze moeten gepaard gaan met projecten in het onderwijs. Noch de hulpverlening, noch de zorgverschaffing behoren tot mijn bevoegdheid. Ook op dit vlak bestaat er immers een versnippering van de bevoegdheden. Wat de preventie betreft, is het van belang dat bij de opvang van mensen die problemen hebben met drugs, hun gezondheid en het algemeen welzijn voorop staan. Naar mijn mening moeten we hierbij uitgaan van de stelling dat het gaat om zieken, mensen die moeten worden geholpen in plaats van gestraft. Er kan discussie bestaan over de strafmaat, maar het probleem van de bestraffing is een nationale kwestie. Bepaalde voorstellen die werden ingediend, zullen dan ook op nationaal vlak worden besproken. De vraag stelt zich nu of het verplichten van een kuur positieve of negatieve gevolgen zal hebben. Mensen uit de praktijk wijzen erop dat het essentieel is dat elke therapie tot vertrouwen leidt. Een therapeut kan nooit

een controleur zijn. Ondermeer op de opiniepagina van De Standaard werd er vandaag op gewezen dat niemand uit de hulpverlening aan druggebruikers, tenzij misschien een of andere ziekenhuisdirecteur, gelooft in een verplichte ontwenning. Mijnheer Valkeniers, waarschijnlijk zal u daar anders over oordelen. Ik persoonlijk geloof niet in een verplichte ontwenning, maar het is een van de punten die ter sprake moeten komen. Ik ben ervan overtuigd dat het beperken van de schade een belangrijk element moet zijn. Ook laagdrempelige hulpverlening, straathoekwerk en het verstrekken van substituuatprodukten als methadon verdienen de aandacht. Ook deze punten zullen echter in het nationale parlement moeten worden besproken.

De voorzitter : De heer Denys vraagt het woord.

De heer A. Denys : Uw antwoord ontgoocht mij een beetje. Wij voeren hier op dit ogenblik een debat en u pleit al voor een ander debat. Ik dacht dat wij hier het standpunt van de regering te horen zouden krijgen. Er is hier een cruciaal punt naar voren gekomen en er bestaat een meningsverschil tussen de fracties over ondermeer de gedwongen ontwenning. Welk standpunt neemt de Vlaamse regering in over die materie ?

Minister L. Detiège : De Vlaamse regering kan zich daar niet over uitspreken omdat zij daar niet bevoegd over is. In het kader van de preventie vragen wij echter wel dat dit alles ter sprake komt.

De heer A. Denys : Maar in welk land wonen wij hier ? U zegt voortdurend dat wij niets kunnen en dat wij machteloos zijn. Wij zijn bezig met een staatsvorming om de bevoegdheden op de juiste plaatsen te krijgen en we komen hier.. .

Minister L. Detiège : Mijnheer Denys, laat mij uitspreken. U kan daarna zeggen hoe u er over denkt. Het bespreken van het toekennen van produkten is een van de zaken die onze aandacht verdienen. Ook de andere punten zullen aan bod komen.

Preventie gaat eigenlijk vooraf aan het verzorgen van patiënten, wat wel behoort tot onze bevoegdheid. Zoals de heer Coveliers als zei, bestaat er op het ogenblik een gebrek aan coördinatie met de federale overheid. Wij zijn vragende partij om tot een gesprek over te gaan. Dat zijn de uitgangspunten van het beleid.

Wat het beleid zelf aangaat, heb ik bij het begin van mijn uiteenzetting reeds gewezen op enkele structurele zwakheden. Ik zal daar nog even verder op ingaan. Het eerste zwakke punt is het gebrek aan coördinatie. Wie het veldwerk in Vlaanderen kent, weet dat er op dit moment talrijke initiatieven en voorzieningen bestaan die meestal stuk voor stuk goed werk leveren. Overleg en planning, laat staan enige samenhang, zijn echter ver te zoeken. Ik geloof dat dit een van de punten is waarmee wij moeten beginnen. Een tweede zwak punt betreft het overleg. Dit is een gevolg van de discussie die hier vandaag wordt gevoerd. Een gedeelte van het debat moet naar het nationale parlement worden overgeheveld. De complexiteit en het grensbevoegdheidsoverschrijdend karakter van deze problematiek vergen niet alleen overleg maar ook samenwerking tussen de gemeenschappen en de federale instanties. Ik heb daar van bij het begin van mijn mandaat voor gepleit. Ik meen ook te mogen zeggen dat we een stap in de goede richting hebben gezet door het organiseren van een aantal initiatieven in samenwerking met de Franse en Duitstalige Gemeenschap en het Brusselse Gewest tijdens de Europese drugweek in november 1992. Ik ben ervan overtuigd dat een aantal recente initiatieven van de federale ministers van Binnenlandse Zaken en Volksgezondheid de discussie in een stroomversnelling zullen brengen. Het zal daarbij ondermeer gaan over veiligheidscontracten, criminaliteitspreventie en het verstrekken van methadon aan heroïneverslaafden. Verder ben ik ervan overtuigd dat we nog nergens staan met de wetenschappelijk verantwoorde registratie van de psychotrope stoffen. Een goed beleid moet op objectief cijfermateriaal gebaseerd zijn. Op dit ogenblik kunnen allerlei onjuisthe-

Detiège

den in het midden worden gebracht omdat die cijfers ontbreken. Wat dit betreft heeft professor De Ruyver een aantal waardevolle suggesties gedaan, ondermeer in een recent rapport over het verstrekken van methadon. Vorig jaar reeds, bij het aantreden van de nieuwe Vlaamse regering, was dit de diagnose. Met de beschikbare middelen die de Vlaamse Gemeenschap tot nog toe vrijmaakte voor het drugpreventiebeleid werd ondertussen geprobeerd een aantal van die initiatieven op te starten. Daarom wijs ik op wat de Vereniging voor Alcohol- en Drugproblemen en het Coördinatiecomité Algemene Tabakspreventie in het kader van het VIG doen voor de coördinatie. Ze leveren verdienstelijk werk, maar het zijn jonge organisaties die nog heel veel werk voor de boeg hebben. Alcohol- en drugpreventie komen in belangrijke mate aan bod in de projecten die toelagen krijgen van de Vlaamse Gemeenschap. In samenwerking met de heer Van den Bossche werden projecten gefinancierd die toelaten beleidsplannen in verband met de gebruikte middelen te ontwikkelen voor de scholen. Daarnaast is het Dynamoproject van collega Van den Bossche interessant. Door dit project beschikken de scholen voortaan onmiddellijk over materiaal waarvan de Vlaamse Gemeenschap de kwaliteit kan garanderen. Voor het drugpreventiebeleid is dit zeer belangrijk. Een ander boeiend project is het project van Proges – een methodiek voor het secundair onderwijs, – waarbij vooral wordt gemikt op het trainen van sociale vaardigheden en weerbaarheid bij jongeren.

Voorts kan ik u meedelen dat wij gekozen hebben voor het project van tabakspreventie voor 10- tot 12-jarigen van het KKAT van de Vlaamse Gemeenschap. Vergeten wij bovendien niet dat onder impuls van minister Tobback in heel wat steden drugpreventieteams werden gevormd die samenwerken met reeds bestaande teams verbonden aan de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg en betaald door het departement waarvoor

mevrouw Demeester bevoegd is, dit alles gecoördineerd door de VAD. Daarnaast zijn er ook in dit domein straathoekwerkers actief en nemen een aantal hulpverlenende instellingen een gedeelte van het preventiebeleid voor hun rekening. Alles samengeteld kan men zeggen dat de Vlaamse Gemeenschap momenteel ongeveer 32 miljoen frank spendeert aan een preventief beleid.

Ik kom nu tot mijn punctuele behandeling van de uiteenzettingen van de verschillende sprekers. Mijnheer Van Rompuy, ik denk eraan uw beschouwingen te gebruiken bij de onderhandelingen over de begroting om voor meer middelen voor drugpreventie te pleiten omdat wij inderdaad over te weinig kredieten beschikken.

De heer A. Denys : Vooral te weinig visie !

Minister L. Detiège : Wij beschikken slechts over 32 miljard frank – was het maar zo ! –, excuus 32 miljoen frank voor een dergelijke politiek terwijl de Franse Gemeenschap er 76 miljoen frank aan besteedt, met daarbovenop nog eens 100 miljoen frank die langs de OCMW's ter beschikking worden gesteld, kredieten die ook volgend jaar zullen kunnen worden aangewend.

Een van de vaststellingen luidt dus dat zowel Vlaanderen als de nationale overheid meer oog moeten hebben voor een preventief beleid waarbij wij terzelfdertijd over waken dat de uit de drugproblematiek voortvloeiende kosten in de gezondheidszorg niet te zeer stijgen. Ik ga derhalve eveneens akkoord met het pleidooi van sommige sprekers voor een gecoördineerd beleid en degelijke informatie over het druggebruik in Vlaanderen.

Ik geef de heer De Groot en andere leden gelijk wanneer zij het probleem van de lestijdenpakketten aanhalen. Trouwens, het antwoord van minister Van den Bossche dat de uitvoering van de taak van informatieverstrekking niet uitsluitend op het departement van Onderwijs moet worden afgewenteld, maar dat er ook anderen bij betrokken moeten worden, gaat

in de richting van hun beschouwingen.

Mijnheer de voorzitter, dames en heren, wij hebben de noodzaak gevoeld om een interministeriële commissie in het leven te roepen met een waaier aan taken, net zoals dat het geval is voor de behandeling van het migrantenprobleem, zodanig dat de ministers van de gemeenschappen en het nationale niveau samen aan tafel kunnen gaan zitten om een antwoord te bieden aan deze problematiek.

Verder herinner ik de leden eraan dat mevrouw Demeester bevoegd is wat het curatieve aspect van dit dossier betreft, waarmee onder meer de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg zijn gelast. Wij weten echter allemaal dat tien preventiewerkers veel te weinig is en dat wij ons in ieder geval voor de toekomst moeten beraden over de vraag hoe de verschillende werkers op mekaar kunnen inspelen zodanig dat er geen beleid naar alle richtingen wordt gevoerd.

Ik kan mij ook aansluiten bij de stelling van het Vlaams Blok dat verslaafden zieken zijn.

Bovendien geef ik de heer Coveliers gelijk wanneer hij zegt dat wij nog niet ver staan wat het inzetten van professionele krachten voor de drugpreventie betreft. Ik sta ook volledig achter hem om te onderstrepen dat wij de medewerkers die door het nationaal niveau worden belast hier hun steentje bij te dragen, gecoördineerd moeten kunnen samenwerken met onze eigen mensen om misverstanden, spraakverwarring en een tegenstrijdig beleid te voorkomen.

Het ligt uiteraard voor de hand dat wij de structurele zwakheden van het Vlaams beleid zo veel mogelijk uit de wereld moeten helpen. De regering zal trouwens vóór het zomerreces op grond van een wetenschappelijk onderzoek concrete voorstellen indienen die het mogelijk moeten maken het preventiebeleid in Vlaanderen te coördineren. Zij denkt in dit verband aan een eenvormige registratie van de gegevens en aan opleiding van de preventiewerkers. In het najaar zal dienaangaande ook een rondetafel-

Detiège

conferentie, waarvoor — als ik het goed heb begrepen — elke fractie vragende partij is, worden georganiseerd.

Natuurlijk besef ik dat het opmaken van een drugpreventiebeleid geen geringe opdracht is. Uit alle uiteenzettingen over alle fracties heen is gebleken dat men de noodzaak ervan inziet het probleem aan te pakken. Alle voorstellen ter zake zullen dus met openheid en sereniteit, nodig voor de Vlaamse Raad, moeten worden aangepakt. (**Applaus bij de SP, de CVP en de VU**)

De voorzitter : De heer Valkeniers heeft het woord.

De heer J. Valkeniers (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik betreur het ten zeerste dat het debat waartoe iedereen geprobeerd heeft een positieve bijdrage te leveren, in mineur is geëindigd. Immers, de minister beperkt zich uiteindelijk tot het toelichten van een preventiebeleid. De discussie ten gronde over zo'n belangrijk thema kan hier blijkbaar niet worden gevoerd. Op een aantal punten werd inderdaad niet ingegaan.

Ten eerste, iedereen is het er, ondanks enkele nuanceverschillen in de uiteenzettingen van de verschillende sprekers over het al dan niet verbieden van soft-drugs, wel over eens dat verslaving een mislukking is, net zoals iedereen er bij een ander debat mee akkoord ging dat abortus ook een mislukking is.

In ieder geval moet ik in mijn praktijkervaring wel dit vaststellen : ik heb nooit iemand gekend die verslaafd was aan hard-drugs en niet langs de soft-drugs was gepasseerd, wat niet wil zeggen dat iedereen die soft-drugs neemt, uiteindelijk ook verslaafd geraakt aan hard-drugs. Om die reden ben ik er persoonlijk van overtuigd dat het verbod op het gebruik van soft-drugs moet worden gehandhaafd.

Ten tweede laat ik opmerken — dat leert de praktijk — dat vele jongeren — jammer genoeg is ons jong publiek

tussen de 16 en 24 jaar weg om dit te bevestigen — uit nieuwsgierigheid aan drugs beginnen. Het is al te simplistisch het probleem te herleiden tot een sociaal probleem. Heel wat jongeren die het aan niets ontbreekt en leven in overvloed, worden verslaafd omdat zij het eens wilden uitproberen. Daarbij laat ik evenwel opmerken dat studies hebben uitgewezen dat 50 percent van degenen die verslaafd blijven, ook psychische stoornissen vertonen. De drugproblematiek hoort dus ook thuis in de psychiatrie.

Zoals de heer Coveliers daarstraks heeft aangekondigd, ga ik even in op ons standpunt inzake het gebruik van methadon, dat trouwens nauw aansluit bij dat van de heer De Groot. Dat werd overigens ook vertolkt tijdens het congres van 8 tot 11 november jongstleden in Benevita Palace in Orlando, Florida dat werd bijgewoond door 770 beleids mensen van de methadon maintenance programs voor 115.000 heroïneverslaafden, namelijk dat 50 percent van de volwassen patiënten verslaafd aan heroïne aan psychische aandoeningen leed, wat de verslaving nog verergert. Ook daar zag men het als een ziekte en niet meer als een moreel probleem. Men beschouwt het als een chronische, progressieve, recidiverende en ongeneeslijke ziekte met zware immunologische en endocrinologische stoornissen, die door methadon kunnen worden genezen. Men was daar van oordeel dat dit middel de kwaliteit van het leven van de verslaafde verbetert, hem opnieuw tot een sociaal wezen maakt, 80 percent van de criminaliteit veroorzaakt door drugs, en de verspreiding van AIDS voorkomt en heel wat levens door het gevaar op overdosis te verminderen, redt.

Ik ga — ik herhaal het — akkoord met hun mening en die van dokter Jan Bleys, die dit congres heeft bijgewoond en verklaart, ik citeer : De totale vrijheid als behandelaar zoals het wetsvoorstel-Lallemant-Erdmann voorstelt, zien wij helemaal niet zitten om niet te hervallen in het andere extreem van vandaag het onverantwoord en ongecontroleerd gebruik van methadonen, wat het pu-

bleik terecht tegen dit geneesmiddel zou keren, en net het tegenovergestelde gevolg zou hebben van wat wij beogen. Einde citaat.

Wij moeten zelfs niet naar Amerika gaan om onze stelling bevestigd te zien. Op 26 januari jongstleden heeft de Belgische professor Beernaert, voorzitter van de Franstalige medische commissie van Brabant — die ook bevoegd is voor Brussel, het grote drugcentrum — ons een brief toegestuurd met de volgende opmerkingen, ik citeer : Een lakse wijziging van de wetgeving zonder enige duidelijk king inzake de toepassingsvoorwaarden voor de behandeling met vervangingsmiddelen zou opnieuw tot de chaotische toestand leiden zoals wij die van 1978 tot 1984 kenden in de Brusselse agglomeratie en die nadelig was voor de verslaafde zelf. Einde citaat.

De heer A. Denys : Zeer juist !

De heer J. Valkeniers : Welnu, ik meen dat de meeste sprekers, onder andere ook collega De Groot, zich vandaag achter dit standpunt hebben geschaard. Men is voorstander van het gebruik van methadon, maar onder strikte voorwaarden.

Samenvattend besluit ik ten eerste, dat wij allen, tot welke partij wij ook behoren, dezelfde zorg, weliswaar met nuances, delen en ten tweede — dat blijf ik betreuren — dat wij er niet in zijn geslaagd dit debat te finaliseren. Inderdaad, wij konden slechts vrome voornemens inzake preventie uitspreken. Een debat ten gronde met als besluit de verwoording van het standpunt van de hele Vlaamse Raad in dit dossier, was blijkbaar niet mogelijk. Daarom onderstreep ik eens te meer dat het hoog tijd wordt dat het gezondheidsbeleid wordt gefederaliseerd. (**Applaus bij de VU, de CVP, de VLD en het VB**)

De voorzitter : De heer De Man heeft het woord.

De heer F. De Man (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, ik moet de hypocrisie van een aantal partijen aanklagen. Men zegt dat er inzake

De Man

preventie veel fout loopt, maar men is sedert jaren aan de macht zonder dat men daaraan iets heeft gedaan. Dat men mij niet komt vertellen dat de drugplaag van vorig jaar of gisteren dateert.

Er is de hypocrisie van de socialisten die gedurende twintig minuten hun stem hebben laten horen, periode gedurende **dewelke** zij steeds rond de pot hebben gedraaid. Een standpunt over methadon of de legalisering van soft-drugs heb ik niet gehoord. Wat zij blijkbaar wel in Straatsburg durven, durven zij hier, **vlakbij** de kiezer, niet herhalen.

De Volksunie wil inzake soft-drugs minder repressie. Ik begrijp de heer Coveliers niet goed, want in mijn ogen kan men enkel tegen of voor het verbod van soft-drugs zijn. Men kan er niet half tegen of half voor zijn. Drugs houden verder volgens de heer Coveliers — hier gaat hij helemaal uit de bol — geen enkel verband met criminaliteit. Alle politiediensten vertolken de mening dat de straatcriminaliteit voor 60 tot 70 procent door de drugplaag wordt veroorzaakt. U kan mooie oratorische toespraken brengen om dat te verdonkeremanen, maar u hebt blijkbaar nooit gehoord van heroïnehoeren, van het feit dat heroïnomanen stelen of dat drugverslaafden beginnen te dealen. Hierover hebt u blijkbaar niets gelezen.

De voorzitter : De heer Coveliers vraagt het woord voor een onderbreking .

De heer H. Coveliers : Mijnheer De Man, als u een vraag stelt, moet u ook een antwoord verwachten. U verwijt mij dat ik zeg dat men de soft-drugs op een preventieve manier moet aanpakken. Ik heb duidelijk gezegd op welke manier dat moet gebeuren.

Ik weet wel wat u met heroïnehoeren bedoelt. Als criminoloog ken ik dat begrip uit de literatuur. Dit bewijst niet het causale verband tussen het druggebruik en de criminaliteit. Het is niet omdat één bepaalde drugver-

slaafde criminele daden pleegt, dat er een oorzakelijk verband is. Als lid van het Vlaams Blok zou u toch moeten weten dat het niet is omdat één lid van het Vlaams Blok veroordeeld is, dat alle leden van het Vlaams Blok daarom veroordeelden zouden zijn. U past deze formule echter wel toe op de druggebruikers en dat is niet eerlijk.

De heer F. De Man : Een groot gedeelte van de druggebruikers bezondigen zich aan criminaliteit. Ik overdrijf hierin zeker niet, politie en rijks-wacht stellen dat iedere dag vast.

U hebt ook gezegd dat indien wij de criminaliteit willen tegengaan, de prijs van de hard-drugs moet dalen.

De heer H. Coveliers : U bent niet alleen een schriftvervalser, maar ook een criminele leugenaar.

De heer F. De Man : Bent u dan voor het goedkoop of gratis verstrekken van heroïne ? Welk standpunt neemt de Volksunie ter zake in ?

De heer H. Coveliers : Mijnheer de voorzitter, ik neem de collega's en de dames en heren van het Beknopt Verslag en de stenografie als getuigen, want wat die man mij in de mond legt, heb ik niet gezegd. Dit is manifest niet alleen oneerlijk, hij stelt hiermee een criminele daad, wat streng moet worden aangepakt.

De heer F. De Man : U hebt een betoog gehouden, zeggende dat indien de prijzen van de hard-drugs zouden dalen, de criminaliteit zou verminderen. In plaats van alle mogelijke stellingen te verkopen om toch maar rond de pot te kunnen draaien, zou u beter duidelijk zeggen wat u bedoelt.

De heer H. Coveliers : Een parlamentslid zou in de eerste plaats moeten kunnen luisteren.

De heer F. De Man : Dat heb ik gedaan, maar u bent niet duidelijk geweest.

Ik verwijt de groenen hun stelling dat cannabis geen problemen veroorzaakt. Integendeel, heel wat studies bewijzen dat er, weliswaar een lichte

maar toch, lichamelijke en geestelijke afhankelijkheid is. Studies bewijzen fysieke schade bij een frequent gebruik van marihuana. Ook studies die een beïnvloeding van de genetische factoren bij het nageslacht bewijzen, bestaan reeds jaren. Mevrouw Dua moet die studies zeker eens opvragen.

De groenen zijn ook hypocriet. Zij durven hier niet zeggen dat wij anders moeten gaan leven, dat soft-drugs moeten worden gelegaliseerd, woorden die zij in Straatsburg wel durven uitspreken. Ook hierin is de groene partij — zoals de SP trouwens — zeer hypocriet.

De voorzitter : Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw V. Dua : Mijnheer De Man, ik heb wel duidelijk gezegd dat overmatig gebruik van cannabis evengoed slechte gevolgen kan hebben als overmatig gebruik van alcohol. U luistert blijkbaar zeer selectief.

U verwijt ons dat wij niet duidelijk genoeg zijn in onze opties. Principeel zijn wij voor legalisering, maar niet in België alleen. Dit kan enkel op Europees niveau. Men kan moeilijk in België of Nederland soft-drugs legaliseren, waardoor een eiland zal worden gevormd dat een aantrekkingspool voor drugtoerisme zal worden. De legalisering van soft-drugs — waarvoor ik voorstander ben — moet op Europees niveau gebeuren. Dit is toch duidelijke taal.

De heer F. De Man : Dit is bijzonder duidelijk. De groenen pleiten dus voor het vrijstellen van soft-drugs in heel Europa. De kiezer zal daarover oordelen, mevrouw Dua.

De heer H. Coveliers : Kunt u nu nooit het woord voeren zonder onmiddellijk aan electoraal voordeel te denken ?

De heer F. De Man : Mijnheer Coveliers, de flauwe verwijten die u aan ons adres maakt, zijn evenzeer demagogisch.

De minister zegt over deze materie bevoegd te zijn. Volgens haar is er

De Man

echter te weinig informatie, ook in het onderwijs. De minister zegt zelfs — dat is toch hallucinant — vragende partij te zijn voor samenwerking met andere instanties. Zij is de mening toegedaan dat het wetenschappelijk onderzoek nergens staat en dat nog een aantal wetenschappelijke studies moeten worden verricht. De minister zegt dus dat er een enorm probleem is, maar voegt eraan toe dat alle stappen om dit probleem aan te pakken nog moeten worden gezet. Wij staan dus aan het roer, maar wij weten voorlopig nog niet waarheen wij moeten gaan. Begrijpe wie kan !

Het Vlaams Blok zal ter zake dan ook een voorstel van resolutie indienen.

De voorzitter : Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw V. Dua (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, ik wil enkel kort reageren op de woorden van de minister.

Mevrouw de minister, ik vond uw antwoord heel ontgoochelend. Ik dacht dat dit debat op een vrij open manier werd gevoerd. Elke partij heeft haar mening gezegd. Dit zou de aanloop moeten zijn van een echt drugbeleid. Het is toch positief dat in de Vlaamse Raad het beleid om een goed drugbeleid uit te werken, wordt aangemoedigd. Ik stel vast dat u zich op alle terreinen sterk op de vlakke hebt gehouden en zeker niet in uw kaarten hebt laten kijken. Dat ontgoochelt mij omdat dit, in deze open sfeer, wel mogelijk had kunnen zijn. Het had ook nuttig kunnen zijn, want ik kan me moeilijk voorstellen op welke manier u aan preventie gaat doen, als u geen visie hebt over het drugbeleid dat u wenst te voeren. Op welke manier kan u preventief optreden bij het gebruik van soft-drugs of hard-drugs als u niet weet op welke manier u deze materie bekijkt ? Dat is toch ontgoochelend.

U bent ook zeer weinig engagementen aangegaan. U hecht belang aan preventie. U wil er meer aandacht aan besteden, maar voor de toekomst gaat u geen enkel engagement aan.

Ook over de uitbreiding van opvangmogelijkheden voor drugverslaafden hebben wij niets gehoord. De veldwerkers uiten een noodkreet naar meer opvangmogelijkheden. Dit is toch wel een belangrijke opdracht voor uw collega en de regering.

Tot slot wil ik ook aandringen op structureel overleg met het personeel dat instaat voor de opvang van drugverslaafden. Zij beschikken over een schat aan juiste informatie en kunnen de problematiek in zijn juiste verhoudingen schetsen.

Onze fractie zal een voorstel van resolutie indienen die al deze elementen bevat.

De voorzitter : De heer Daems heeft het woord.

De heer R. Daems (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik vrees dat ik een aantal mensen zal teleurstellen. Ik vraag me af wat er eigenlijk van mij wordt verwacht.

De heer A. Arts : Afwijkend gedrag, mijnheer Daems.

De heer R. Daems : In tegenstelling met wat bij andere fracties gangbaar is, is het bij de VLD toegelaten zijn persoonlijke mening over bepaalde problemen naar voren te brengen.

Deze problematiek bevat niet alleen rationele elementen ; met de ratio legis alleen kan hier geen besluit worden getrokken.

In onze fractie bestaat een volstrekte eensgezindheid over het na te streven doel. Net zoals iedereen willen wij de drugverslaving tegengaan en voorkomen. Over de middelen die daartoe moeten worden aangewend, bestaat echter een meningsverschil. De discussie spitst zich toe op de legalisering van soft drugs. Ik ben er niet zeker van dat de middelen die men wil aanwenden, zullen toelaten het verslavingsprobleem in de kiem te smoren.

Ik vind het vrij hypocriet te aanvaarden dat iemand voortdurend in een toestand van zware dronkenschap verkeert, maar te pleiten voor de vervolging van cannabisgebruik. **Sommi-**

gen zijn tolerant voor alcoholverslaving, maar wensen het gebruik van soft drugs te vervolgen.

De heer E. Van Rompuy : Mijnheer Daems, u beweert dat sommigen tolerant zijn voor alcoholmisbruik en niet voor druggebruik. Maar wie heeft hier verklaard dat alcoholverslaving geen probleem is ?

De heer R. Daems : Sommigen blijven zich rabiaat verzetten tegen de depenalisering van het gebruik van soft drugs. Zij blijven blind voor wat vandaag wetenschappelijk bewezen is. Alcohol is schadelijker dan sommige drugs waarvan het gebruik wetelijk verboden is. Ik vind het hypocriet om het tegengestelde staande te willen houden.

Dat geeft nog niemand het recht om mij de legalisering van soft drugs in de mond te leggen.

Mijnheer Van Rompuy, door in uw betoog tegen iedere vorm van legalisering te pleiten bent u, net als het Vlaams Blok, vertrokken vanuit een moralistische invalshoek .

Met die principiële opstelling gaat u in tegen wetenschappelijk aange- toonde stellingen. Dat vind ik hypocriet.

De heer F. Dewinter : Mijnheer Daems, u maakt een omgekeerde redenering. Aangezien het mag met alcohol, moet het ook kunnen voor soft drugs.

De heer R. Daems : Mijnheer Dewinter, heb ik dat gezegd ? Ik ben niet eens zo ver geraakt. Zou u me misschien willen laten uitspreken ?

De heer F. Dewinter : Mijnheer Daems, al diegenen, die voor soft drugs zijn, houden een betoog over de kwalijke gevolgen van alcoholmisbruik om vervolgens voor de legalisering van soft drugs te pleiten.

De heer R. Daems : Collega's, ik heb dit nog niet gezegd, maar mijnheer Dewinter heeft het al gehoord !

Mijnheer Dewinter, u hebt pech want ik zal dat niet zeggen. Ik beweer alleen dat al diegenen die vanuit moralistische opvattingen een globaal

Daems

principieel verbod, inclusief een verbod op soft drugs, bepleiten hypocriet zijn, want het staat vandaag wetenschappelijk vast dat sommige soft drugs minder schadelijk zijn, dan sommige producten die wel gedoogd worden zoals bijvoorbeeld alcohol. Ook collega Coveliers heeft dat genoegzaam aangetoond.

Ik ben geen voorstander van de legalisering van soft drugs, maar ik vraag me in eer en geweten af of het blijven verbieden van het gebruik ervan de kwaal van de drugverslaving wel in de kiem kan smoren. Er is immers ook een economisch aspect aan het probleem. Doordat druggebruik wettelijk verboden is, wordt het in de criminele sfeer gedrukt en daardoor is de prijs van de drugs niet meer in overeenstemming met de normale marktwaarde van het goed. Door de depenalisering van bepaalde producten niet in overweging te willen nemen, wordt het onmogelijk het probleem vanuit deze economische invalshoek te benaderen en wordt het probleem de facto in de criminele sfeer gedrukt, met de gekende financiële voordelen voor de verkoper-producent.

De heer A. Arts : Dat argument gaat nog meer op voor hard drugs.

De heer R. Daems : Inderdaad, mijnheer Arts, maar wie het debat van vandaag heeft gevolgd, weet dat daar precies het verschil ligt. Wij zijn het er allemaal over eens dat hard drugs schadelijk zijn voor de gezondheid, maar over het onderscheid tussen alcohol en een produkt als cannabis zijn we het niet eens, hoewel daarvoor wetenschappelijk bewijsmateriaal voor handen is.

Daarom vraag ik me af of het niet kortzichtig is om redenen van zuiver politieke opportuniteit een gesprek over de depenalisering van sommige soft drugs uit te sluiten.

Ik geloof in eer en geweten dat de kwaal van de drugverslaving in de kiem kan worden gesmoord, wanneer het probleem uit de criminele sfeer wordt gehaald en het financieel voordeel dat voortvloeit uit het verbod, op die manier wegvalt.

Dat is wat ik wilde toevoegen aan het standpunt van mijn fractie. Verder ben ik het uiteraard volkomen eens met het nagestreefde doel. De depenalisering uitsluiten, is volgens mij niet gunstig voor het oplossen van het probleem. **(Applaus)**

De heer J. Valkeniers : Mijnheer Daems, ik ben het er niet mee eens. Vanuit mijn praktijk als psychiater weet ik dat hoe meer jongeren in contact komen met drugs, hoe meer erin gevangen geraken.

De voorzitter : De heer Vermeiren heeft het woord.

De heer F. Vermeiren (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, de heer De Groot, die als jurist en geneesheer sinds geruime tijd deze problematiek van zeer nabij volgt, heeft daarnet zijn standpunt inzake liberalisering vermeld. Ik wil nu mijn standpunt, dat op mijn ervaringen als burgemeester is gestoeld, verduidelijken.

Ik besliste zes jaar geleden om alle schooldirecties, samen met de diensten van de BOB en de politie om de drie maanden bij mij uit te nodigen om een inventaris op te stellen van de gebeurtenissen in mijn gemeente en regio, en dit omdat mijn gemeente 5.000 schoolgaande jongeren telt.

Tijdens de laatste vijf tot zes jaar heb ik – en ik zeg dit in alle bescheidenheid – zeer veel ervaring opgedaan in verband met deze problematiek. Naar mijn gevoel eindigt dit debat niet vandaag. We moeten het in de toekomst blijven voeren en we moeten onze ervaringen en onze meningen vergelijken.

Het stoort me verschrikkelijk dat wij al te dikwijls worden geconfronteerd met een lakse wetgeving die in veel gevallen de standpunten en belangen van schurken en dealers verdedigt.

Door de liberalisering in Nederland trekt men met treinen, bussen en wagens naar Rosendaal. In Nederland wordt er duidelijk misbruik gemaakt van de huidige situatie. Mevrouw de minister, ik dring daarom aan op een grondige inventarisering van de ervaringen in Nederland. Ik heb mijn fractie gevraagd – en ik vraag dit ook aan de minister en aan dit half-rond – om zich niet vast te pinnen

aan een standpunt dat inderdaad electoraal zou overkomen

De fout ligt bij de schurken. Zij zijn het die zeer hard en repressief moeten worden aangepakt. De fout ligt eveneens bij de middelen die er vandaag zijn om bijvoorbeeld soft drugs ter beschikking te stellen.

Ik vraag uitdrukkelijk dat de discussie open blijft zodat deze inventaris in samenspraak met bevoegde personen – en ik heb ervaren dat er binnen de Rijkswacht veel mensen zijn die deze problematiek met zeer veel kennis benaderen – bestendig zou worden bijgehouden. Op deze manier kan men voor onze jeugd de beste preventieve oplossing vinden. Hierdoor kan vermeden worden dat de toestand nog erger wordt dan vandaag het geval is.

Iedereen die de problematiek kent en er on the field mee in aanraking komt, kan niet ontkennen dat het probleem erger wordt en dat er nog veel zal moeten worden nagedacht om tot de beste methodes te komen. **(Applaus bij de VLD)**

De voorzitter : Minister Detiège heeft het woord.

Minister L. Detiège (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, vandaag hebben wij inderdaad niet over alle aspecten in verband met de aanpassing van de wetgeving gediscussieerd. Over de criminele aspecten van deze problematiek kan bijvoorbeeld wel overleg worden gepleegd, maar dit parlement kan er geen beslissingen over nemen.

Er wordt momenteel op twee vlakken overleg gepleegd : met de andere gemeenschappen en met Volksgezondheid. Het overleg met Justitie en met Binnenlandse Zaken is inderdaad niet gestructureerd. Wij vragen dat er zo snel mogelijk een coördinatie tot stand komt. Wij wensen in de richting te gaan van wat er gebeurd is na het migrantendebat. Deze leemte moet inderdaad zo snel mogelijk worden opgevuld.

De heer E. De Groot : U zegt dat wij daar vragende partij zijn. Wie is dan de partij die moet antwoorden ?

Minister L. Detiège : De nationale regering.

De heer E. De Groot : Mevrouw de minister, ik wil even opmerken dat de meerderheden in de regionale en nationale regeringen dezelfde zijn. Het mag dus geen probleem zijn om de koe bij de horens te vatten. De versnippering mag geen uitvlucht zijn om het beleid te laten voortkabbelen.

Minister L. Detiège : Dat is ook niet de bedoeling. Het beleid dat zich over de gemeenschappen uitstrekt, moet worden gecoördineerd. Eenzelfde beleid is niet altijd mogelijk daar de Franse Gemeenschap bijvoorbeeld driemaal zoveel middelen bezit als wij. Er zijn echter een aantal raakpunten die moeten worden gestructureerd. Er wordt ook overleg gepleegd met de nationale minister voor Volksgezondheid. Op het vlak van Justitie en Binnenlandse Zaken is er op dit ogenblik echter geen overleg. Om te vermijden dat hier ontsporingen optreden, moet er dringend overleg komen.

Het parlement heeft echter het ogenblik gekozen waarop dit debat zou worden gehouden. In de beleidsnota van december 1992 werden een aantal studies behandeld die werden voorbereid voor het onderwijs. Tegelijkertijd werd gevraagd dat, op basis van een aantal beschikbare gegevens in verband met criminaliteit zoals preventie, die op verzoek van de minister van Binnenlandse Zaken werden verzameld, op wetenschappelijke basis zou worden bepaald hoe de coördinatie het best kan gebeuren en hoe wij daar ons preventiebeleid kunnen op aansluiten. Dit vergt overleg en onderzoek. Daarom zijn wij met deze gegevens nog niet naar buiten gekomen. Wij zullen ongeveer over drie maanden over de nodige gegevens beschikken. Op dat ogenblik zullen wij een debat ter zake vragen.

De heer E. De Groot : Als ik het goed begrijp bestaat er — indien ik het zo mag formuleren — wel een bilateraal overleg tussen de kabinetten, maar geen drugsbeleidscommissie met vertegenwoordigers van de verschillende kabinetten die bij het drugbeleid, hetzij repressief, hetzij

curatief, hetzij preventief zijn betrokken, zodat er één politiek beleid voor een dergelijk belangrijk probleem kan worden uitgedokterd.

Minister L. Detiège : Dit is precies de interministeriële commissie die wij vragen en waar alle betrokkenen, dus ook Justitie, Binnenlandse Zaken, de gemeenschappen enzovoort, bij betrokken zijn.

De heer E. De Groot : Heeft u er een idee van wanneer deze commissie zal worden geïnstalleerd ?

Minister L. Detiège : Dat moet zo snel mogelijk gebeuren. Op het ogenblik dat wij over de nodige gegevens beschikken, zullen wij vragende partij zijn om ons aan te sluiten bij het gevoerde beleid. Op dit ogenblik is er via Volksgezondheid overleg met de federale regering. Wij zijn echter niet bevoegd voor het criminele aspect. Wij kunnen dus hier een debat voeren over soft- en hard drugs. Voor het wetgevend werk is evenwel het nationale parlement bevoegd.

De heer E. De Groot : Ik zal de partij die ooit zal moeten antwoorden vrijdag interpellieren. Ik ben nieuwsgierig of de antwoorden in overeenstemming zijn met wat u zegt.

Minister L. Detiège : Ik herhaal nog eens dat er in de begroting voor Gezondheid meer aandacht moet worden besteed aan preventie. Ook hier is overleg noodzakelijk tussen de nationale overheid en de gemeenschappen en gewesten.

Dat is een van de elementen en een van de punten waarvoor wij vandaag, binnen onze bevoegdheden, een aantal zaken kunnen vooropstellen. Voor het curatieve beleid is het zo dat er relatief weinig is, behalve de mensen die ter beschikking worden gesteld in de gezondheidscentra, maar waarvoor minister Demeester bevoegd is.

Ik heb gewezen op wat er in het onderwijs dient te gebeuren, maar wij kunnen toch ook niet alles afwentelen op het onderwijs. Wij moeten er op wijzen dat de maatschappelijke problemen niet ophouden aan de schoolpoorten. Ook op andere plaat-

sen moet dit worden opgevolgd. Er moet daarover worden gepraat. Het document dat naar het onderwijzend personeel werd gestuurd, is zeer belangrijk omdat hierin toch wordt uitgegaan van de idee dat de situatie vandaag heel anders is dan vroeger. In de school deed men vroeger namelijk alsof er geen probleem bestond omdat drugs volledig in de criminele sfeer thuis hoorden. Men stak het probleem weg of men verwijderde de leerlingen eenvoudigweg uit de scholen. Vandaag staat men verder. Het probleem wordt besproken. Er is behoefte aan vorming en informatie, maar niet alleen de informatie is belangrijk, ook het weerbaar maken van de jongeren zal een belangrijk punt zijn in het preventiebeleid. Dit geldt trouwens niet alleen voor drugs, maar ook voor alcohol en tabak. België telt 20.000 doden als gevolg van tabakgebruik, een cijfer dat kan worden voorkomen.

In verband met de discussie rond een al dan niet verplichte behandeling heb ik u het standpunt van de mensen uit de praktijk meegedeeld, namelijk dat het essentieel is dat elke therapie vertrouwen stelt in de patient. Inzake het beperken van de schade gaan wij ervan uit dat laagdrempelige hulpverlening, straatwerk, het verstrekken van substitutieproducten onder bepaalde voorwaarden moeten kunnen worden besproken.

De voorzitter : Dames en heren, er werden meerdere voorstellen van resolutie aangekondigd. Zij zullen worden gedrukt en rondgedeeld en de Raad zal zich daarover morgen uitspreken.

INTERPELLATIES (Regl. art. 76)

Interpellatie van de heer J. Ansoms tot de heer J. Sauwens, Vlaamse minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staatshervorming, over het loodsakkoord tussen Vlaanderen en Nederland voor de Westerschelde

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Ansoms tot

Voorzitter

de heer Sauwens, Vlaamse minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staatshervorming, over het loodsakkoord tussen Vlaanderen en Nederland voor de Westerschelde.

De heer Ansoms heeft het woord.

De heer J. Ansoms (op de tribune) :

Mijnheer de voorzitter, de feestelijke ondertekening op donderdag 21 januari van het Nederlands-Vlaams Schelde-akkoord omtrent het loodswezen heeft heel wat kwaad bloed gezet in Antwerpse havenkringen. Niet alleen schepen De Vroe, maar ook een rustig man zoals Carlo Van Gestel, voorzitter van AGHA, reageerde ontstemd. En ik kan dit begrijpen.

Als men al ongeveer 20 jaar wacht op de ondertekening van de Waterverdragen en meer speciaal op een akkoord voor de levensnoodzakelijke uitdieping van de Schelde, dan drinkt men geen champagne op de goede nabuurschap. Bovendien was deze ondertekening vanuit tactisch oogpunt gezien een stommeitje en staat ze volledig haaks op vroeger door u gedane verklaringen, mijnheer de minister. U zelf hebt herhaaldelijk gedreigd met een koppeling van de Waterverdragen aan andere dossiers waarbij de Nederlanders vragende partij zijn.

Welnu, mijnheer de minister, u had nu zo'n dossier. De invoering van een verscherpte loodsplicht op de Westerschelde heeft alles te maken met de concurrentiepositie van de Nederlandse havens ten opzichte van Antwerpen en veel minder met de zorg voor de veiligheid.

Inderdaad, de verzelfstandiging van het Nederlandse loodswezen en de financiële gevolgen ervan voor de Nederlandse havengebruikers hebben ervoor gezorgd dat uit zuivere concurrentieoverwegingen Nederland nu vragende partij is voor een versterking van de loodsplicht in België. En dat dit geen drammerige bewering is van de havenschepen van Antwerpen zal ik u aantonen met een drietal recente uitspraken.

Het eerste citaat komt uit de knelpuntennotitie inzake het loodswezen, de loodsplicht en de verkeersbegeleiding die op 9 mei 1992 werd opgesteld tijdens het twee directeuren-generaal-overleg, ik citeer : Vanaf 1 september 1988 bestaan tussen de scheldevaart en de zeescheepvaart op Nederlandse havens verschillende loodsplichtregimes. Deze toestand is ontstaan door de wijziging van de regelgeving in Nederland en nieuwe afspraken tussen het Rijk en de Nederlandse loodsen. Zowel uit hoofde van veiligheid als uit hoofde van concurrentieverhoudingen dringt Nederland aan om deze verschillen zo snel mogelijk op te heffen. Daar de Nederlandse regelgeving per begin 1993 nader zal worden aangepast, acht Nederland de aanpassing van de Belgisch-Vlaamse regelgeving met inachtneming van de Nederlandse aanpassingen per die datum gewenst. Einde citaat.

Een ander citaat van de huidige directeur-generaal van de haven van Rotterdam, de heer Scholten, luidt als volgt, ik citeer : De Rotterdamse haven is steeds verder naar het westen opgeschoven, waardoor het loodstrajet korter is geworden en de kosten van de beloodsing navenant zijn gedaald. Maar omdat we met een volledig achterhaald verdrag zitten, mogen we daar de tarieven niet mee in evenwicht brengen. Schepen die Rotterdam aandoen, vallen daardoor onnodig duur uit. Einde citaat.

Verder lezen we, ik citeer : De idiote situatie doet zich daardoor voor dat Rotterdam de loodsdienst op de Schelde en in feite de haven van Antwerpen zit te subsidiëren. Wij willen naar een situatie waar de hoogte van de tarieven is gebaseerd op de werkelijke kosten. Einde citaat.

Als klap op de vuurpijl lees ik een citaat uit de toespraak van mevrouw Maij-Weggen tijdens de plechtigheid van 21 januari. Het waren trouwens haar slotwoorden, ik citeer : Ik hoop dat met deze afspraken een solide basis is gelegd voor een veilige scheepvaart op de Westerschelde met een eerlijke concurrentieverhouding tussen België en Nederland. Einde citaat.

Telkens ziet men het in Nederland vanuit de concurrentiehoek. De veiligheid is dus niet de enige bekommernis. Ik weet dat u mij zo dadelijk zult antwoorden dat er nood is aan meer veiligheid. U zult misschien zelfs verwijzen naar de recente scheepsramp ter hoogte van de Shetland-eilanden. Ik zeg u dat de verscherpte loodsplicht vanuit het veiligheidsperspectief een beetje voorbijgestreefd is door de aanleg van het walradarnet dat miljarden frank heeft gekost, vooral Belgische franken, en dat ongeveer 400 miljoen frank per jaar kost voor bemanning en onderhoud. Deze inspanning zou er toch toe moeten leiden dat de loodsplicht kan worden versoepeld. Alle schepen kunnen perfect worden gevolgd vanop de wal. Ze kunnen steeds aanwijzingen krijgen over hun positie ten opzichte van de vaargeul, tegenover andere schepen of tegenover de lichtlijn. Normaal had men in Antwerpen verwacht dat schepen met een diepgang van bijvoorbeeld vier of vijf meter zouden worden vrijgesteld van loodsplicht en bijgevolg ook van het loodsgeld. Normaal had men in Antwerpen verwacht dat een kapitein die elke week met hetzelfde schip naar Antwerpen komt een beperkte loodsbevoegdheid zou krijgen, zoals dat in sommige Britse havens, bijvoorbeeld in Londen, het geval is. In plaats van een versoepeling in te voeren, wordt er nu een voor akkoord gesloten over de verscherping van de loodsplicht. Het is dus duidelijk dat de Nederlandse zakelijkheid het nogmaals heeft gehaald op de Vlaamse naïviteit. Geeft de minister zich rekenschap van de gevolgen op het gebied van wachttijden voor de schepen bij onbeschikbaarheid van loodsen ? Geeft de minister er zich rekenschap van dat de Nederlandse loodsen nu reeds klaar staan om in te springen wanneer er in België onvoldoende loodsen ter beschikking zijn ? Welke maatregelen zijn er reeds genomen of moeten er nog worden genomen om deze gevolgen te voorkomen ?

Mijnheer de minister, het is toch duidelijk dat u best voorafgaandelijk overleg had gepleegd met de havenautoriteiten alvorens dit akkoord te ondertekenen.

Ansoms

Naast dit alles kan men uiteraard niet rond de logische vraag waarom de minister bij de behandeling van deze problematiek de kwestie van de verdieping van de Schelde niet heeft betrokken ?

Uit het reeds geciteerde vraaggesprek met de heer Scholten haal ik volgende passus, ik citeer : Rotterdam wil dat Nederland de koppeling tussen de verdieping van de Schelde en het schoonmaken van het Maaswater loslaat, als Antwerpen zich bereid toont om te praten over een fundamentele herziening van het uit 1839 daterende Scheldetactaat. Rotterdam wil met name de bevoegdheid terug om de loodsgelden naar eigen inzicht vast te stellen. Einde citaat. Hieruit kan worden afgeleid dat er toch zaken te doen waren met de Nederlanders.

Wat stelde u hiertegenover ? U drukte een stille hoop uit door het volgende te verklaren in uw gelegenheidstoespraak, ik citeer : Wij hebben hierdoor ons goed nabuurschap, een zeer oude traditie, opnieuw kunnen bevestigen. Dit moge een goede aanleiding zijn om de oplossingen van de andere nog hangende problemen te bespoedigen. Einde citaat.

Dit is een zwakke repliek op de uitlatingen van de Nederlandse minister Maij-Weggen die duidelijk sprak over concurrentievervalsing. Mijnheer de minister, uw collega Maij Weggen lost uw bescheiden verwachtingen niet in. Haar eerste en laatste zin handelen over de concurrentiepositie van Antwerpen en de Nederlandse zeehavens, maar zij rept met geen woord over de verdieping van de Schelde of over de Waterverdragen. Zij moet u zwaar ontgoocheld hebben, bijna zo zwaar als u ons hebt ontgoocheld door de naïviteit die u aan de dag hebt gelegd. Indien dit een avant-première is van het Vlaamse verdragsrechtelijke optreden, dan zijn wij er erg aan toe.

Tenslotte wens ik te vernemen in welke mate u bij dit alles over een onderhandelingsmandaat van de Vlaamse regering beschikte. Indien u

dit mandaat niet bezit en de zaak nog ten gronde aan de Vlaamse regering moet worden voorgelegd, hopen wij dat een en ander opnieuw wordt rechtgezet en dat er meer werkelijkheidszin en diplomatiek inzicht aan de dag worden gelegd.

De voorzitter : De heer Schiltz heeft het woord.

De heer H. Schiltz (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik heb met belangstelling, maar ook met enige verwondering de uiteenzetting van collega Ansoms aanhoord. Het onderwerp is belangrijk genoeg om erover tussen Vlaamse Raad en Vlaamse regering op een nuttige wijze van gedachten te wisselen, maar niet zoals de heer Ansoms dit doet. Dit is naar onze politieke cultuur niet de stijl waarmee coalitiegenoten elkaar ondervragen.

Mijnheer de minister, het feit dat er met Nederland in het kader van het goed nabuurschap inzake het loodsenprobleem een overeenkomst werd bereikt, is in principe geen slechte zaak, want de toestand was namelijk een tikje anarchistisch geworden. In het Antwerpse rijst wel terecht de vraag hoe het nu verder moet. Er is een principiële overeenkomst gesloten, maar wat zullen daarvan de praktische gevolgen zijn ?

Essentieel in deze regeling is natuurlijk hoe de loodsplicht — niet alleen het betalen van loodsgeld, maar ook de fysische aanwezigheid van loodsen aan boord — in de praktijk zal worden toegepast. In de overeenkomst staat dat ook het probleem van de vrijstellingen nog moet worden geregeld. Voor de grote schepen en de grote rederijen is de aanwezigheid van een loods in de globale kostenstructuur een praktisch te verwaarlozen element, maar voor de rederijen met kleine schepen, die een grote rotatie hebben en bijgevolg veelvuldig de Schelde op en af varen, is die aanwezigheid een belangrijke bedrijfseconomische factor. Bovendien worden deze schepen meestal bemand door kapiteins met een zeer grote ervaring van de Scheldestroom die ook in moeilijke omstandigheden en bij slecht weder, haast blindelings kun-

nen varen. Het zou dan ook nuttig zijn dat hiermee bij de uitwerking van de vrijstellingsregeling rekening wordt gehouden in het economisch belang van Antwerpen. Wanneer Nederland zich houdt aan de regels van het goed nabuurschap kan en mag het zich hiertegen niet verzetten. Dit is het meeste essentiële in deze problematiek. De wrevel die in Antwerpen is ontstaan, heeft dus meer te maken met de procedure die in deze kwestie is gevolgd, dan met de inhoud, want tegen de invoering van een loodsplicht als dusdanig is er eigenlijk geen bezwaar, wel zorg over de uitvoeringsmodaliteiten.

Verder dring ik er bij de Vlaamse regering op aan om de dialoog en de goede verstandhouding met het maritieme milieu in Antwerpen te herstellen en het nauw te betrekken bij de bespreking van de uitvoeringsmodaliteiten. De realiteit is wel dat de regering hierbij op corporatieve belangen zal stuiten. De belangen van een expediteur, een reder, een scheepsagent of een loods zijn natuurlijk niet dezelfde, maar het komt erop aan het algemeen belang van Antwerpen, van haar expansiemogelijkheden en haar concurrentiepositie te vrijwaren en te verzoenen met de regels van de beveiliging van de scheepvaart op het Scheldewater. Wat er ook mag worden beweerd, de Schelde is, door de drukte van de bevaring en door de aard van de schepen die er op varen, een stroom waar de veiligheid een bijzondere zorg moet uitmaken,

Een curiositeit is wel dat er bij goed weder loodsen te over zijn, maar bij slecht weder de loodsing vanop de wal wordt geregeld, terwijl dit bij goed weder toch zeker mogelijk moet zijn. De Antwerpenaar houdt meestal van zakelijke argumenten, maar blijkbaar soms ook van humor ! Het herstel van de communicatie met het Antwerpse milieu lijkt mij naast het zorgvuldig uitwerken van de toepassingsmodaliteiten dus zeer belangrijk.

Wat de globale context betreft waar naar ook collega Ansoms heeft verwezen, staan wij voor de keuze van de tactiek. Ik behoor tot degenen in dit halfroond die het dossier van de Waterverdragen het langst kennen. Ik werd er als eerste mee geconfron-

Schiltz

teerd, vermits ik reeds in 1977 als partijvoorzitter in het regeerakkoord liet inschrijven dat de toenmalige regering een bijzondere inspanning moest doen om de Waterverdragen met Nederland te deblokken. Dat stond sindsdien in de regeringsverklaring van veel andere regeringen en een partijgenoot van de heer Ansoms, die ook uit het Antwerpse kwam, heeft ondanks het feit dat hij gedurende lange tijd mogelijkheden te over had om zijn internationaal prestige te gebruiken om de Nederlanders tot betere inzichten te brengen, daar blijkbaar geen gebruik van gemaakt.

Essentieel in dit dossier zijn de uitdieping van de Schelde en het Baalhoekkanaal. Als men weet dat Antwerpen één derde van het binnenvlands regionaal produkt van Vlaanderen levert, dan moet men wel beseffen hoe belangrijk deze problematiek voor heel Vlaanderen is. Zonder zicht uitermate agressief op te stellen, heeft Nederland altijd handig ingespeeld op onze binnenlandse institutionele toestand en zich eigenlijk aan een beslissing onttrokken. Daardoor groeide in Antwerpen de idee dat wij in een sfeer van goede koopmansgeest moesten zorgen voor voldoende onderhandelingsmaterie in onze korf, om te kunnen inspelen op de groeiende nood van Rotterdam om met ons tot betere relaties te komen, gelet op de verschuiving van het transportstroom van Noord naar Zuid en het openen van de kanaaltunnel. Dit moment nadert met rasse schreden, het is dan ook de hoogste tijd om hierover met Nederland een globale onderhandeling te voeren.

De elementen daarvan zijn de verbindingen, zowel per spoor als te land en de eventuele overbrugging of ondertunneling van de Westerschelde.

Er zijn dossiers waarover we met Nederland in termen van gelijkheid kunnen spreken. Het is evident dat hiervan gebruik moet worden gemaakt om de Waterverdragen te deblokken. Dit mag ons echter niet blind maken voor de vaststelling dat Antwerpen in dit verband het slachtoffer

is van de Belgische situatie. De houding van Wallonië in deze zaak is onverdedigbaar, niet alleen omdat het aan Nederland het voorwendsel heeft geboden om passief te blijven maar omdat de houding van Wallonië formeel indruist tegen de federale loyaliteit die aan de dag moet worden gelegd.

In de vorige regering heb ik dit zelf meegemaakt op diverse interministeriële conferenties die we met de Waalse gewestministers hebben gehouden. Men mag de pijlen niet uitsluitend op Nederland richten maar men moet inzien dat er ook elders nog obstakels zijn die ons verhinderen om tot een overeenkomst met Nederland te komen.

Ik ben voorstander van globalisatie. Ik geloof echter niet dat dit loodsverdrag een essentiële factor is van de globalisatie. De belangen die op het spel staan, zijn in vergelijking met de andere dossiers dermate beperkt dat het loodsverdrag onze onderhandelingspositie met Nederland niet in gevaar brengt.

In de toekomst moet een verdere ontkoppeling van dossiers echter worden vermeden om onze positie te verbeteren.

In deze optiek spreken wij de hoop uit dat de rimpels in de Antwerpse situatie vlug worden gladgestreken en dat we tot een vruchtbare dialoog komen met de Vlaamse regering.

De voorzitter : De heer Beysen heeft het woord.

De heer E. Beysen (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik sluit mij aan bij de interpellatie, die — zoals de heer Schiltz opmerkte — uit een vrij onverwachte hoek kwam. Wellicht had hij het aanvaardbaarder gevonden indien ik, als oppositielid in de Vlaamse Raad, zelf de initiatiefnemer was geweest.

Mijnheer de minister, de deining rond uw akkoord betreffende een strengere loodsplicht is een gevolg van het ongenoegen dat in de Antwerpse havenmiddens heerst met betrekking tot de Waterverdragen. Dit

is de klassieke druppel die het vat doet overlopen en waarvan u het slachtoffer is. Onbewust heeft u dit protest zelf uitgelokt. Samen met de heren Schiltz en Ansoms pleit ik ervoor dat u de rimpels zou gladstrijken op het gevoelige Antwerpse front.

Hierbij kan men zich afvragen in hoeverre er een noodzaak bestaat tot verstrenging van de loodsplicht. Deze vraag kan vanuit verschillende invalshoeken worden benaderd. Een belangrijk element in de benadering is het feit dat wij thans beschikken over een goede Schelderadarketen.

Men mag niet vergeten dat er reeds enige tijd geleden in de Antwerpse havenmiddens een oproep werd gedaan om de Vlaams-Nederlandse betrekkingen op een laag pitje te zetten als reactie op de Nederlandse onwil inzake de bevaarbaarheid van de Schelde.

Ik geef toe dat wij ons met betrekking tot dit dossier eveneens tot onze Waalse landgenoten moeten richten. In Antwerpen raakt men er echter meer en meer van overtuigd dat de verschillende dossiers best worden ontkoppeld en dat men uitsluitend de toepassing van het tractaat moet nastreven.

Deze actie vindt ongetwijfeld weerklink. Toch is het spijtig dat een deelfacet de verstandhouding schijnt te vertroebelen.

Wij moeten alle zeilen bijzetten opdat er in het dossier van de Waterverdragen eindelijk resultaten zouden worden geboekt.

Mijnheer de minister, ik hoop dat u op dit vlak de nodige initiatieven zal nemen. De techniciteit van dit dossier is reeds voldoende gekend, alle feiten werden reeds op een rijtje geplaatst. Het ogenblik is aangebroken om de politieke knoop door te hakken.

Hiertoe moet aan beide kanten vanzelfsprekend bereidheid bestaan. Men mag dit dossier immers niet in een te eng perspectief bekijken. Er staan ons trouwens nog belangrijke opdrachten te wachten met betrekking tot de ontwikkeling van de Ant-

Beysen

werpse haven. Indien we ooit het Baalhoekkanaal willen aanleggen, ligt het voor de hand dat wij dit samen moeten doen. Niet alleen moet er samen worden onderhandeld, wij moeten ook samen tot een besluit komen.

Ik dring erop aan dat u via overleg, zowel met de havenautoriteiten als met de andere beleidsorganen, tot akkoorden komt die onze mogelijkheden in de toekomst niet hypothekeerders. Dit is de uiteindelijke draagwijdte van de discussie die thans in de Vlaamse Raad wordt gevoerd. *(Applaus)*

De voorzitter : Minister Sauwens heeft het woord.

Minister J. Sauwens (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, deze interpellatie biedt mij de kans om een aantal misverstanden uit de weg te ruimen.

Ik was verrast door de reacties van bepaalde groepen uit de Antwerpse havensmiddelen tegen de voor de hand liggende afspraken die moesten worden gemaakt in verband met de pas in werking getreden walradar, met een aanpassing van het Schelde-reglement en met een aantal noodzakelijke kostenverdelingen.

Ik onderstreep nogmaals dat ik alleszins niet voorbarig ben ingegaan op een vraag vanuit Nederland. Deze vraag werd trouwens even duidelijk gesteld vanuit Vlaanderen.

Minister Dehaene, de toenmalige federale minister van Verkeerswezen, heeft reeds op 6 maart 1989 na een beslissing van de nationale regering, in het raam van de betrokkenheid aan de Vlaamse regering een wetsontwerp voor advies voorgelegd, tot verscherping van de loodsplicht met strafsancie. De toenmalige regering heeft hierover op 21 juni 1989 eenparig een gunstig advies uitgebracht. In de proportioneel samengestelde regering waren afgevaardigden uit vier partijen uit de Vlaamse Raad aanwezig.

De Raad van State heeft in zijn advies van 20 november 1989 geoor-

deeld dat dit een gewestmaterie was zodat het initiatief van toenmalig minister van Verkeerswezen Dehaene niet tot een goed einde kon worden gebracht.

Er was dus zowel in de federale regering als in de Vlaamse regering overeenstemming over het principe van de invoering van de verscherpte loodsplicht. Na het hogervermeld advies van de Raad van State werd de discussie in de Nederlands-Vlaamse werkgroep tot herziening van het Scheldereglement opnieuw opgenomen. Het ontwerp werd verder verfijnd en er werd uiteindelijk overeenstemming bereikt, op tal van punten helemaal niet zoals de Nederlanders voorstelden, integendeel.

Zoals de heer Schiltz heeft gezegd, moeten de Nederlandse en de Vlaamse vrijstellingsregimes nog verder op elkaar worden afgestemd. Ik lees in de notulen van de besprekingen van 5 januari, ik citeer : Om tot een oplossing te komen, zijn eventueel verschillende regimes aanvaardbaar, op voorwaarde dat de concurrentiepositie van de zeehavens niet in het gedrang komt. Einde citaat. Dit element maakt al langer deel uit van de discussie. Ik zal binnen de twee maanden een ontwerp van decreet laten opmaken waarbij de vrijstellingen als uitvoeringsmaatregel bij besluit van de Vlaamse regering zullen worden vastgelegd.

Wij hebben ook een akkoord bereikt over de invoering van een tarief voor verkeersbegeleiding (VBS-tarief). Er werd uitdrukkelijk overeengekomen dat dit niet gepaard mag gaan met grote tariefverhogingen. De invoering van een VBS-tarief zal worden uitgewerkt in het ontwerp van decreet dat de verscherpte loodsplicht regelt. De Vlaamse Raad zal dit ontwerp van decreet te gelegener tijd kunnen bespreken.

De Schelderadarketen maakt de invoering van de verscherpte loodsplicht niet overbodig. Het loodsen op afstand is slechts een hulpmiddel bij heel slecht weer, wanneer geen loods aan boord van het te beloodsen schip kan worden gebracht.

De walradar heeft het voordeel dat

kan worden gevaren in vrijwel alle atmosferische omstandigheden zodat Antwerpen bereikbaar blijft. Deze radar is dus op maritiem vlak een uitermate belangrijke kwaliteitsfactor.

Om redenen van nautische en technische aard zal effectieve beloodsing nooit kunnen worden vervangen door beloodsing vanop de wal. Men kan er onvoldoende snel reageren op foute manoeuvres, het effect van de wind op bepaalde manoeuvres kan niet worden ingeschat, enzovoort. Ik herhaal dat de specialisten in mijn departement met de grootste stelligheid bevestigen dat de walradar een technisch belangrijk hulpmiddel is, maar de effectieve beloodsing nooit zal kunnen vervangen.

Het voorstel betekent op het riviertraject een formele bevestiging van de feitelijk bestaande beloodsingsgraad. Op het zeetraject wordt de toename van de beloodsingsgraad op ongeveer 15 percent geraamd. Maatregelen zullen worden genomen opdat de wachttijden van de schepen niet zullen toenemen.

Dit voorstel is alleen ingegeven door de bekommerning om tot een voldoende hoge veiligheidsgraad te komen. Er wordt een maximale bescherming nagestreefd van het leefmilieu in het algemeen en van het maritieme milieu en van de bewoners in het bijzonder. De Schelde is een 80 km landinwaarts gelegen, vrij grillige en drukbevaren waterweg — men telt ongeveer 18.000 schepen per jaar, wat 36.000 scheepsbewegingen betekent — en die bovendien door een dichtbevolkte regio stroomt.

De heer Ansoms heeft verwezen naar enkele onlangs voorgevallen rampen. Degenen die de economische belangen van de haven van Antwerpen verdedigen, wens ik toch duidelijk te maken dat de veiligheid van de Scheldevaart een absoluut belangrijke economische troef is. Een aanvaring die gedurende enkele tijd de hoofdvaartgeul blokkeert, is een ramp van economische betekenis voor het hele havengebied.

Wij moeten dan ook het grootste be-

Sauwens

lang hechten aan het verhogen van de veiligheid van de scheepvaart op de Westerschelde.

Wat de koppeling van de Waterverdragen aan de verdieping van de Westerschelde betreft, deel ik mede dat de problemen niet in Nederland worden veroorzaakt. Ze worden in België veroorzaakt, omdat men er in ons land niet in slaagt om een inter-gewelstelijke consensus te bereiken.

In mijn functie in de vorige regering en in mijn huidige functie heb ik de besprekingen in het twintig koppen tellende ministercomité bijgewoond. Het is werkelijk hallucinant, maar volgens mij is de blokkering van Wallonië op het vlak van de waterzuivering onhoudbaar.

Ik had niet verwacht dat over dit onderwerp in de Vlaamse Raad zou worden gedebatteerd. Ik meende dat dit voorbehouden was voor een bepaald Antwerps milieu dat communiceert en dialogueert via krantentitels.

Wij beschikken over informatie waaruit blijkt dat het hoogste niveau van Nederland aan de Belgische regering heeft voorgesteld het Maas- en Scheldegevegeven van elkaar los te koppelen en een afzonderlijk Scheldeverdrag wil sluiten. De Belgische regering wenste daarop niet in te gaan. Het Belgische establishment heeft erop aangedrongen dat er zou worden gewerkt via de unitaire weg.

De uitspraken van een aantal Nederlandse bewindslieden zijn klaar en duidelijk. Ik ben ook op de hoogte van de uitspraken van de Benelux-raad en bovendien wordt in privé-gesprekken bevestigd dat men in Nederland heel goed beseft dat zij er in het kader van het goede nabuurschap met België-Vlaanderen – zij verwaren deze materie nog heel vaak – alle belang bij hebben om deze klip te nemen. Er is dus een open bereidheid om op korte termijn de Waterverdragen te laten deblokken door de huidige regering van Nederland.

In het kader van Europa na 1 januari 1993 en in het kader van de samenwerking met Nederland – niet alleen

op cultureel vlak – zullen we een bepaalde complementariteit moeten opbouwen. Ik onderschrijf deze sfeer van goed nabuurschap doelbewust door het nemen van beleidsdaden in samenwerking met mijn Nederlandse collega's. Ik zal dit blijven doen ook op andere grensoverschrijdende terreinen.

Binnen enkele maanden en naar aanleiding van het decreet dat wij hebben aangekondigd, zullen we weten of de Nederlanders inderdaad bereid zijn tot het sluiten van een akkoord. Indien zou blijken dat dit niet het geval is, kunnen we geen maatregelen nemen via een klein technisch dossier over afspraken die moeten worden gemaakt om de rivier, die voor 80 procent op Nederlands grondgebied ligt, veilig bevaarbaar te houden. Met zulke dossiers kunnen we Nederland niet onder druk zetten om de Waterverdragen af te dwingen.

Dit kan wel met andere dossiers. Daartoe ben ik bereid, en ik heb in het verleden in dit verband al uitspraken gedaan. We zouden de SST niet in het Noorden van Antwerpen kunnen doortrekken. In dit dossier is Nederland vragende partij en heeft het economische belangen te verdedigen. Zulk dossier is degelijke pasmunt, maar dat is niet het geval voor dit dossier waarvoor men mij vanuit Antwerpen heeft aangevallen.

Ik laat de veiligheid van de Scheldevaart niet in het gedrang brengen. Ik herhaal dat dit veiligheidsaspect niet alleen voor het milieu en voor de bevolking, maar ook uit economisch oogpunt heel belangrijk is. Ik laat de veiligheid niet als pasmunt gebruiken. Om afspraken met Nederland op andere terreinen af te dwingen, kunnen andere dossiers worden gebruikt.

Men heeft er al op gewezen dat Leo Tindemans in 1975 de koppeling heeft aanvaard en de Waterverdragen heeft geparafeerd. Ik heb dat nooit gedaan.

Ik ben ervan overtuigd dat na de toekenning van de verdragrechtelijke bevoegdheid aan Vlaanderen, in uit-

voering van het Sint-Michielsakkoord, al vrij snel een akkoord zal worden bereikt met Nederland.

Ik nodig de heer Beysen dan ook uit om er mede voor te zorgen dat het Sint-Michielsakkoord wordt goedgekeurd.

De verscherping van de loodsplicht is even belangrijk voor Vlaanderen als voor Nederland en de invoering ervan mag dan ook niet worden uitgesteld. Op enkele uitspraken vanuit het Antwerpse zal ik bij gelegenheid antwoorden. Ik vind het bijzonder jammer dat precies bij het begin van het jaar waarin Antwerpen de culturele hoofdstad van Europa is, er een bepaalde toon wordt gebruikt door een bepaald Antwerps milieu die ik eerder catalogeer onder een soort dorpspolitiek, maar die ik niet uit een van de mooiste steden van Vlaanderen had verwacht. Ik zal de grensoverschrijdende samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland verder zetten binnen mijn bevoegdheden en in overleg met mijn collega's in de Vlaamse regering en met de Vlaamse Raad.

Mijnheer Schiltz, ik heb op 9 februari een afspraak met de Antwerpse havenverenigingen om de belangrijke problematiek van de vrijstellingen, die van economisch belang zijn, met hen te bespreken. Daarna kunnen de afspraken met Nederland verder worden uitgevoerd.

De voorzitter : De heer Ansoms heeft het woord.

De heer J. Ansoms (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik was misschien wat te scherp, maar deze interpellatie was oorspronkelijk een actuele interpellatie die ik verleden week had ingediend zonder de krant artikels die tot op vandaag zijn verschenen te kennen.

Mijnheer de minister, ik was echt kwaad op u. Vroeger heb ik u in andere dossiers met betrekking tot mobiliteitsproblemen of met betrekking tot de ombuiging in het beleid van Openbare Werken, gesteund.

Ik ben niet zo lang bezig met het

Ansoms

dossier als collega Schiltz, maar sinds 1985 ben ik in de Beneluxraad wel lid van de commissie Havenvraagstukken. In elke commissievergadering en in elke plenaire vergadering verkondigen wij steeds weer dat het dit jaar gaat gebeuren, dat er aan het einde van het jaar een akkoord zal komen omtrent de Waterverdragen.

U had, mij althans, hierover hoop gegeven, want u was de eerste minister in functie, die enkele jaren geleden klaar en duidelijk heeft gezegd dat, als de Nederlanders vragende partij zijn, wij neen moeten zeggen. Volgens u was dat de enige manier om resultaten te bekomen inzake de Waterverdragen.

Ik was het eens met die stelling, met die toonzetting. Volgens mij had u nu een dossier waar de Nederlanders vragende partij waren, al is het niet het grote dossier van de overbrugging van de Westerschelde of het doortrekken van de SST. Het verraste mij, en ik was ontgoocheld dat u dit dossier niet had aangegrepen om te doen wat u had gezegd. Vandaar de scherpe tonen van deze interpellatie. Ik ga echter met de collega's akkoord dat dit niet het breekijzer is om de Waterverdragen binnen te halen. Ik ga ook met u akkoord dat er in ons land in verband met de kwaliteit van het Maaswater evengoed naar Walloonië moet worden gekeken. Ik probeer echter in de Beneluxraad ook al jaren een ontkoppeling te verkrijgen tussen het uitdiepen van de Schelde en de kwaliteit van het Maaswater.

Ik ben verder blij te horen dat het debat omtrent de loodsplicht niet voorbij is en dat wij de kans krijgen om van gedachten te wisselen in verband met bepaalde vrijstellingsprocedures. Ik ben ook tevreden te mogen vernemen dat u op korte termijn een overleg zult hebben met de Antwerpse havenkringen. Indien dit overleg vooraf had plaatsgevonden, dan had u wellicht dit pre-akkoord niet getekend.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer J. De Mol tot de heer J. Sauwens, Vlaamse minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staatshervorming, over de beslissing van de raad van bestuur van De Lijn met betrekking tot het project Punt aan de Lijn

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer De Mol tot de heer Sauwens, Vlaamse minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staatshervorming, over de beslissing van de raad van bestuur van De Lijn met betrekking tot het project Punt aan de Lijn.

De heer De Mol heeft het woord.

De heer J. De Mol (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's. Onze interpellatie was eveneens een actuele interpellatie. Op verzoek van de minister zijn we ingegaan op een verdraging ervan. Daarom heeft ze haar actueel karakter verloren en vallen een aantal vragen weg. Zo is intussen bekend dat de regeringscommissarissen geen veto hebben ingesteld en dat de minister de beslissing van de raad van bestuur van De Lijn van 19 januari 1993 niet heeft vernietigd.

Vooraleer in te gaan op de redenen van de niet-vernietiging, past het om het project in zijn juiste context te plaatsen.

Wat opvalt bij het project Punt aan de Lijn, is dat dit voorstel niet vanuit De Lijn zelf komt. Men kan met veel goede wil stellen dat het een project is van de raad van bestuur. Het is immers opmerkelijk dat dit project niet tot stand is gekomen binnen en evenmin is voorbereid door de diensten van De Lijn zelf. Het wordt echter nog opmerkelijker wanneer men vaststelt dat de entiteit Antwerpen in haar voorontwerp van strategisch plan van 2 augustus 1992 zelf nog geen melding maakt van dit project, wat inhoudt dat men dit dan ook niet als een prioriteit beschouwde. Evenmin wordt de Noord-Zuidas als een prioriteit beschouwd. Ik verwijs in dit verband naar het structuurplan voor Antwerpen, waar vooral de Oost-Westas werd behouden. Zo zou men kunnen doorgaan. Alleen uit de ca-

deastudie die de afscheidnemende MIVA Dimarso heeft opgedragen blijkt dat de Noord-Zuidas belangrijk is.

Op zichzelf is dit geen probleem, alleen zou dan op een eenduidige manier het belang van het project moeten worden aangegeven. Dat dit niet het geval is, lijkt bijna zonneklaar.

Dit project Punt aan de Lijn is voornamelijk een immobiëlenproject waarbij het belang voor het openbaar vervoer niet zo duidelijk is. Ik wil kort de mogelijke voordelen overlopen die voor het openbaar vervoer zouden kunnen pleiten.

Wat het park-and-ride-systeem betreft, is de ligging van het verknopingspunt ontzettend belangrijk. Het Globaal Structuurplan geeft hierover andere aanduidingen. Het betrokken knooppunt ligt zeer dicht bij de stad. De directeur-generaal van De Lijn wijst in een brief aan de districtsraad Wilrijk een verknoping in Wilrijk af met het argument dat ze te dicht bij de stad gelegen is. Punt aan de Lijn ligt, wanneer men dit met Wilrijk vergelijkt, dan nog in de stad.

Men voert aan dat de stel- en werkplaatsen in slechte staat verkeren, ruimtelijk slecht gelegen zijn en dat er geen enkele stelplaats in staat is om de gelede trams te stallen. Vooraf moet worden opgemerkt dat de verwaarlozing van de stel- en werkplaatsen bezwaarlijk als een argument ten gunste kan worden aangevoerd. Men verwacht hier doelbewust de exploitatievergunning van werkplaatsen met deze van stelplaatsen. Niemand verzet zich tegen een eventuele centralisering van de werkplaatsen. Nergens in Europa centraliseert men echter de stelplaatsen, want hierdoor ontstaat een permanente kost, namelijk de lege kilometers. Deze optie alleen al verhoogt de exploitatiekost met 37 miljoen frank.

Een tweede nadeel is de enorme kwetsbaarheid van de exploitatie. Eén incident is voldoende om heel de lijn lam te leggen. Ik spreek hier dan nog niet over verkeersopstoppingen veroorzaakt door het privé-verkeer. Ik heb het alleen over het open-

De Mol

baar vervoer, over de bussen en trams die allemaal op hetzelfde moment uitrijden. Het moderniseren van de bestaande stelplaatsen is zinvoller. De 'tJalkstraat biedt daartoe vele mogelijkheden, alleen dient men de reeds jarenlange noodzakelijke modernisering van de stelplaats en de aansluiting op de weg eindelijk aan te pakken zodat de bussen daar geen tijd verliezen. Ik veronderstel echter dat dit een veel te eenvoudige oplossing is.

Ten derde moeten er doorstroomfaciliteiten worden gegeven aan De Lijn. Dat is een van de redenen waarom de minister tot een vernietiging is overgegaan. De stad zou na nog te voeren onderhandelingen doorstroomfaciliteiten aan De Lijn kunnen geven. Dit dossier heeft uiteraard niets te maken met het project. Men merkt tevens op dat er daaromtrent nog geen enkele beslissing bestaat. Integendeel, men zegt dat men met de stad onderhandelingen zal aanknopen.

Ten vierde, is er het aanleggen van twee kilometer dubbelspoor tramlijnen per jaar. Men maakt de zaak nog meer voorwaardelijk door te zeggen, ik citeer : voor zover deze bevestigd worden door de studie Multimodaal Model voor Verkeer en Vervoer in de provincie Antwerpen. Einde citaat. Nog voorwaardelijker wordt het waar men zegt, ik citeer : mits bij de definitieve beheersovereenkomst rekening gehouden wordt met het door de VVM gerealiseerde vervoersaanbod. Einde citaat. Dat wil dus zeggen nooit.

Ten vijfde is er de aankoop van 55.000 m² en het onderhandelen over 25.000 m². Ook dit is in strijd met de vroegere beslissing. Immers, hoe en met wat kan men onderhandelen indien er geen zekerheid bestaat over de middelen die een dergelijke onderhandeling moeten ondersteunen. Welke projectontwikkelaar laat 25.000 m gratis liggen totdat De Lijn over de brug kan komen.

Ten zesde is er het opmaken van een gedetailleerde studie. Mijnheer de

minister, u zegt dat u een gedetailleerde studie wil opmaken om na te gaan of de plaats wel voldoet voor het inrichten van stel- en werkplaatsen. Dat is nogal sterk. Heeft men ooit al eens een privé-bedrijf gekend dat eerst een gebouw koopt om dan achteraf een studie te laten uitvoeren om vast te stellen of het gebouw wel bruikbaar is ? Men zou zo nog door kunnen gaan.

Ofwel hebt u zich bij de vernietiging van de beslissing zwaar vergist, ofwel geeft u bij het niet vernietigen van de nieuwe beslissing blijk van het feit dat u door sommige voorstanders van het project zwaar onderuit bent gehaald. Wij gunnen u het voordeel van de twijfel.

Dit project is niet als een openbaar vervoersproject maar wel als een vastgoedproject te beschouwen. Het enige waar vriend en tegenstander het eens over zijn, is dat het een groots project is. Blijkbaar is er met betrekking tot het openbaar vervoer pas iets mogelijk als er veel geld en een privé-partner mee gemoeid zijn. Hoe verklaart men anders dat er voor veel nuttige projecten geen geld kan worden gevonden. Ik denk hier bijvoorbeeld aan het verbeteren van de wachtplaatsen van de reizigers. Vooral voor het streekvervoer is dit laatste van belang. In Antwerpen en in Gent heeft men al jarenlang een capaciteitstekort. Tijdens de piekuren moet men drie tot meer overvolle trams laten voorbijrijden omdat er geen plaats meer beschikbaar is. Waarmede is men bezig ? Wanneer zal de reiziger niet langer in de kou staan ?

De realisatie van Punt aan de Lijn wordt door planologen, verkeersdeskundigen en stedenbouwkundigen als een slechte zaak voor het stadsweefsel beschouwd. Ik veronderstel dat daarover studies bestaan. Misschien zijn deze mensen allemaal domoren en hebben zij geen kaas gegeten van openbaar vervoer. Wij vrezen dat het juist andersom is.

Het project is een tweede pre-metro met dezelfde gevolgen voor het openbaar vervoer. De grootheid van het project is bepalend en niet het belang

voor het openbaar vervoer. Bij elke beslissing van de raad van bestuur werd gezegd dat er nooit één frank bijkomend exploitatieverlies zou zijn. Nu spreekt men over meer dan 120 miljoen frank. Gelet op de wanverhouding tussen de stijging van de inkomsten en een grotere stijging van de uitgaven zal De Lijn in de volgende jaren in moeilijkheden komen. Dat betekent dat wij de weg opgaan van de NMBS : afschaffen van dienstverlening.

Vermits onze actuele interpellatie later werd geplaatst, vallen een aantal vragen weg die we in ons interpellatieverzoek hadden geformuleerd.

Welke garantie heeft de minister dat de bijkomende exploitatiekost niet zal leiden tot het afschaffen en het verminderen van de dienstverlening ?

In de beslissing van de raad van bestuur wordt nergens aangegeven aan welke entiteiten dit tekort zal worden aangerekend. Meent u niet dat gelet op de decreetsbepalingen dit tekort moet worden verrekend op het budget van de entiteit Antwerpen ?

De capaciteitstekorten nemen in Antwerpen en Gent ongekende vormen aan. Meent u niet dat een oplossing van dit capaciteitsprobleem voorrang moet krijgen op projecten als Punt aan de Lijn ? Velen vragen zich overigens af wat dit project met openbaar vervoer te maken heeft.

Vermits niet aan alle elementen die aanleiding gegeven hebben tot het veto van de regeringscommissaris en tot uw vernietiging in de nieuwe beslissing werd tegemoet gekomen, vragen wij u uitdrukkelijk waarom u deze voor het openbaar vervoer rampzalige beslissing liet passeren ?

De voorzitter : De heer Van Dienderen heeft het woord.

De heer H. Van Dienderen (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, met mijn applaus heb ik aangegeven dat ik het eens ben met de voorgaande spreker.

Inderdaad, mijnheer de minister, ik denk dat Punt aan de Lijn geen pro-

Van Dienderen

ject is dat het openbaar vervoer, maar wel een privé projectontwikkelaar ten goede zal komen. Het is ongetwijfeld een goed en zelfs een groen principe om oude bedrijfsruimtes te hergebruiken. Daarom is elke toepassing nog niet verantwoord.

Minister J. Sauwens : Wanneer men terreinen niet meer gebruikt, wendt men zich tot een **immobiliënmaatschappij** die deze gronden ten gelde moet maken.

Mijnheer Van Dienderen, volgens u en ook volgens de heer De Mol is het feit dat er een **immobiliënmaatschappij** bij betrokken is, verdacht. Het feit dat General Motors daar een enorme oppervlakte op de markt brengt, vindt u verdacht.

De heer H. Van Dienderen : Ik vind dit niet verdacht, mijnheer de minister, maar het zou ons moeten aansporen tot zeer grote waakzaamheid. We moeten nagaan of een project waartoe een privé projectontwikkelaar het initiatief neemt zijn belang dan wel het algemeen belang, meer bepaald dat van het openbaar vervoer dient.

Indien wij geld genoeg zouden hebben en indien er aan een aantal voorwaarden zou voldaan zijn, dan zou dat misschien een interessante manier zijn om een oude gebruikruimte in samenwerking met een projectontwikkelaar te hergebruiken. Ik denk niet dat er voldoende geld aanwezig is en dat de precieze voorwaarden, waarover ik het straks nog zal hebben, aanwezig zijn.

Ik denk dat er toch absolute prioriteit moet worden gegeven aan de dienstverlening. U geeft groen licht voor dit prestigeproject. Er zal iets mooi worden gemaakt van oude gebouwen. Ik denk dat het gepaard zal gaan met de vermindering van dienstverlening, en dat betreurt ik ten zeerste.

Ik heb reeds een aantal uiteenzettingen gehouden over dit probleem en heb er onlangs nog een schriftelijke vraag over gesteld. Het antwoord op die vraag geeft aanleiding tot een reeks nieuwe vragen die aansluiten bij de vragen van de heer De Mol.

U zegt dat u prioriteit geeft aan de uitbouw van het openbaar vervoer ten noorden van Antwerpen, maar de voorwaarde is dat de stad Antwerpen doorstromingsfaciliteiten garandeert.

De vraag is nu of aan de voorwaarden die u hebt genoemd, werd voldaan. Als ik het goed voor heb, moet een voorwaarde voldaan zijn vooraleer er iets anders kan gebeuren. Anders gaat het niet om een voorwaarde.

Is er een garantie dat de doorstroming er komt voor de nieuwe lijn ten noorden van Antwerpen ? Koppelt u die voorwaarde aan de doorstromingsfaciliteiten voor het Antwerps openbaar vervoer in het algemeen ?

Indien u die garantie niet hebt, is het dan niet dwaas om toch al het sein op groen te zetten voor dit project zonder dat die voorwaarde is gerealiseerd ?

Minister J. Sauwens : Ik heb nergens het sein op groen gezet. Ik weet niet waar u dit haalt.

De heer H. Van Dienderen : In punt 3 van uw antwoord zegt u dat de VVM wordt gemachtigd om te voorzien in een coördinatiepunt voor stads- en streekvervoer. Het is me dunkt toch wel een principiële toezegging ten aanzien van dit project. In hetzelfde element van de vraag hebt u het over de park-and-ride-faciliteiten.

Dit is, zoals de heer De Mol heeft gezegd, veel te dicht bij het centrum, dit gebeurt nergens in Europa.

Het systeem zou misschien wel interessant kunnen zijn, maar niet als het aan een stadsautoweg blijft liggen. Dan moet u de garantie krijgen van de Stad Antwerpen dat de Noorderlaan zal worden omgevormd tot een straat die prioriteit geeft aan de bewoners en geen voorrang geeft aan de auto. Dan moet u ook de garanties krijgen van de Stad Antwerpen dat men zal stoppen met het bouwen van nieuwe parkeerfaciliteiten in het centrum van de stad. Dan moet u ook de garanties hebben dat de Stad Antwerpen een ontradend beleid zal voeren ten aanzien van het autogebruik.

Indien u deze garantie niet hebt, is het weggegooid geld. U refereert soms naar Zürich. Men heeft daar inderdaad een prachtig uitgebouwd openbaar vervoer, maar men heeft er moeten vaststellen dat dit onvoldoende is om de mensen uit hun auto te krijgen. Daarom wordt sinds een aantal jaren het aantal parkeerplaatsen beperkt en worden de autostraten omgevormd in straten voor bewoning.

Op die manier wordt duidelijk gemaakt dat het om woonwijken gaat en niet om doorstromingsfaciliteiten voor het autoverkeer. Zolang u daarvoor de garantie niet hebt, lijkt het mij weggegooid geld, mijnheer de minister. Het maakt de zaak des te erger aangezien het gaat om het schaarse geld voor het openbaar vervoer.

Mijnheer de minister, in het vierde element van uw antwoord zegt u dat de sommen voor Punt aan de Lijn niet groter mogen zijn. De SST blijkt ook nu al meer te kosten dan oorspronkelijk gepland. Dit zal zeker ook het geval zijn met dit project. Zal De Lijn daarvoor dan niet de extra middelen die zij van de regering ontvangt of de middelen voor het openbaar vervoer moeten gebruiken om deze stijging te bekostigen ? Zal dit andermaal niet ten koste van het openbaar vervoer zijn ?

Mijnheer de minister, de groenen blijven tegen dit project gekant. Indien men het dan toch wil doen, zijn er dan voorwaarden voor de auto ontrading van de Stad Antwerpen, zonder dewelke dit project totaal zinloos is ?

De voorzitter : Minister Sauwens heeft het woord.

Minister J. Sauwens (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, ik zal zeer bondig zijn aangezien ik geen enkel nieuw element kan toevoegen aan de besprekingen aangaande deze materie, die reeds herhaaldelijk werden gevoerd in de Vlaamse Raad, in de plenaire vergadering van de Kamer en in commissievergadering.

Ik wens te verwijzen naar een aantal belangrijke elementen uit het dossier

Sauwens

die bij mij heel wat vragen oproepen aangaande de bedoeling van een paar interpellanten.

Vooreerst gaf de Vlaamse Raad, bij decreet, een verregaande autonomie aan de Vlaamse Vervoermaatschappij om een eigen openbaar vervoerbeleid te voeren, uiteraard binnen de gesloten beheersovereenkomst en met de ter beschikking gestelde middelen.

In de zomer 1992 werden wij geconfronteerd met een beslissing omtrent Punt aan de Lijn. Dit maakte het voorwerp uit van een langdurig onderzoek binnen de regering, waarna een principiële beslissing werd genomen die de uitvoering van Punt aan de Lijn in een andere vorm mogelijk maakte.

Nadien werden wij geconfronteerd met een beslissing van de raad van bestuur van de Vlaamse Vervoermaatschappij van 15 december 1992 die ik omwille van een aantal redenen niet kon aanvaarden. Ter zake werd een veto uitgesproken door de twee regeringscommissarissen. Ik heb het veto van commissaris Stroobants bekrachtigd en als dusdanig de beslissing van de raad van bestuur van 15 december vernietigd. Ik heb zelf de voorzitter, de directie en de leden van De Lijn uitgenodigd op 14 januari teneinde een gesprek te voeren. Op 19 januari nam de raad van bestuur een beslissing die conform was met de beslissing van 4 november van de Vlaamse regering. Ik ontving geen enkel veto van mijn regeringscommissaris en ik moest dus ook geen beslissing nemen omtrent de beslissing van 19 januari van de raad van bestuur.

Ik stel mij wel een aantal vragen omtrent de deontologie van het betoog van de heer De Mol. Inderdaad, de heer De Mol is zelf lid van de raad van bestuur van de Vlaamse Vervoermaatschappij, maar hij komt mij de les spellen over de wijze waarop de WM het beleid ter zake moet voeren. Blijkbaar neemt hij daar systematisch een minderheidsstandpunt in, maar hij interpelleert wel de voog-

dijminister en haalt te dien einde een aantal elementen aan waarover hij beschikt aan de hand van besprekingen binnen de raad van bestuur. Ik meen dat hierdoor de deontologie in het gedrang komt, aangezien men zich kan afvragen in hoeverre voldoende onafhankelijk kan worden opgetreden in het belang van de Vlaamse Gemeenschap.

Tot slot 'herhaal ik dat de realisatie van het project Punt aan de Lijn aan de Vlaamse Vervoermaatschappij, entiteit Antwerpen, de opportuniteit biedt het voertuigenpark uit te breiden. De uitbreiding van de capaciteit leidt inderdaad tot nieuwe en grotere stelplaatsen, waarvoor de vereiste oppervlakte niet steeds beschikbaar is in de druk bebouwde Antwerpse agglomeratie. Wat dit dossier betreft formuleerde de Vlaamse regering uitdrukkelijk een aantal voorwaarden en er werden duidelijke afspraken gemaakt met de VVM. Indien alle voorwaarden kunnen worden vervuld, zal dit project misschien wel kunnen worden gerealiseerd.

De diverse vragen omtrent de inhoud van het dossier kwamen tijdens eerder gevoerde besprekingen reeds voldoende aan bod zodat ik er nu niet meer verder moet op ingaan.

De voorzitter : De heer De Mol heeft het woord.

De heer J. De Mol : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, op geen enkel van mijn vragen mocht ik een antwoord krijgen. Indien een dergelijke manier van werken gebruikelijk is in deze Vlaamse Raad, dan vraag ik mij af wat wij hier eigenlijk komen doen.

Ik zal een paar bedenkingen uiten omtrent de opmerkingen van de minister. Ten eerste, de autonomie van De Lijn moet hier uiteraard niet meer worden besproken. Mocht de minister het interpellatieverzoek aandachtig hebben gelezen en indien hij vandaag goed had geluisterd naar mijn uiteenzetting, dan zou hij geweten hebben dat ik het niet had over de autonomie van De Lijn, maar over de beslissing die hij op een bepaald ogenblik al dan niet heeft genomen.

Mijnheer de minister, eerst vernietigt u een beslissing.

Minister J. Sauwens : Dat komt vanwege de regeringscommissaris. Dat is de wijze waarop het systeem functioneert.

De heer J. De Mol : Mijnheer de minister, eerst vernietigt u een beslissing, maar nadien — en dat is geen inside informatie — moeten wij vaststellen dat alles reeds op voorhand in kannen en kruiken was. Ik heb er geen probleem mee dat de zaken waren geklonken, maar dan moet men zich niet als een onschuldige voordoen, door te doen alsof men van niets afwist.

Volgens mij werden de zaken op het kabinet eerst goed afgewogen om nadien een standpunt naar voren te brengen dat in feite totaal indruist tegen de beslissing die nauwelijks een week voordien werd getroffen.

Mijnheer de minister, ik heb deze aangelegenheid omstandig toegelicht en het staat u vrij hierop al dan niet te antwoorden. Dat u niet antwoordt, interpreteer ik — zoals tijdens mijn interpellatie trouwens heb aangegeven — alsdat u vermoedelijk onderuit bent gehaald.

Ik kom nu tot de deontologie. Mijnheer de minister, volgens u moet ik u hier niet de les komen spellen omdat ik deel uitmaak van de raad van bestuur. Maar u weet toch ook hoe de beslissingen worden getroffen? De regeringscommissaris is dan toch aanwezig en licht u in. De laatste beslissing werd goedgekeurd met zes stemmen voor, twee stemmen tegen en twee onthoudingen. De eerste beslissing verliep zeer eigenaardig en dan druk ik mij voorzichtig uit.

Mijnheer de minister, vanop deze tribune meen ik eerder de belangen van de Vlaamse Gemeenschap te verdedigen dan u dat momenteel doet. U deed dat wel bij de vernietiging van de beslissing. Wel vraag ik u mij te verklaren waarom u nadien de beslissing niet meer wou vernietigen.

Minister J. Sauwens : Omdat de regeringscommissaris geen veto had gesteld.

De heer J. De Mol : Dat is mij bekend, maar vooraf onderhandelde u over diezelfde tekst. Kan u mij uitlegen waarom u op dat ogenblik geen andere voorwaarden stelde ?

Mijnheer de minister, een eerste, essentiële vraag is over welke garantie u beschikt dat de dienstverlening niet zal worden afgebouwd ?

Ten tweede, aan wie zal het tekort van 120 miljoen frank worden aangekend ?

Ten derde, wanneer zal werk worden gemaakt van projecten voor Gent, waar voldoende reizigers aanwezig zijn voor het openbaar vervoer, maar waar de capaciteit van dat vervoer veel te gering is ?

Ten vierde, waarom liet u die beslissing voorbijgaan ? Dat gebeurde toch vanuit uw onderhandelingspositie. Ik veronderstel dat u deelnam aan de onderhandelingen omtrent die tekst. Nu komt u ons vertellen dat uw regeringscommissaris geen veto heeft gesteld. Welnu, dan speel ik de bal terug naar u : waarom keurde u die beslissing vooraf reeds goed ?

De voorzitter : De heer Van Dienderen heeft het woord.

De heer H. Van Dienderen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, eerst en vooral kondig ik aan dat ik ter zake wellicht een motie van aanbeveling zal indienen.

Wat het argument van de deontologie betreft, wens ik duidelijk te maken dat het hier gaat om een aangelegenheid waarover de minister een initiatief nam vermits hij op een bepaald ogenblik niet akkoord ging met het voorliggend voorstel, terwijl hij het nadien echter toch aanvaard.

Mijnheer de minister, ik meen dat de leden van deze Raad het recht hebben u te ondervragen over de motieven van uw handelwijze. Dat is perfect in overeenstemming met het statuut dat de Vlaamse Raad aan De Lijn gaf.

Vervolgens vind ik het ongehoord dat de minister onze vragen eenvoudigweg niet beantwoordt. Zij gaan

vooral over de garanties waarover hij moet beschikken opdat het project het succes kent dat hij ervan verwacht. Mijnheer de minister, u heeft het over park-and-ride-faciliteiten. Welnu, ik vraag u of u zeker bent dat de Stad Antwerpen een aangepast beleid zal voeren dat – zo wees de ervaring te Zürich uit – noodzakelijk is voor het welslagen van het project. U weigert echter mij daarop te antwoorden. Verder vraag ik u, aansluitend op een vorig antwoord, wat u zal doen indien de geraamde bedragen worden overschreden en daarop krijg ik al evenmin een antwoord. Dat is onbetamelijk.

Minister J. Sauwens : Ik stel vast dat de heer De Mol, als lid van de raad van bestuur van de Vlaams Vervoermaatschappij bij herhaling zegt dat deze maatschappij en haar raad van bestuur de belangen van het openbaar vervoer niet dienen. Hieruit moet hij zijn consequenties trekken.

Vervolgens wordt hier voortdurend verwarring gezaaid omtrent de macht van een minister ten opzichte van de wijze van functioneren van een pararegionale die werkt met een grote beheersautonomie en binnen een budgettair kader.

In december nam de raad van bestuur een beslissing waartegen beide regeringscommissarissen een veto uitspraken. Ik bekrachtigde het veto van mijn regeringscommissaris, hetgeen de vernietiging van de beslissing van de raad van bestuur inhield.

Wat de beslissing van januari betreft, werd binnen de gestelde termijn van vier dagen geen veto uitgesproken door geen van beide regeringscommissarissen. Indien deze personen, die ter zake een verantwoordelijkheid dragen, zo hebben gehandeld, dan is dat omdat de beslissing van de raad van bestuur volledig conform was met de beslissing van de regering. Indien men echter blijft beweren dat dit niet het geval is, dan wordt de persoonlijke integriteit van deze regeringscommissarissen in twijfel getrokken. Op dit ogenblik is de regering niet gevat door het dossier.

Mijnheer Van Dienderen, ik wens

nogmaals te herhalen wat ik reeds meermaals zowel in plenaire vergadering als in de commissie heb gezegd, namelijk dat het dossier Punt aan de Lijn door de Vlaamse regering duidelijk als een project inzake openbaar vervoer wordt beschouwd. In dat verband werden de voorwaarden en de randvoorwaarden bepaald. Ook de budgettaire spreiding van de investeringen zowel van De Lijn als van de Vlaamse Gemeenschap werden degelijk uitgewerkt. Samen met de regering zal ik zorgen voor de navolging van de genomen randvoorwaarden.

Motie van aanbeveling

De voorzitter : Door de heer Van Dienderen werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie van aanbeveling ingediend. Ze zal worden gedrukt en rondgedeeld.

De Raad zal zich daarover tijdens een volgende openbare vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Wij komen morgen om 14 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

Wij zullen ons dan ook uitspreken over het reeds ingediende voorstel van resolutie en de eventueel nog in te dienen voorstellen van resolutie betreffende het drugdebat.

Daarenboven zullen wij ook de interpellatie horen van de heer Peeters tot de heer Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid en Externe Betrekkingen, over de impulsprogramma's.

Voorzitter

De vergadering is gesloten.

- ***De vergadering wordt gesloten om 18.38 uur.***
-